

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 3

БЕОГРАД 1934 ГОДИНЕ

КЊИГА 2

XXXIV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 13 МАРТА 1934 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАЛИ:

ПРЕТСЕДНИК

Др. КОСТА КУМАНУДИ

ПОТПРЕТСЕДНИК:

Др. АВДО ХАСАНБЕГОВИЋ,

СЕКРЕТАР

ГАВРО МИЛОШЕВИЋ

Присутни су г. г. Министри: Председник Министарског савета Никола Т. Узуновић, Министар без портфеља др. Алберт Крамер, Министар социјалне политике и народног здравља Иван Пуцељ, Министар без портфеља др. Драгутин Којић, Министар просвете др. Илија Шуменковић, Министар без портфеља др. Будислав-Гргур Анђелиновић, Министар трговине и индустрије и заступник Министра шума и рудника Јурај Деметровић, Министар војске и морнарице, армијски ђенерал Драгомир Ж. Стојановић, Министар финансија др. Милорад Борђевић, Министар грађевина и заступник Министра пољопривреде др. Стјепан Сркул, Министар иностраних послова Богољуб Јевтић, Министар унутрашњих послова Живојин Лазич и Министар физичког васпитања народа др. Лавослав Ханжек.

ПОЧЕТАК У 8 ЧАСОВА

С А Д Р Ж А Ј:

Пре дневног реда: 1 — Читање и усвајање записника XXXIII редовног састанка;

2 — Саопштење да Министар финансија доставља Народној скупштини на знање текст решења Министарског савета, којим су усвојени закључени споразуми са представницима ималаца обвезница спољних државних и државом гарантованих зајмова као и споразум о 6% црногорском зајму од 1913 године

3 — Саопштење интерпелације народног посланика Душана Анђелијевића на Министра шума и рудника о неправилном разграничавању шума у Срезу крушевачком;

4 — Саопштење извештаја Министра социјалне политике и народног здравља о одговорима на посланичке интерпелације;

5 — Саопштење захтева Министра правде за продужење кривичног поступка противу народних посланика.

Дневни ред: 1 — Наставак претреса и усвајање у појединостима предлога Финансијског закона.

Говорници: Стјепан Ваљавец, др. Милан Метикош, Ристо Ђокић, др. Милан Срђа Илић, Расто Пустослемшек, др. Светислав Поповић, Никола Прека, др. Младен Лисанац, Бранко Аврамовић, извештач Ото Гавриловић, Иван Мохорич.

Коначно гласање о предлогу буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за буџетску 1934/35 годину.

2. — Избор одбора за проучавање законског предлога о разрешењу фиденкомиса.

3 — Избор одбора за проучавање законског предлога о судском ванпарничном поступку.

Претседник др. Коста Кумануди: Отварам XXXIV редовни састанак Народне скупштине. Изволите чути записник прошле седнице.

Секретар Гавро Милошевић чита записник XXXIII редовног састанка Народне скупштине.

Претседник др. Коста Кумануди: Има ли примедба на прочитани записник? (Нема. Примедба нема. Записник је примљен. Изволите чути један извештај г. Министра финансија.

Секретар Гавро Милошевић (саопштава): Г. Министар финансија на основу § 12 тачка 21 Финансијског закона за 1933-34 годину доставља Народној скупштини на знање текст решења Министарског савета бр. 28.284/VI и 28.285/VI од 5 септембра 1933 године, којим су усвојени закључени споразуми са претставницима ималаца обвезница спољних државних и државом гарантованих зајмова, као и споразум од 6. јула 1933 године од 6% Црногорском зајму од 1913 године, закључен са Париско - Холандском банком из Париза, и Трговачким источним друштвом из Милана, који се односе на регулисање и делимично одлагање вршења интересне и амортизационе службе по овим зајмовима у времену од 14 октобра 1932 године до 14 октобра 1934 године.

Претседник др. Коста Кумануди: Овај извештај прима се на знање. Изволите чути интерпелације.

Секретар Гавро Милошевић (саопштава): Г. Душан Антонијевић, народни посланик упућује интерпелацију на г. Министра шума и рудника о неправилном разграничавању шума у Срезу крушевском, Вардарске бановине и тражи да јој се призна првенство.

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто нема ни г. Министра, ни г. интерпланта, то ћемо накнадно саопштити ову интерпелацију. Изволите чути извештаје г. г. Министара по интерпелацијама.

Секретар Гавро Милошевић (саопштава): Г. Министар социјалне политике и народног здравља извештава да ће на интерпелацију народног посланика г. др. Милана Метикоша о упослењу страних радника и намештеника одговорити кад прикупи потребне податке.

Претседник др. Коста Кумануди: Овај извештај прима се на знање. Изволите чути издавање г. г. народних посланика суду.

Секретар Гавро Милошевић (саопштава): Г. Министар правде тражи одобрење за продужење кривичног поступка противу народног посланика г. Војислава Теодоровића због дела из § 366 Каз. закона;

Г. Министар правде тражи одобрење за продужење кривичног поступка противу народног посланика г. др. Бранка Бараћа због дела из § 297 Каз. закона.

Претседник др. Коста Кумануди: Ови захтеви доставиће се Имунитетном одбору. Прелазимо на дневни ред. На дневном реду је продужење претреса у појединостима буџета државних расхода и прихода за 1934/35. годину са Финансијским законом. Има реч народни посланик г. Стјепан Ваљавец.

Stjepan Valjavec: Gospodo, narodni poslanici, Finansijski zakon, koji je predlozen Narodnoj skupštini od strane Kraljevske vlade i gospodina Ministra finansija, predviđa mnogo više novoga tereta, a pogotovo na naš seljački narod, koji pati, od ekonom-

ske i finansijske krize. U današnjem momentu finansijske krize, koja pritište našu zemlju, morao bi g. Ministar finansija da uvidi, kakvo je teško stanje u narodu, jer naš seljački narod više ne može da snosi tako velike porezne terete, koji su svaki dan veći, a morali bi biti svaku godinu manji, kada su seljačkom svetu pale sve cijene njegovih produkata.

Gospodo, sada je pitanje, od kuda tom narodu novac od kuda prihodi seljaku da može da plati te sve prireze i poreze, koje ovde vlada uzakonjuje svojim finansijskim zakonom. Postoji jedno strašno nerazumijevanje i nepoznavanje prilika od strane ove Vlade i vladine većine. To je, drugim riječima, potpuno nerazumijevanje seljačkog naroda, od strane Kraljevske vlade, koja hoće da na laku ruku računski izmuze zadnju paru od toga napaćenoga seljaka.

Seljaštvo u Hrvatskoj ima svoj glavni prihod ili od vinogradarstva ili od stočarstva ili od jednoga i drugoga po malo. Ali, gospodo, to vinogradarstvo je u nekim krajevima u nazadovanju i vinogradi su podbacili preko 50% i stojimo pred jednom velikom kušnjom, da ćemo možda za dvije godine trebati naše vinograde potpuno obnoviti. To znači, ne samo ulagati i čekati, dok dode prihod, nego tu ćemo nastradati, jer otkud da smognemo ono što treba za obnavljanje te privredne grane bez obzira što država od nas zahtjeva porez.

Druga glavna grana seljačkog prihoda je naše stočarstvo, seljak danas nema prihoda na stoki, jer ju mora u bescijenje da proda. Najveća propast bila je za našega seljaka u godini 1924. kada je u Hrvatskoj, a ja držim da je to bilo i u Srbiji, kada je ondašnji Ministar finansija g. Stojadinović stabilizirao dinar, dao mu stalnu vrednost i na taj način učinio da su preko noći postali bogataši oni koji su od naroda već prije pobrali novac i imali ga u svojim bankama i džepovima, a isto tako preko noći opljačkani su seljaci, koji su svoj novac imali u marvi, i u stočarskom gospodarstvu. Vidite, tu je zadan udarac u živo meso našem narodu i našem seljaštvu. Od 1924 godine je najviše zadužen naš seljak u cijeloj zemlji, radi toga što je on u ono doba pozajmio novac iz raznih banaka i zelenaša, jer je mislio da će sa tim novcem kupiti sebi blago i tako prihod uvećati na blagu, a onda isplatiti dugove, i seljak bi ostao puno jači na svom gospodarstvu. Ali ga je ta nada prevarila, a zato, jer je dinar i njegova kupovna snaga naglo poskočila, a usled toga je seljačkim produktima cijena rapidno pala, i to pala je u roku od 6 mjeseci za 50%, a da ne govorim koliko je pala od 1925 godine pa sve do danas. Ja ću vam, gospodo, navesti jedan konkretni primjer kod moga gospodarstva. Ja sam 1925 godine kupio na sajmu jedan par volova za 15.000 dinara, posudio sam 10.000 dinara iz Zadrugne banke sa kamatima od 24%. 1926 godine taj isti par volova prodao sam za 6.000 dinara, makar su bili u težini 300 kila jači, ja sam ipak izgubio na njima gotovih novaca 9.000 dinara, a k tome sam i ostao dužan još hiljadu dinara u banci gdje sam pozajmio novac i tako sam ja ostao bez novaca i bez volova. To je špekulativna politika Vlade pa i raznih bankara, koji su opljačkali narod a pretstavljaju vlast i državu.

Gospodo, to može biti samo ondje gdje je jedno veliko nerazumevanje finansijske politike između Vlade i naroda. Takova gospodska politika kapitala, koja je vodena u ovoj državi punih 10 godina i za

ovih 10 godina nastalo je zaduženje našega seljaka, koji je danas zadužen, do zuba i nema nikoga u ovoj Vladi koji bi poveo finansijsku politiku k ozdravljenju naše zemlje, ka potpunom blagostanju seljačkog naroda. Kako može naš seljak da gleda u dobronamjernost ove Vlade, kad se ničim ne dolazi njemu u susret, a neprestano se govori sa najvišeg mjesta da se on spašava, i da se pridigne cijena njegovim produktima, a onda bi se seljak na taj način razdužio, ali Vlada mu je dala radije taj zloglasni moratorij, koji mu je zatvorio svaki kredit i sada se seljaci još gore pate, jer ne mogu da pozajme ni pet para.

Gospodo narodni poslanici, ovdje se bori Kraljevska vlada, a isto tako i naš Ministar finansija koji kaže da treba dinar držati na svojoj visini, i ne treba nikakove inflacije, jer bi se time poremetio državni proračun. Ali, gospodo, vi ne vidite da je naš seljak potpuno opustošen i on ne može više da plaća državni porez i da je tako osiromašio da je njemu jedini lijek, ako mu se dađe privremena inflacija, da bi njegovi seljački produkti poskočili barem za 30% od današnje kupovne snage i onda bi se seljak oporavio prema onome kako je bio u 1924 godini, kada je dinar stabiliziran na njegovu potpunu propast. Gospodin Ministar finansija sa računskoga stanovišta gleda za svoj državni proračun i zato je uvrstio u finansijski zakon za godinu 1934/35 mnogo novih stavaka kako bi naš narod doprinio zadnje žrtve za državnu kasu.

Kako je bila politika bivšeg Ministra g. dr. Stojadinovića kada je on proveo stabilizaciju dinara na štetu seljačkog naroda, isto tako bi trebao sadašnji g. Ministar finansija da dozvoli pad dinara barem za toliko da bi mogao lakše naš seljak unovčiti svoju seljačku proizvodnju. Seljaštvo je u svim dijelovima naše zemlje računalo ovako: dobro, nema prihoda, seljak je izgubio svoju imovinu, ali sad će se valjda prema tome regulirati porezi, da se može vezati kraj s krajem. No kad tamo, dolazi obratno. Porezi se nagomilaju i dižu sve više, svaku godinu veći, seljak ostaje bez svakoga prihoda, a k tome još je zadužen, a vi se čudite da imate zaostatak u državnom proračunu.

Naš seljak nije kriv, što se finansijska politika u državi vodi protiv njega, a to se vidi, ja ću vam navesti samo primjer, kakove su carine između naše države i Austrijske republike. Na našem sajmu seljak proda par volova za 4.000 dinara, a na granici treba da trgovac plati od komada 500 dinara carine, i vidite, gospodo, onaj trgovac iz Beča mora da par volova plati našem seljaku jeftinije za 1000 dinara, i naš seljak je tu izgubio 1000 dinara, jer mu je to trgovac ustegnuo kod pogodbe, jer zna da prema ugovoru o carinskoj tarifi mora toliko seljaku platiti za par volova manje. Ja vas pitam, šta može naš seljak da učini, kada to njegova vlast naređuje i on trpi i podnaša sve što se naređuje, a vi ne vidite da li je seljak obezbeden i kada bi on stajao materijalno dobro, onda ne bi mogla Vlada da sprovodi jednu politiku na svoju ruku protiv njega, a ovako možete raditi sa seljakom šta hoćete, jer mislite da seljak treba samo vlast, tobože da on u toj vlasti gleda svoga zaštitnika. Ali varate se, gospodo, ako vi mislite da naš seljak širom naše zemlje ne zna, odkuda dolazi to zlo, kojega ste vi njemu naneli i konačno ga upropastili u njegovom gospodarstvu svojom finansijskom politikom. Takovo stanje, koje postoji u našem narodu, ne može dovesti do dobrih rezultata,

jer danas nije više seljak gospodar svojega imetka nego banke i razni zeleniši, koji su oteli narodu njegovu imovinu, opljačkali ga, dok današnja Vlada ne vodi nikakve brige o poboljšanju njegovog teškog stanja, u kojem se on danas nalazi. Gospodo, dvanaesti je čas, ako hoćete da spasete taj mučenički seljački narod, koji je glavni temelj naše zemlje i koji je za ovu zemlju dao sve što je imao i on voli i poštuje svoju državu i država kao takva morala bi da ga brže spasava, jer prijeti pogibao međusobnog obračunavanja. Ovim finansijskim zakonom za godinu 1934/35 još više se opterećuje naš narod i radi toga ne mogu da glasam za ovaj Finansijski zakon. (Odobranje na levici).

Pretsednik dr. Kosta Kumanudi: Ima reć narodni poslanik g. dr. Milan Metikoš.

Dr. Milan Metikoš: Gospodo narodni poslanici, mi smo prošle budžetske rasprave imali prilike da pretresemo opštu političku situaciju, a i specijalno našu unutrašnju situaciju, pa smo videli da ima mnogo uslova i razloga, koji upućuju, da se moraju menjati mnoge metode rada u našoj unutrašnjoj politici, našoj finansijskoj politici, a specijalno u trgovinskoj politici. Naši seljački proizvodi, naše agrarne zemlje, na tako su očajno niskoj ceni, to uništava naš zemljoradnički stalež, koji oseća potrebu, da se mora naći puta i načina, kako možemo dobiti sniženje postojećih carinskih ograda i time omogućiti jači izvoz seljačkih proizvoda. Samo sa tim jačim izvozom našim u inostranstvo možemo dobiti bolje cene za naše poljoprivredne proizvode. Naša trgovinska politika vodi se po jednom sistemu i planu tako, da sve čini i preduzima, kako bi otežala izvoz naših agrarnih proizvoda. I zato mi danas na svima stranama osećamo, da je kupovna moć kod našeg seljaka nisko pala, a treba znati da seljački stalež sačinjava od 14 miliona — 12 miliona, da je on takoreći posve iskopčan iz prometa dobara, ili je i ako je u tolikom broju, minimalan potrošač, a to zato, jer njegovi proizvodi imaju nisku cenu, te naš zemljoradnički stalež nema kupovne snage. Da bi naša finansijska i poreska snaga porasle, potrebno je da se preduzmu sve moguće mere, da bi se povećala snaga našem najglavnijem faktoru — seljaku, i u tom pogledu potrebno je da se sva opšta privredna politika izmeni u svima potrebnim metodama rada. Kako smo videli, naša privredna Ministarstva zajedno sa Ministarstvom finansija, u tome pogledu imaju malo planskoga rada, i ako tako nastave, a svi su izgledi da će se tako nastaviti, jer se sve radi na parče, onda razume se, ne treba da se čudimo, što će i ovaj budžet, koji sad raspravljamo, stvriti sa jednim teškim deficitom. Taj deficit je neminov, jer ima sve vidljive uzroke o kojima se ne vodi računa onde gde bi trebalo da se o tome briga vodi.

Ja sam neki dan napomenuo kako u jednom našem privrednom resoru, usled loše trgovinske politike, usled loših carinskih propisa otežano je i ono, što bi pojedini ministar hteo da svrši, ne može, jer imamo tako rdave zakone koji omogućuju da se štete državni interesi. Vi ste toliko puta i toliko godina slušali o našem rdavom zakonu o Državnom računovodstvu, o rdavom zakonu o Glavnoj i mesnoj kontroli. Vi ste videli n.pr. da Ministar šuma proizvodi izvesne odlične kvalitete drvene industrije, a specijalno ono što je potrebno za Ministra saobraćaja. Proizvodi u milionima komada željezničkih praga, u milionima komada proizvodi stubove koji su

potrebni za telefonsku i telegrafsku mrežu. Medu-
tim, Ministar šuma i rudnika ne može taj svoj pro-
izvod po režijskoj ceni, kako bi njega zadovoljio, da
proda produkte Ministru saobraćaja. Ne može, jer
imamo takve zakone, koji su udešavani u tu svrhu,
da mogu izvesni pljačkaši kapitaliste stranci, koji
vide te naše loše i rdave zakonske propise, da ek-
sploatišu našu srećnu zemlju. I razume se, mora da
bude licitacija. Ministar šuma mora da pravi licita-
ciju za te željezničke pragove, jer ne sme Ministru
saobraćaja da proda uz cenu koštanja izradenih pra-
gova i stubova. I razume se, dodu stranci iz Zagreba,
koji u Zagrebu imaju svoju centralu, kupe to od Mi-
nistra šuma po ceni, recimo kako to na licitaciji
može da se za bagatelnu kupi, i kasnije raspiše drugu
licitaciju g. Ministar saobraćaja, kada on te stvari
treba da nabavi i on tom zgodom kupi za 100% za-
rade za tog stranca posrednika. Mi to vidimo, ali
šta to vredi, kad ne vide oni, koji su dužni da vode
brigu o narodnim finansijama, o narodnoj privredi
i o narodnoj imovini. I zato se opaža n.p.r. da vidite
kad dolazi potreba države na benzinu i na sličnim
stvarima, privatna lica kupe kod bakalina benzin, po
prodajnoj ceni, koja je dnevna tržišna cena, a drža-
va, kada bi videli pošto plaća, vi bi se zaprepastili
i začudili od kuda to. To je metoda rada i kad se
vidi kako se grdni milioni angažuju bez potrebe.
Zašto da postoje takvi zakonski propisi, koji omogu-
ćuju sporazumevanje izvesnih pljačkaša stranaca, koji
idu za tim, da uništavaju našu imovinu, naše držav-
ne interese, da iscrpljuju našu državnu kasu, a ništa
se ne preduzima da se u tom pravcu praksa, koja se
već 10 godina praktikira, jedanput onemogući. Ja
sam, gospodo, imao prilike da čujem od finansijskih
stručnjaka, kako u ono vreme kad nije bilo zakona
o Mesnoj i Glavnoj kontroli, kako je bila administra-
cija daleko jeftinije, jer je daleko manje personala
bilo namešteno, da su se manje mogle vršiti zloupo-
trebe u svima pravcima, jer je bila kontrola jača,
neposredna, direktna. Mi sada vidimo da je prosto
jedan sistem nastao, ja ne optužujem za to g. Mini-
stra finansija, koji je energično preduzimao sve što
može, ali takav krug ima administracije pred sobom,
take zakonske propise koji mu vezuju ruke, a poje-
dini liferanti iskorišćujući takve zakonske propise,
mislim da Ministru finansija nije nepoznato, da kal-
kuliraju izvesne cene, iznad dnevnih cena koštanja
samo zato, jer ni jedan račun ne može biti isplaćen
bez specijalnog bakšiša. Nema evidencije da se ti
računi isplaćuju hronološkim redom, kako bi bilo
pravo, nego se isplaćuju na bazi intervencije. Tako
se dešava da jedan liferant koji je juče liferovao, bu-
de isplaćen a onaj koji godinu dana čeka da mu se
isplati, ne može da bude isplaćen.

Tu ima slučajeva, gospodine Ministre, mnogo,
i ja to ne govorim ma sa kakovim drugim raspolo-
ženjem nego samo s tim, što bih želeo da se u tome
pravcu toj administrativnoj grani rada, posveti ona
pažnja, da se to pro futuro onemogući. Ja sam sa-
mo jednu stvar konstovao. Kad bismo imali Zakon
protiv korupcije, pa kad bi svaki znao da ga čeka
teška kazna, ni jedan ne bi ulazio u poslove, koje
danas svršava i radi, i nalazi se kao činovnik u na-
šoj administraciji. Vidite samo jedan primer, možda
nije važan za sveukupnu administraciju, ali je va-
žan kao psihološki razlog. Neki dan, jedan naš drug,
ovde u Skupštini, kolega Slažić, uputio je jednu in-
terpelaciju na g. Pretsednika Vlade, dokazujući u toj

interpelaciji, kako je gradsko zastupstvo u gradu
Karlovcu, nakon što je dobilo zajam od Državne hi-
potekarne banke u Beogradu, donelo na javnoj sed-
nici jednoglasan zaključak, da se od te svote odo-
brenog zajma odobri 2, 1/2% u ime honorara onim
licima u Beogradu, koja su radila oko toga, da se taj
zajam gradu Karlovcu odobri. Čim se saznalo za tu
stvar, šta se dešava? U gradu Karlovcu ravnatelj
Gradske štedionice, koja je imala taj zajam da spro-
vede i sigurno da ga utroši, ravnatelj Gradske šte-
dionice u Karlovcu, naden je sutradan, čim je to čitao
u novinama, obešen. On je sam sebi sudio, i kad
su posle došle komisije pregledati stvari, našli su,
da nije bilo svega kod njega uredno na svome me-
stu, kako treba. Vidite, gospodine Ministre, kad bi
se tako moglo po svakom konkretnom slučaju stati
na rep svakome koji takve manipulacije radi, i
kad bi postojali zakonski propisi, koji bi važili i za
sve članove u gradskom zastupstvu, koji su se usu-
dili na javnoj sednici da donesu takav zaključak, ma-
da znaju da su javno samoupravno telo, i ma da zna-
ju, da je ustanova, koja daje paré, jedna državna
ustanova, koja ne radi ni po čijim intervencijama,
nego je ustanova radi opštih potreba, a oni se usu-
đuju da zaključče na javnoj sednici, da dadu 2 1/2% ne-
poznatim licima u Beogradu, onda se vidi, da je tu ko-
rupcija zahvatila korena kod samoupravnog tela, ko-
je već na ovoj bazi radi, da je to u narodu izazvalo
očajno raspoloženje.

S tim u vezi ja kažem, kad bi se naša opšta pri-
vredna politika udesila po jednome planu, da se re-
vidira ova dosadašnja besplanska i besprogramska
naša privredna, a isto tako i finansijska politika,
mi bismo, bezuvjetno, našli u našoj zemlji mogućno-
sti, i to dve dobre mogućnosti: prvo, našli bismo mo-
gućnost, što bi naši seljački proizvodi dobili bolju
cenu na taj način, jer bi revizijom carina, zaštitnih
carina, pronašli sve one industrijske artikle, koje
mi možemo bolje kvalitete i jeftinije dobiti u ino-
stranstvu, a inostranstvo bi imalo interesa i računa
da kupi naše seljačke proizvode, one, koji one tre-
baju. I na toj bazi mi bi imali šta da ponudimo ino-
stranstvu. Kako možemo očekivati danas trgovinski
ugovor sa Nemačkom, Austrijom, Čehoslovačkom,
kad mi ne možemo ništa da im pružimo, nikakav usti-
pak za njihovu industriju, jer su industrijalci iz njih-
ovih države kod nas preselili delove njihovih tamošnjih
industrijskih preduzeća i postrojenja, i oni kod
nas uživaju zaštitnu carinu, i ta industrijska predu-
zeća su bariere, da ne možemo s tim industrijskim dr-
žavama stvoriti povoljne trgovinske ugovore. To je
kriva loša carinska politika. Drugo, dobili bi jefti-
nije industrijsku robu, a time bi i naši potrošači i-
mali direktno koristi. Digla bi se cena seljačkim pro-
izvodima radi većeg izvoza u inostranstvo, a pala bi
cena industrijskoj robi radi konkurencije industrij-
skih zemalja.

Dakle, sve to treba da se revidira, ako želimo
pomoći narodu i državi. A držim da se u tome smislu
može pomoći, ako se izradi jedan privredan, finansij-
ski plan i program i onda se u tome pravcu mogu
dobiti i koristi.

Druga stvar: U našem narodu oseća se — to je
izneo jedan narodni poslanik, koji je i sam seljak
— da naš seljački svet traži mogućnost, da se cene
njegovim proizvodima povise veštačkim načinom; da
se stvore nova novčana sredstva, bez kontrole, da se
samo dode do obilja novčanih sredstava i da će on-

da porasti cene njegovim proizvodima. Seljak ne zna da je u zabludi, pošto on ima velike terete na svojim plećima, on je zbog toga psihološki raspoložen da traži ovo, što je predgovornik malo pre kazao, i to traži u ogromnim masam. Držim zato da treba misliti i o tome pitanju na bazi sličnog plana, kako je radila i prijateljska Čehoslovačka, da bi pravili izvesne korekture u vrednosti našega novca, i to bar one i onakve korekture, bar po približnoj metodi, kako je to provela Čehoslovačka. Ja držim da je to moguće, ali to pretpostavlja i dve mere, koje se moraju preduzeti.

Pre svega treba da se zna, a Čehoslovačka dobro zna, koliko narodnog novca ima u inostranstvu. Da bi se moglo utvrditi, potrebno je da se odredi bilo zamenom novčanica, bilo biljegovanjem novca, koliko ima novca kod kuće, a prema tome znaćemo, koliko imt novca u inostranstvu. Prema tome moramo da vidimo i uzroke, zašto je naš dinar u inostranstvu u disparitetu vrednosti, prema dinaru kod kuće. A taj disparitet je dosta znatan, i zbog toga tome pitanju treba posvetiti veliku pažnju i to pitanje treba rešavati što hitnije, jer događaji i privredne prilike razvijaju se tako, da te pojave niko ne može zaustaviti, ako mi dockan dodemo i ne sprovedemo ono što treba da se sprovede na vreme.

Što se tiče teškog stanja u našem narodu, ono je teško i zbog toga, što bi trebalo menjati izvesne metode rada u unutrašnjoj politici. Ako se sve te metode rada u unutrašnjoj i u privrednoj i u finansijskoj politici izvrše, onda se može očekivati olakšanje politika uopšte, olakšanje i poboljšanje privrednih prilika, a uz to se može očekivati i jači priliv naših fiskalnih prihoda, jer je svima nama stalo do toga da se ti fiskalni prihodi osiguraju u onoj meri, koliko je to narodu moguće i državi potrebno i koliko narod i država treba to da imaju pred očima.

Tokom diskusije mi smo imali prilike da ukazemo na dve stvari koje su od važnosti, da se tome pitanju posveti potrebna pažnja. Mi smo još pre dve godine imali mogućnost da se provede ono što se ima sada da sprovodi. Još pre dve godine bio je pao predlog u Finansijskom odboru, da se omogući ona potrebna svestrana revizija, za uštede po svima ministarstvima. Još onda je bilo predloženo, ali se ondašnji predlog nije smatrao dovoljno ozbiljnim i nije bilo dovoljno aktuelno, premda je onda bilo važno da se rešavanju toga pitanja pristupi. Kroz ove dve godine tovarili su se veliki tereti na narodnim leđima, a to se moglo da izbegne da se pristupilo plan-skome radu. Sad je međutim zatražila i Kraljevska vlada da Narodna skupština dade izvesna ovlašćenja Kraljevskoj vladi, da ona može, u pravcu štednje, donositi uredbе sa zokonskom moći. Tome se pristupilo zato, jer se drži da se kroz Narodnu skupštinu i Senat, kroz Narodno predstavništvo, ne bi mogle dobiti ovakve zakonodavne mere, kakve su nam sada hitno potrebne. Kao što sam kazao, u načelnoj debati bio sam protivan takvim ovlašćenjima iz razloga, što verujem da je Narodno predstavništvo došlo i da ono ima mogućnosti vremenske i druge, da svrši sve ono, što je nužno za korist zemlje i države.

I dok gospoda ministri većaju na sednicama Ministarskoga saveta, dokle budu doneli te uredbе, kao što doneli i uredbu o zaštiti zemljoradnika, koju su takode doneli vrlo rdavo, tako će biti i sa ovim uredbama, ako Narodna skupština dozvoli vladi da ih

može doneti bez ikakve kontrole Narodne skupštine. Pošto će te uredbе imati u nekoliko i politički karakter i odnose se na štednju pa tangiraju i izmenu nekih ranijih zakona, ja sumnjam da će svaki Ministar tu postupiti pravilno, nego će dozvoliti svojim činovnicima, koji će u praksi na pitanju tih uredbа izvršiti izvesne olakšice da mogu i dalje vršiti razne mahinacije, i ja vas uveravam da će posle godinu dana Narodna skupština opet slušati onakva gravamina, kao što ste i slušali ovde prilikom diskusije o Ministarstvu saobraćaja. Jedan gospodin naš poslanik drugi digao je tešku optužbu protiv ugovora za građenje željeznica, a vi se sećate da je lanjske godine baš kroz Finansijski zakon prošlo ozakonjenje o tim istim ugovorima, a kada dajete takva zakonska ovlašćenja a pri ori, i kada prenosite svoju zakonodavnu vlast, koju kao Narodna skupština imate, onda budite svesni da snosite i odgovornost, koju preuzimate time na sebe, jer će gospoda ministri raditi onako, kako sami nalaze za potrebno, bez obzira na gledište Narodne skupštine, a vi ste već videli kako je Kraljevska vlada i do sada u tome postupala, jer nije smatrala za potrebno da izvrši jedan najpotrebniji zakon za našu zemlju, a to je zakon o privrednom veću. Privredno veće u ovo doba teške ekonomske krize to je, kao što rekoh, neophodna potreba naše zemlje, a Kraljevska vlada nije našla za potrebno ni do danas da rad tome privrednom veću omogući. I ja smatram, ako dadnete ova ovlašćenja Vladi, da će te prepustiti, neka se radi kako se hoće. Ali vi, gospodo, vašim glašanjem za takva ovlašćenja u isto vreme preuzimate i odgovornost za sve posledice, koje iz njih budu nastupile. Ja stojim na gledištu da sva ona prava, koja Narodna skupština ima, da sva ta prava ona treba budno da čuva, i svaki onaj koji preko toga prelazi ma iz kojih razloga, ne oseća dovoljnu odgovornost za položaj koji ima i nema dovoljno odgovornosti prema narodu, na osnovu čijeg je poverenja došao kao narodni poslanik u Narodnu skupštinu.

I zato ja strahujem da će ta ovlašćenja biti korišćenja u pravcu da će se njima štetiti narodni i državni interesi. A pošto će se tu u tim Uredbama predvideti da se vrše uštede i u pitanju ličnih nadležnosti, pošto će se tom uredbom predvideti da se vrše i redukcije, ko zna, kakvi će biti nepravedni propisi tu ubačeni. Ja sam već ovo dana primetio jedan raspis, koji je g. Ministar finansija uputio svima nadležnima, da se izvrši popis kod svih nadležstava i državnih nameštenika, ko kakve prihode ima, ima li ko ga od članova porodice u kome zvanju i sa kojim nadležnostima. Ali u tome cirkularu nije stavljeno i to da se pita kod svakoga pojedinca, kakve su imovinske prilike te ličnosti, da li ima to lice kakvu palatu, a možda i pet palata ili možda ima 5—6 članova porodice koji nisu možda u državnoj službi, ali su u vezi velikih zarada sa državnom službom; ima ih koji imaju uložaka u raznim zavodima, nemaju možda u nekretninama, ali imaju druge prihode u raznim oblicima. Sve to nije predviđeno u tome cirkularu. I šta će se desiti? Desiće se to, da će naprimer muž i žena, koji su oba u službi a imaju devetoro dece koje školuju, da će se jedno od njih škartirati iz državne službe, ne pitajući za njihovo imovno stanje. Ali onaj, koji je uspeo da za vreme konjunktуре sačuva i zasluži izvesnu gotovinu, ili koji ima izvesne nekretnine, koje nije upisao na sebe nego na svoju taštu ili na svoga unuka, da bi prikrio kontrolu

svojih prihoda, taj će se koristiti i dalje, njega neće zahvatiti te Uredbe i tako ćemo se opet vratiti na one teške stare koruptivne metode. Ja to predviđam i skrećem vam pažnju da ne smete kao Narodna skupština da date ona ovlašćenja koja su tražena, i ako su kroz Finansijski odbor prošla. Ako primite, budete pripravnici na posledice.

Ja bih još bio slobodan da učinim jednu potrebnu napomenu, jer su u toku diskusije pale razne primedbe o tim ovlašćenjima, da mi imamo u našoj vladi ličnost g. predsednika vašeg kluba, koga su gospoda upoređivali ili da je sličan Hitleru, Musoliniju, ili Ruzveltu. G. Ruzvelt je dobio ovlašćenja i jednog dana izdao je 148 uredbi za suzbijanje privredne i finansijske krize, i gospoda su mislila, ako se to moglo u Americi da učini i zakonodavno telo nije imilo nikakvih razloga protiv, dapače jednoglasno je primljeno, zašto ne bi i mi, zašto ne bi i naš parlament dao takva ovlašćenja, kad su dobra i korisna i mogu doneti narodu velike koristi. Ja sam tom zgodom napomenuo, da ne možemo našu zemlju upoređivati sa Amerikom, niti naš parlament sa Kongresom u Americi. Jer svi znate da je Kongres birao Ruzvelta i da je taj kongres pod teškim prilikama diktirao sve ono, što je g. Ruzvelt u svome programu nosio i on je dobio ovlašćenje od miliona birača, da taj svoj program i izvede. I zato on taj program i sprovodi. A vi znate tako isto da kod izbora ove Skupštine nije bilo takvog programa, niti takvog zahteva iz naroda, nego da je današnja vladina nacionalna stranka odnosno radikalno-seljačka demokratija, formirana i nastala tek onda kad je već ovaj parlament postojao. I tek kasnije u vladi i među poslanicima izražena je želja, da se stvori vladina stranka. I kad se to zna, da je tek iz vlade ponikla misao, da se stvara ta stranka i tek kasnije je izradila i svoj program, onda ne može da se govori o uporedbi između g. Ruzvelta i g. Predsednika vašeg kluba. A da ne govorim o onome upoređenju sa Hitlerom. Vi znate da je Hitler godinama vodio borbu, na jednom programu, i kad je na tome programu skupio milione glasača, naravno da je dobio vlast da taj isti program i sprovede.

I prema tome, gospodo, te primedbe u tome pravcu, koje su pale da opravdaju ovlašćenja, koja su data po Finansijskom zakonu Kraljevskoj vladi, vidite da su bezuvjetno pogrešna. Vi znate naše prilike najbolje, ja znam i verujem, da bi ova Narodna skupština bila sposobna, da donese hitno sve potrebne zakone, kao što je sposobna bila, da za ovih 14 dana u ovoj napornoj diskusiji o državnom budžetu pretrese i donese budžet. Ima dovoljno razloga da Narodna skupština kao zakonodavno telo donese te zakone sama jer za to ima mogućnosti, ako se želi sa Skupštinom raditi, pa da se pred Skupštinu donesu sva ta ovlašćenja u obliku zakonskog predloga. Zakonodavni rad ne sme se prenositi iz same Narodne skupštine na izvršnu vlast.

I neka bude tih zakonskih predloga 20, Narodna skupština moći će da ih donese, jer je Narodna skupština za to stvorena i to je njen zadatak da donosi zakonodavne propise, koji su potrebni zemlji i državi. Gospodo, kad se uvaži da mi od 365 dana u godini zasedamo u Plenumu može biti 30 dana, ne računajući rad po odborima, a zna se da zakonodavna mašina treba da radi, jer kod nas treba mnogo da se reorganizuje na zakonodavnoj bazi, pa kad se onda ta zakonodavna mašina koči, baš sa traženjem

ovlašćenja iz redova vladinih, to znači da se ne veruje ovoj Skupštini i Narodnom predstavništvu uopšte, da je sposobna da donosi te zakone, koji su državi potrebni. Nije istina, da mi te zakone ne možemo doneti hitno, ako je potrebno, nego izgleda da se želi imati mogućnosti, da se radi po volji pojedinih ministara i gospode u administraciji oko ministara i da se ne respektira volja, koju predstavlja Narodno predstavništvo. I zato ja vam skrećem pažnju na to, da se čini težak greh na prava Narodne skupštine, ako se ona odrekne svojih prava i ako se prenesu na Vladu sa ovlašćenjem da ova može izdavati Uredbe sa zakonodavnom moći da stavlja van snage zakonske propise a da ne pita Narodno predstavništvo.

Ja sam juče slučajno dobio — to istina ne spada u diskusiju, koju smo počeli, ali spada u dokaze za to, kakve su prilike u pravosuđu — i zato bih vam ja za jedan momenat hteo predočiti da vidite, šta je kod nas sve moguće i kako se kod nas, u našoj sudskoj administraciji postupa. Imamo jednu odluku sreskog suda u Sarajevu od 27 maja 1933 godine Br.l. 1066/33. Sreski sud u Sarajevu na osnovu plateznoga naloga od 20 marta 1933 godine Br.P.M.B. 443/33 dozvoljava da se za namirenje tražbine u iznosu od 2.410 dinara sa pripadnicima izvrši provedba ovrhe pokretnine Rada Drakulovića i zamolio je da tu provedbu izvrši Okružni sud u Adrijevici u Zetskoj banovini.

Okružni sud u Andrijevići pod brojem 1588/VI. 1933—303, prim. 13-VI-1933 odgovara Sreskom sudu u Sarajevu sledeće:

»Salju se natrag tri odluke toga suda i dvije molbe sa učtivom zamolbom da se odluke prevedu na čist hrvatsko-srpski jezik, kako bi ovaj sud mogao po istima postupiti. Učtivo se napominje sudu sledeće: Slovenci su prvi osnovali državu od tri jugoslovenska plemena i prvi su je izgubili. Hrvati su bili drugi koji osnovaše svoju Kraljevinu i izgubiše je na Petrovoj Gori, a treći Srbi u Zeti osnovaše Kraljevstvo i izgubiše ga na Kosovu. U hiljadogodišnjem ropstvu Hrvati su podnosili nadčovečanske muke u borbi sa neprijateljem, spoljašnjim i domaćim negativima, dok u 18 vjeku ne povратиše jezik, a u 19 i svoju nacionalnu svjest, najpre hrvatsku a posle jugoslovensku.

U petvjekovnom ropstvu Srbi su podnosili nadčovečanske muke u borbi sa spoljnim neprijateljem i domaćim poturicama da u 19 vjeku dođu do svoje države i države, brižno čuvajući svoj jezik i običaje.

Zajedničkim naporima Hrvata, Srba i Slovenaca, stvorili smo veliku, moćnu državu, pa bi bio grijeh da danas u svojoj domaćoj, jakoj, snažnoj, bogatoj, divnoj i dragoj domovini izgubimo najveće narodno blago, srpsko-hrvatski jezik, a za Slovence slovenački. Zbog navedenoga i kako ja ne razumjem idiome sarajevske čaršije niti domobranštine, niti neki ni hrvatski ni slovenački i srpski jezik jugoslovenskih uljeza, učtivo se moli sud da i ovaj i druge buduće akte piše čistim hrvatsko-srpskim jezikom da bi se razumjeli, jer sud ne smije da radi, a da ne zna šta radi. Ako, eventualno, u tome sud nema ljudi koji poznaju hrvatsko-srpski jezik, ja ću rade primiti glagolicu Gurgura Ninskog, a sam ću je prevesti na hrvatsko-srpski, a ako i to ne znate, molite se da akta upućujete u Ministarstvo pravde radi pre-

voda na čist hrvatsko-srpski jezik, pa onda da se upućuju u ovaj sud.

Adrijevića 19 juna 1933 god.

Nikola M. Dragović, s. r.
 Predsednik suda,

Ja sam, gospodo, pročitao ovu stvar da skrenem pažnju na to kakvih sve stvari ima kod nas u našoj sudskoj administraciji i da ukažem na to, sa koliko osnovanosti gospoda Ministri, kad im mi iznosimo pojedine slučajeve, hoće da se ograde kod toga, govoreći kako je sudstvo na dostojnoj visini. Gospodo, da je ovde pravosude trpelo štetu, o tome ne može biti dvojbe; ali nam je ovaj primer dovoljan da nam pokaže, kakvih sve imamo funkcionera u sudovima. Ovo što sam vam pročitao to je napisao i potpisao predsednik Okružnog suda u Andrijevići, a da niko za to ne zna u Ministarstvu pravde. Sve ovo ukazuje koliko je potrebno da se naša administracija revidira, da se oni nepismeni, koji su zatečeni na položajima, a koji nikako ne odgovaraju svojoj službi i ne koriste ugledu naše zemlje, da se svedu na onu meru, koja bi odgovarala njihovim kvalifikacijama, čime ćemo dići nivo naše opšte administracije.

Gospodo, pri završetku još par napomena koje smtram da sam dužan činiti. Pre 50 godina u Hrvatskoj i Slavoniji imali smo bana Kuen Hedervarija. Taj ban imao je takvu metodu rada, da je brinuo da tamošnji naš narod ne može doći u mogućnost da u zemlji ma u kome pravcu utiče na javne poslove. On je narodu uskratio i mogućnost izbora, jer je postojao takav cenzus, da su pravo glasa imali samo neki ljudi, jedan mali broj ljudi u svakom srezu. On je podržavao da se stvori javno glasanje, da može kotarski pretstojnik da kontroliše svakoga i da ga podvede pod propise koji su, mogu iskreno reći, gotovo svi na snazi i danas, svi oni stari, austro-ugarški carski patentni. On je brinuo da se nije smelo pisati u štampi, uskraćivao je mogućnost slobodnog kretanja, mogućnost sastajanja i dogovaranja. I on je, gospodo, stvarao stranku odozgo, preko činovništva, i on je diktirao preko kotarskih pretstojnika, preko sreskih poglavara stvarao mogućnost izbora za hrvatski Sabor.

Gospodo, sve se to moglo snositi, dok je narod hteo i bio voljan da snosi, dok se narod nije krenuo u borbu za narodna prava. I zato, gospodo, ja činim ovo poređenje sa današnjom situacijom. I vi danas znate uticaj sreskih poglavara, koji su imali pri izboru narodnih poslanika i pri opštinskim izborima. I zato vam skrećem pažnju neka i vaša, vladina većina, vodi računa o tome da i onaj seljački narod, koji snosi sve terete, koji snosi sve brige države, a to je 12 miliona seljaka, od ukupnih naših 14 miliona stanovnika, da se brinete za njegovo raspoloženje, da se brinete, da se što pre donese zakon o štampi, da se da mogućnost slobodnog raspravljavanja, da možemo da raspravljamo pitanja, koja su danas od osobite važnosti, slobodno i otvoreno, a isto tako da brinemo, da se donesu izmene sadašnjeg izbornog zakona, jer ovakav kakav je omogućava kotarskim pretstojnicima i sreskim poglavarima, da oni budu ti, koji će izražavati narodnu volju. I ako želite da se očuva ugled Narodne skupštine, a naš narod ima u tome pravcu punu težnju, onda treba da date mogućnost da taj narod može tajnim glasanjem da izabere svoje pretstavnike u buduću Narodnu

skupštinu. U tom slučaju mi ćemo imati prilike da će i narod o svima podavanjima imati više razumevanja. Ali ako vi danas budete dali tražena ovlašćenja Vladi i ako budete dali ono malo mogućnosti što možete da svršite sami, ako i to predate Vladi, onda je to samo priznanje nedoraslosti da rešavate pitanja, zbog kojih vas je narod poslao da te poslove svršavate u korist naroda i države. (Živo odobravanje na levici).

Predsednik dr. Kosta Kumanudi: Ima reč narodni poslanik g. Risto Đokić.

Ристо Ђокић: Господо народни посланици, стари је парламентарни обичај да се кавга политичка замеће у начелној дебати буџетској, а да се битка свршава доношењем Финансијског закона. Финансијски закон у свакој дебати испадне санитетска кола, у која се трпају рањеници.

Мени се чини да је много болесник метнуто у та кола. И с тога хоћу да учиним неколико мерака, па да причувамо те рањенике и болеснике, да их не буде више.

Господо, Министар финансија по својој дужности чувар је државних добара, а баш највећа добра државна пропадају под руководством нашег Министарства шума и рудника. Господарство у шумама и рудама је испод сваке критике. О томе је доста говорено и ја бих могао само неколико добрих напомена да учиним, а то је да Министар финансија једанпут наслони руку и да се уведе јака контрола те да се у нашим шумама заведе рационално господарство, да се стриктно води рачуна о испуњавању уговора, поготову дугорочних уговора, да се због сваке закачице и због сваке грешке кида, да, ако се хоће већ неко да помаже, да се помажу наши мали пиланари који раде са домаћим капиталом и домаћом радном снагом.

Једно важно питање о коме је говорио и заступник Министра шума и рудника г. Деметровић јесте да се једанпут у нашим крајевима учини подела испаша и баталика, то је једно питање које вечито траје и које Аустрија за 30 година није хтела да реши. Господо, ми сељаци радо уносимо секиру у шуме кад не знамо, је ли то наше или државно, а кад би се то одвојило, настало би друго господарство.

Господо, треба да се реши и питање сервитута, питање бесплатног добивања горивног дрвета и грађе, јер често пута раскућавају се сеоске куће само ради тога.

Затим, господо, Министарство шума и рудника треба једанпут да поведе рачуна да се добије потребно шумско стручно особље. Ми данас имамо око 190 молби ђака сарајевске рударске школе, г. Матица лиферовао је онога који му је кандило носио, на штету оних који су свршили ту школу и који очекују да буду намештени.

Господо, у државним шумским предузећима, као што је Шинад, држава треба да зна како се газдује, ми међутим завршних рачуна не видимо, не знамо ни шта је изгубљено ни шта је добивено, само знамо да то предузеће дугује 25 милиона и 480 хиљада за шумске таксе, дугује порез и око 12 милиона радницима, око 15 милиона у промету што је задужено, и то исто друштво купује г. Министру ауто за 330.000 динара. И о овоме треба Министар шума и рудника да поведе рачуна.

Што се тиче рударства, и ту је државно га-

здинство испод сваке критике, ту се не зна ни ко пије ни ко плаћа. Ту су сачуване све добре особине које смо од Шваба наследили.

Настао је застој и било је беспослице. Док неки приватни рудници животаре, дотле државни рудници због рђаве администрације и њихових чиновника пропадају. Приватно рударство код нас фаворизује се, па је било и таквих случајева, да је г. Министар Крамер за наше повериоце из Париза тражио да им се повећа издавање угља на 700 вагона. Како се међутим радници у тим приватним предузећима не плаћају, то је потребно и то питање решити. Сад, господо, настаје треће питање о коме мислим да говорим, а које се мора решити, а то је пљачкање. Господо, ми имамо у Министарству шума и рудника једнога чиновника који је плаћен као што се из партије 49, позиције 1, види са 64.440 динара. Тај исти човек, по неком правилнику, поред ових редовних принадлежности, прима и тантијему. Сви ти чиновници, чиновнички приправници и званичници оптерећују овај буџет са 5,928.370 динара, за те исте људе предвиђене су и тантијеме по неком правилнику рударском, а по позицији 4 на страни 110 буџета и то: из угљевика у Креки 550 хиљада; угљевика у Угљевику 180 хиљада; угљевика у Зеници 700 хиљада; угљевика у Какњу 650 хиљада; угљевика у Брези 500 хиљада; угљевика у Бањалуци 200 хиљада; угљевика у Масловарама 150 хиљада; угљевика у Мостару 300 хиљада; угљевика у Врдицику 300 хиљада; угљевика у Велењу 400 хиљада; угљевика у Забуковцу 250 хиљада; угљевика у Сењском руднику 500 хиљада; руднику у Љубици 300 хиљада; жељезари у Варешу 600 хиљада; Рударској задрузи Босниа 50 хиљада динара; Електрарни у Креки 30 хиљада динара; ит.д. Те тантијеме, господо, вечито нас јашу и ми смо дајући њих, упропастили један огроман капитал. Ово не треба у будуће да се чини, нарочито данас, кад се захтева штедња и тражи редукција чиновника. Ово је пљачка, и њу треба спречити. Ја молим г. Министра да о овоме поведе рачуна, и да се не бацају стотине и стотине хиљада онамо где не треба. Господин Беланчић, као претседник управног одбора у Зеници, добиће за 12 месеци неких 216 хиљада динара, а поред тога као чиновник картела жељезнога добија 200 хиљада динара. То су, господо, огромне суме, и то не треба давати људима по тим правилницима које су они сами писали.

И нека се сада нико не чуди што је нас 137 потписало интерпелацију и тражило да се тај чиновник са овога положаја уклони, кад он има на расположењу око 600.000 динара годишњег прихода.

И, господо, овде и на овоме месту често се говорило да ми тога човека не трпимо зато, што је он Хрват. Па, господо, и господин Турина је био Хрват, па се нико против њега није бунио, али ако та господа воде рачуна о његовом хрватству, зашто му онда не приговоре, зашто је, и поред оваких принадлежности послао свога сина у Леобен да студира, с тим да за то време прима плату од државне железаре у Варешу у износу од 1600 динара месечно. Кад је већ некога хтео да пошаље, зашто није нашао неког сиромашног Хрвата па њега послао? Ми овде видимо један чисти материјализам и једну народну срамоту.

Има још једна ствар где држава као надзорна власт, и власт која води социјалну бригу — греши. Рударски посао и рад, то је најтежи посао у друштвеном животу. И ти људи имају своје специјално радничко осигурање, које ваљда постоји због тих несрећа од пре 100 година. Постоји рударска болесничка братинска благајна, у коју један део, једну половину улажу радници од своје наднице, а другу половину власници рудника, па било да су они приватна лица или држава. И, господо, дакле та установа која је с најбољим намерама хтела да изврши своју мисију, она је на територији Босне и Херцеговине у лањској години потпуно ликвидирана. Преко два милиона динара уложено је по наговору господина Беланчића и по вршиоцу дужности претседника те благајне и управе неког Карла Тиболда, Југославена чистокрвног, уложено је два милијона у трговачко-обртничку и индустријску банку, која је пропала заједно с тим милијонима. А члан управног одбора те исте банке г. Беланчић био је одговоран за овај посао. Последица тога била је тобоже заплена неке имовине господина Тиболда, а сам г. Тиболд и даље је остао претседник тога друштва и ради се како се ради. И сада стечена права оних рударских радника, од којих су неки радили 30, а неки 35 година, та њихова стечена права скресана су за 30%, дакле за једну трећину. И, речено је, да болесничка благајна није у стању да исплаћује, те им је скресано то стечено право. И те људе, који су у јами провели свој живот и изашли из ње да се огреју сунца и да се наједу од свога горког залогаша, тај Тиболд је упропастио и никада нико за то не одговара. Е, тако посао, господо, доводи до разочарења у масама у народу и да нема државних железница које плаћају зараду својим службеницима, да нема пошта и телеграфа и свих оних, који су везани за државне јасле, — а овде се ради о државним рудницима — веровало би се и верује се да је држава банкрот, да не плаћа никако.

И поред тврђења бившега министра господина Матице радницима се дугује по 70 до 90 надница, како у коме руднику. Нико му не верује и он јадан животари радећи по мало.

Све су то ствари о којима и Министар финансија као чувар кључева државне благајне, мора да води рачуна.

Онда још морамо замерити и томе, како су састављени извештаји прихода. Наведено је да ће приходи државне железаре у Варешу бити 40 милијона динара. Господо, то је приход од готовог инвентара. Ми имамо тамо на лагеру преко 100 милијна динара материјала и сигурно је неко извезо закључак од готовог материјала и извезо да се има толико и толико да прими. Г. Беланчић је наместио једнога свога протежера иако је он нестручњак, јер је онај монтаниста што вади ђумур и железно, наместио га је за управника, наместио га је за директора железаре у Варешу. Тај није рођен у нашој држави него тамо негде око Граца, али с обзиром на „дојчланд ибер алес“, притисла невоља и он се сада осећа као Словенац. Тај није рођен у нашој држави, али невоља притерала и сад је он Словенац и тражи заштите. Зашто да се попуњавају места у Варешу и Зеници са тим страним елементима и да им се дозволи да зарађују 20 и 30.000 динара ме-

сечно, а осим тога да добијају и разне тантијеме, па и да вршљају како они хоће по тим предузећима. Све су симптоматични изгледи ортаклука каквог нема!

Господо, овде има да се замери много и навали наше браће Словенаца. Наш друг Павлич говорио је отворена срца, како је долазио неки Чех, не знам у каквом послу, и они су навалили да отимају благо нашега света. Терба имати мало скромности. Ону школу у Цељу подржава држава и та нам школа лиферује све неке штајгере, а нико од нас — и ако је рударство у Босни јако развијено — није дочекао да се отвори рударска школа у Зеници, а ми као нација и целина подржавамо ту школу тамо у Цељу, где се они школују и овамо долазе да се упосле. Па и међу самим ђацима, студентима те школе, прави се разлика, јер кад наши дођу тамо, нађе се неки разлог као да су биле свађе, и онда се из школе уклони. Они су примали стипендије и било је малверзација тако да су се неки студенти бунили и због тога били искључени из школе.

Нека ове напомене буду са добрим намерама, а за остале ресоре моћи ће се исправити. Али ми овде највише осећамо, јер не треба заборавити да у Босни има пет шестина свих државних шума, да има пет шестина свих државних рудника и да се политика шумарства и рударства у Босни и Херцеговини не сме и не може у име Босне, а на штету Босне водити. И зато ако се не буде дала једна изјава од стране онога који је одговоран за овакву политику шумарства и рударства у Босни, ми ћемо жалосна срца али ипак морати гласати против овог Финансијског закона.

Претседник др. Коста Кумануди: Реч има народни посланик г. др. Милан Срђа Илић.

Др. Милан Срђа Илић: Господо народни посланици, у предлогу Финансијског закона за идућу буџетску годину унета је и тачка 15) параграфа 36 по извештају Финансијског одбора, која се односи на Крајишке имовне општине. Ту се предлаже и даје овлашћење Министру шума и рудника да у сагласности са Министарским саветом донесе уредбу којом ће у циљу одржања трајног и рационалног господарења прописати све потребне мере управне, привредне и финансијске природе за реорганизацију санацију и олакшање стања Крајишких имовних општина.

Прошле године донело је заступство имовне Општине оточке један закључак, по коме све своје шуме и непокретности уступа у својину државе, не придржавајући никако сервитутно право на те шуме. Ова имовна општина има шуме које претстављају вредност око 170 милиона динара, а обавеза по прилици има 10 милиона динара, и те се обавезе односе на дужни порез, општинске дажбине и на персоналне издатке.

У овогодишњем њеном буџету биле су исказане потребе са неких 15 милиона динара и предвиђен приход од 3 милиона динара. То значи да ту имамо диференцију од 12 милиона динара, која нема покрића, а у ову диференцију спадају не-подмирене обавезе из ранијих година и ове се обавезе сваке године све више и више гомилају. Пре, док је била повољна коњукура у трговини дрвета, и докле су се могле експлоатисати шуме које су у близини комуникација, где је био јевтин превоз, ова имовна општина живела је од прода-

је тих шума и продаје дрвета, што га је израђивала у властитој режији. Данас кад су промене привредне прилике и промењена коњукура, ове имовне општине не могу да се одрже. Како видите из њеног буџета она ту има дефицит од 12 милиона динара, или ће барем имати на концу године. Држим кад је била већ таква диспозиција код таквих општина, кад је донесен такав закључак да се ове шуме етатизирају, боље је ту понуду прихватити и то са два разлога: прво што то државу не би много коштало, јер оне обавезе од 10 милиона динара односе се на дужну порезу и на персоналне издатке. А с друге стране требало је ту понуду прихватити и зато да се шуме не извргавају девастацији, а већ су почеле да се девастирају. Ово стање није само у Оточачкој имовној општини, него је слично стање и у првој банској, и у другој банској и у Огулинској општини. Тако да се већина ових општина налази у таквом финансијском стању, да не могу да плаћају своје чуваре шума и остали персонал. Држим, господо, да се ово овако крупно питање, једно питање где се ради о народној имовини, чија вредност изражена у новцу иде у милијарде, не би смело решавати оваквим једним амандманом, односно уредбом коју ће да донесе Министар шума у сагласности са Министарским саветом, него да би то питање требало решити законом у сарадњи Народног претставништва, јер нема сумње да би се овде изнеле и многе подесне идеје, подесне сугестије, које би се корисно законским изменама могле да унесу. Питање очувања ових шума, њиховог рационалног искоришћавања, ово питање може да се реши на два принципа. Један је принцип етатизирања шума т.ј. узимање тих шума из посуда имовних општина у својину државе, да држава са њима управља из заједничког центра, што у осталом одговара и захтевима модерног шумског газдинства, а други је принцип самоуправни принцип. На том принципу основана је ова имовна општина; а према стилизацији односно концепцији овога амандмана, изгледа да о етатизирању не може бити говора, јер нови амандман то искључује. Него не остаје ништа друго до да се имовне општине санирају на самоуправној основи, на којој су и основане.

Било овако или онако, оне би данас требале да се етатизирају зато, што би то био најбољи и најправилнији начин решења тога питања. Али како је то искључено овим амандманом, треба да се реорганизују и санирају на бази самоуправе. Али има једно на што нарочито морам да упозорим, а то је комбинација оба ова принципа: етатизирање и самоуправни принцип. Та комбинација не може да се одржи, а најбољи доказ је Уредба Министра шума из године 1922 о управљању, службовању и газдовању са шумама имовних општина. Овом уредбом узела је држава шуме имовне општине директно у своју управу не дирајући у приватну својину, али је и еквипарирала службенике имовних општина са државним службеницима, дала им сва права и дужности државних службеника, а ево шта то значи:

Догађало се а и данас се догађа, да су неки високи шумарски чиновници, који су у III групи, били премештени из каквих било разлога у дирекцију шума имовних општина. Тиме се знатно терети буџет имовних општина, јер по Закону о устрој-

ству имовних општина, шеф имовне општине, могао је бити чиновник VI групе. Између осталих разлога, који су допринели рђавом финансијском стању имовних општина, и ово је један од тих разлога.

Има, господо, овде још нешто. Овакав један чиновник, кад се премести из дирекције шума имовне општине, није везан за ту имовну општину. Он сматра то за казну, и тај чиновник не може да се бави оним радовима, који се по шумској науци траже, који су радови врло важни и најодлучнији за правилно функционисање шумске службе и за газдовање шума. То су господарствене основе и друге основе. Ја знам случај, да једна имовна општина ради по једној господарственој основи, која је стара преко 40 година. А та господарствена основа толико је застарела и толико се разилази од принципа, који су данас у модерном шумском газдинству, да то газдинство постаје неодржљиво и мора дати негативне резултате. Знаш, господо, да је лањске године израђен један законски пројекат о имовним општинама. Али и овај законски пројекат због комбиновања ова два принципа — етатизирања и самоуправног принципа — доживео је толике коректуре и измене, да је под теретом тих коректура пропао, и за тај се пројекат више не зна. Како рекох, господо, по овоме амандману искључено је етатизирање шума имовних општина, већ те шуме имају да се реорганизују на самоуправном принципу. Али, извршила се та реорганизација, овако или онако, свакако је потребан надзор државне власти, али с друге стране треба избегавати сваку јачу ингеренцију, која би могла имати штетног уплива на финансије имовних општина. Треба да се ова уредба и мере, које су у овој уредби предвиђене, што пре донесу, а нарочито мере, које су финансијске природе, потребна је финансијска помоћ, јер без финансијске помоћи имовне општине неће моћи да се одрже. Треба им отписати дужну порезу, а уз то отворити кредит и дати им могућности да се могу послужити кредитом, да исплате персонал, а нарочито чуваре шума. Јер ако се то не учини, не плаћање персонала, довело би до дезорганизације шумарске службе, и до девастације шума.

Ово сам имао да кажем приликом овога амандмана. (Одобравање).

Претседник др. Коста Кумануди: Има реч г. Расто Пустослемшек.

Rasto Pustoslemšek: Gospodo narodni poslanici, ovim Finansijski mzakonom biće konačno rešeno jedno pitanje koje je za moj izborni srez od vitalnog značaja. Unatoč tome ne bih se javio za reč, da se nije jedan od gospode predgovornika već kod bužeta Ministarstva šuma i rudnika i sinoć kod ova-ga zakona, osvrnuo na ovo pitanje vičući i preteći, da će prokleti svakog Slovenca, Hrvata i Srbina (*Alojzij Pavlič: To nije tačno!*)... koji će se usuditi, da glasa za ovaj zakon koji je, kako je on kazao, »pakleno delo«.

Premda mi dakle preti i prokletstvo i ekskomunikacija, ipak držim da je moja dužnost, da branim ovaj zakonski predlog i da odgovorim na neispravne navode i neispravne ispade mirno i objektivno onako, kako to dolikuje ozbiljnom čoveku.

Reč je o agrarnoj reformi u mom srezu Gornji Grad tj. o delimičnoj ekspropriaciji šuma i pašnjaka na veleposedu gospodina ljubljanskog biskupa, koja će se provesti — nota bene — u sporazumu i sa pri-

štankom gospodina biskupa samog, (*Alojzij Pavlič: To nije tačno!*)

Stvar je u ovome: Rešenjem Ministarstva poljoprivrede od 16 februara 1932 godine eksproprisane su bile šume 13 velikih poseda u Dravskoj banovini, i to u svima srezovima Dravske banovine osim u jednome, tj. u mome izbornom srezu Gornji Grad. Ovde drži preko dve trećine sviju šuma u srezu u svojim rukama veliki posed ljubljanskog biskupa. Častav posed meri služebno svega 12,107 hektara ili okruglo 121 kvadratni kilometar. Ovaj posed nije nikakvo crkveno dobro, nego je, kako to izričito kažu i fundaciono pismo cara Friderika IV. od 6 decembra 1467 godine i bula Pape Sikstusa IV. od 6 aprila 1473 godine dobro »mensae episcopalis Labasonsis«, to je u našem jeziku »Dobro stola ljubljanskog biskupa« (*Pavao Maticić: Potpuno krivo citira!*).

Kad je tako, nema nikavog razloga, da se zakon o likvidaciji agrarne reforme ne bi primenio i na ovaj veliki posed, šta više, bilo bi upravo nepravedno, kad bi u celoj Dravskoj banovini jedino srez Gornji Grad činio u tom pogledu jedan izuzetak na taj način, što bi se agrarna reforma provela svuda u Dravskoj banovini, samo ne u ovome srezu. Bilo bi to nepravedno, a ne bi bilo ni nacionalno, niti u socijalnom, ni u državnom interesu.

Naglasio sam već, da su dve trećine sviju šuma u srezu vlasništvo vlastelinstva ljubljanskog biskupa. Da je to veliko zlo po tamošnji u pretežnoj većini siromašni seljački narod, ne treba da naročito podvlačim (*Alojzij Pavlič: To nije tačno!*). Uprava ovog veleposeda ne postupa ni danas sa narodom kako treba, a nije postupala s njime bolje ni u prošlim stolicima. Zato su bile u prošlosti ovde na dnevnom redu krvave pobune protiv biskupske uprave i često su morali intervenisati da pokore rebele, austrijski car oružjem i rimski papa ekskomunikacijom. Oov ne tvrdim ja, nego katolički kanonik Ignjac Oržen u svojim istorijskim delima, »Das Dekanat Oberburg« i »Das benediktinerotift Oberburg«.

Medutim i sa čisto ekonomskog gledišta već je bilo krajnje vreme, da vlasti nešto urade sa ovim velikim posedom.

U rukama imam izvještaj službene komisije, koju je pre više godina poslalo Ministarstvo šuma i rudnika, da na terenu pregleda ovaj veliki posed, prouči njegovo ekonomsko stanje, te dade svoje stručno mišljenje. Mišljenje ove komisije, u kojoj su se nalazili direktor šuma Metlas, šumski inspektor Ante Ružić i šef agrarnog ureda Mate Gregorović, naprosto je porazno po veliki posed Gornji Grad. Komisija u svome izveštaju podvlači, da je taj veliki posed sasvim zapušten, da se u njemu radi u protivnosti propisima i zakona i šumarske nauke i da mu preti neminovna katastrofa, te nakon tih konstatacija kaže od reči do reči i ovo:

»Pošto nakon toga svega, što se je na tome posedu od vajakada događalo a i danas se događa, da se vodi najbezobzirnije isisavanje i iskorišćavanje toga poseda, bez obzira na sve brojne ukore i odredbe vlasti, i nema apsolutno nikakva izgleda a još manje garancije, da će vlastelinstvo racionalno gospodariti, predlažemo kao neophodno potrebno, da se posed uzme pod državnu upravu«.

Konstatujući ovo, dodaje ministarska komisija još ovu interesantnu službenu primedbu.

»Već godine 1907 bio je finansijski slom poseda neizbežan, da ga nije spasio pok. dr. Šusteršić, koji

je kod austrijske vlade u Beču izdejstvovao za ovaj veliki posed državni zajam u iznosu od 600 hiljada zlatnik kruna uz kamatu jedan posto. Ali i ova novčana injekcija nije mogla pomoći. Stanje poseda bilo je iz dana u dan očajnije i vlada je bila na kraju krajeva primorana, da naimenuje za ovaj posed državnog sekvestra. Sada su došli biskup i kaptol i vlastelinska uprava do uverenja, da spasa više nema. Tako su već 1912 godine počeli ozbiljni pregovori između biskupa i austrijske vlade, da austrijska država posve otkupi ovaj posed. Pregovori početkom 1914 god. bili su već toliko napredovali, da je trebalo samo još da se ugovor definitivno potpiše. Ovim ugovorom država bi brisala zajam u iznosu od 600 hiljada kruna, te doplatila još milijon kruna, i posed bi prešao u nejene ruke t. j. u ruke bečke vlade. Ovu činjenicu naročito konstatujem i podvlačim (*Alojzij Pavlič*: To nije tačno!). Kada je dakle bio gospodni biskup pre 20 godina spreman, da posed proda austrijskim, tudinskim vlastima, da li bi bilo sada u naše vreme, u našoj slobodnoj narodnoj državi moralno, plemenito i pratriotski, kada bi hteo da uskrati da na osnovu agrane reforme vrati obradivu zemlju, šume i pašnjake siromašnom seljaku, (pljeskanje i odobravanje) onome, kome je ova zemlja u svoje vreme bila nasilnički oduzeta?!

Na kraju držim da će biti od interesa, ako spomenem još jednu stvar.

U davno doba srednjeg veka pre više od 500 godina feudalni sopstvenici ovih dobara bili su kaluderi benediktinskog manastira Gornji Grad i njihovi gospodari čuveni Celjski grofovi. Poslednji od onih grofova bio je Urlih II, koji je vladao zemljama od slovenačkih Alpa pa duboko dole u hrvatske i sprske krajeve kao palatin ugarski i tutor mladog ugarskog kralja Ladislava Postuma. Igrao je jednu od najuglednijih uloga u tadašnjoj Evropi. Baš pre 500 godina, godine 1433, venčao se je Urlih, kojega su Srbi poznavali pod imenom Orlik, sa Katarinom, ćerkom despota Đurđa Brankovića-Smederevca. U bračnom ugovoru između Ulriha Celjskog i Katarine Smederevske ustanovljeno je bilo — iznosim to radi vanredne interesantnosti — da će Katarina zadržati pravoslavlje venču i da budu i sva deca iz ovoga braka vaspitana po načelima pravoslavne crkve. Ako bi deca Ulriha Celjskog i Katarine Smederevske umrla pre, nego otac, moglo bi se desiti, da bi Slovenci imali već u davno doba srednjeg veka pravoslavne vladaoce. Godine 1456 ubio je Janoš Huniadi u Beogradu Ulriha Celjskoga. U smislu između Ulriha i Habzburgovaca zaključenog ugovora, pripale su zemlje Celjskih grofova, pošto Urlih nije ostavio dece, caru Fridrihu IV.

Udovica Katarina nije pristala na ovaj ugovor, te je pokušala da oružjem brani svoja prava. Ali Habzburgovac bio je jači, te je potukao njezinu vojsku. U ovoj nejednakoj borbi verno su potpomagali pravoslavnu udovicu pokojnog vladaoца i gospodara kaluderi manastira Gornji Grad.

Car Fridrih nije zaboravio, da su katolički benediktinci bili u borbi za celjsku baštinu uz pravoslavnu udovicu-groficu. Osvetio im se. Godine 1461, oduzeo je kaluderima feudalno dobro Gornji Grad, te ga poklonio ljubljanskom biskupu kao menzalno dobro.

Pitam da li nije naša moralna dužnost, da ispravimo istorijsku nepravdu, učinjenu aktom Habzburgovca Frederika IV godine 1461 na taj način, da vra-

timo zemlju i šumu onome, kome je od vajkada pripadala — našem seljaku?! Tako ćemo se najbolje odužiti svetloj uspomeni Katarine Smederevske-Celjske, koja je prva između jugoslovenskih vladalaca podigla mač, da spase slovensku zemlju iz pandža nadmoćnih Habzburgovaca! (Pljeskanje i odobravanje). Kako bi neko mogao tvrditi, da je učinjena Katoličkoj crkvi u našoj državi agrarnom reformom nepravda i da je u pitanju ove reforme bolje prošla Pravoslavna crkva, koja je bila navodno favorizirana, konstatujem na bazi službenih podataka u Ministarstvu poljoprivrede, da je bilo od celokupnoga poseda Rimokatoličke crkve u našoj državi u iznosu 110.436 katastarskih jutara, ekspropisanih samo 25.523 katastarskih jutara, a ostavljeno je crkvi 84.912 katastarskih jutara.

Da vidimo sada, kako je to bilo sa pravoslavnom crkvom? Država je ekspropisala od celokupnog poseda Pravoslavne crkve u izmeri 62.848 kat. jutara 29.435 kat. jutara, a ostavila Pravoslavnoj crkvi samo 33.412 katastarskih jutara.

Državna vlast je dakle oduzela agrarnom reformom Pravoslavnoj crkvi skoro polovinu njenoga poseda, a Katoličkoj crkvi samo jednu četvrtinu, zapravo jednu petinu. (Pljeskanje).

Ko je onda u jugoslovenskoj državi favoriziran: katolici ili pravoslavni? Neka o tome sudi nepristrasna javnost! (Pljeskanje).

Time završavam.

Ja i moji drugovi iz Dravske banovine, osim jednoga, naravski glasaćemo za Finansijski zakon i za ovaj budžet. (Burno odobravanje i pljeskanje. — Nastaje objašnjenje između pojedine g.g. narodnih poslanika).

Pretsednik dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Svetislav Popović:

Dr. Svetislav Popović: Gospodo narodni poslanici, kritika skupštinske mašine bila je u dobrom delu намењена члану 48. (Nastaje prepirka i objašnjavaње између народних посланика г.г. Рага Пустослемишека и Алојија Павлица).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Господо, молим вас заузмите своја места и умирите се да би г. Поповић могао наставити свој говор. (Жагор и објашњавање и даље трају).

Господо, прекидам седницу за кратко време. (После прекида)

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Господо, настављамо рад. Има реч г. др. Поповић.

Dr. Svetislav Popović: Предлог Финансијског закона који је дошао пред Народну скупштину излазиће из Народне скупштине са свима одликама повећавања и умножавања тако да би га тешко било познати кад се сравни са оним предлогом који је поднела Краљевска влада Народном претставништву. Било би желети кад би г. Министар финансија, чијој је савесности и чијем је разумевању у спело да заведе ред у нашој финансијској администрацији, успео да заведе ред и у нашем финансијском законодавству. Многострача иницијатива која долази од стране Краљевске владе и од стране народних посланика измењала је Финансијски закон толико, да се решење Скупштине не покрива са оним предлогом, за који је имао Указ, када га је поднео. Многобројност питања која треба решити Финансијским законом није кадра да помогне томе да поклонимо сву пажњу тим питањима и решимо их онако како их треба решити.

И начин како се свршава претрес буџета, не даје све оне потребне гаранције без којих се, не можда не би могао донети добар закон, него без које се у земљи не може створити уверење да су добри закони донети.

Доношење финансијских одредаба у последњем моменту, и часу кад је завршена буџетска дискусија и у часу кад је и претрес Финансијског закона у Народној скупштини толико одмакао да народни посланици не могу више узети учешћа у претресу нових предлога, треба избегавати у сваком случају где се питање може решити другачије, где се може решити боље, стручније и уз веће умирење јавности. Разумем, господо посланици, да г. Министар финансија још није могао постићи оне резултате који се желе. Многе незгоде које су нас задесиле, у првом реду привредне природе па баш ако хоћете да кажем, у вези с тим и незгоде политичке природе, изискују хитно и многострано законодавство. Наш народ очекује, са правом очекује од своје државе, дакле од свих одговорних чинилаца, да, колико је то могуће и потребно, учине што треба да се закони саобразе политичким и привредним потребама народа. Извршимо стварни претрес и донесемо мериторна решења. Многостраност послова није допустила да то овде у Народном претставништву учинимо и претресемо ствари са свом озбиљношћу а, међутим, хитна је потреба њиховога решења, онда није било другога излаза из ове ситуације него онај који је Краљевска влада предложила Финансијском одбору а који Финансијски одбор предлаже вама на прихват: а то су одредбе члана 48 тачке м) предложеног Финансијског закона. Кад говорим о овде млану, ја сам свестан да Народно претставништво преноси тиме велики део па можда и целокупну законодавну власт, на Министарски Савет.

Несумњиво је то најважнија одредба Финансијског закона и ја разумем да су наши посланички другови из скупштинске мањине узели нарочито ту одредбу да јој праве замерке. Међутим ја не бих могао разумети да се о њој даје коначан суд, ни оцена изриче, пре но што њезино извршење даде могућности за оцену резултата. Ја не бих могао примити аргументацију коју је изнео наш многопоштовани друг г. Метикош, у којој чини апел на Народно претставништво да чува своја права и свој углед. Нисмо ми, господо, овде у Народном претставништву да чувамо своја права и свој углед, него да помогнемо да се народни послови добро сврше. И ако, господо, то не може бити по другој цену, онда морамо за добро свршавање народних послова дати сваку жртву, па дати и своја „права“ и свој углед. Ја мислим, господо, кад тако чинимо, да се крећемо потпуно у правцу оне политике, за коју смо тражили од народа поверење и за коју смо добили од народа поверење 8 новембра.

Чини се замерка од стране опозиције да овакво преношење законодавне власти на Краљевску владу, нема политичке могућности, због тога што је Краљевска влада партијска, што је партија основана и организована на једном програму, одкако су извршени избори за народне посланике. Ја мислим да се ту мешају две ствари. Осим онога партијског програма, који треба Југословенска национална странка да изврши на сваком месту, па и у Народном претставништву, постоји још нешто више, постоји државни програм, програм заснован на

манифесту од 6 јануара, који је добио у Уставу од 3 септембра инструменат за своје спровођење. И онда, кад нас је народ бирао, он нас је бирао за извршење тога програма, и кад ми, у часу кад у нашој целини, у нашем великом броју, не можемо решавати са потребном брзином и интензивношћу сва питања која треба решити, дајемо Министарском Савету, Краљевској влади, овлашћења поменута у чл. 48 м., онда, господо народни посланици, кад то овлашћење доведемо у везу са чл. 77 нашег Устава, онда то значи да ми задовољење народних потреба овога часа предајемо у руке врховног заштитника народног јединства и државне целине, и врховног заштитника свагдашњих интереса народа и државе. Ту бих ја, господо, желео да подвучем јасну одређену линију. У извршењу тога националног програма, тога државног програма, који је добио своју формулацију у шестојануарском манифесту, ми имамо за собом цео народ. Ја верујем, да ми и у извршењу нашег партијског програма имамо за собом поверење велике већине нашег народа. Али, господо народни посланици, по том поверењу на том програму изабрани су само чланови општинских одбора, где је наша партија у целој земљи победила, али ми, Народно претставништво, нисмо на томе програму бирали. (Др. Никола Кешељевић: Света се озбиљно шали!). Не, драги Кешељевићу, ја говорим оно што осећам, ја желим у овоме часу да подвучем континуитет југословенске политике и да учиним извесне констатације, које држим да је потребно учинити, да не би грешке, које су неминовне и у администрацији и у политици, грешке, које долазе од појединих људи, или ако баш хоћете, и од Југословенске националне странке, приписивале оном великом националном програму, који стоји изнад нас, и који треба да је врховна база за политичко одређивање свих чланова парламента и свих одговорних чинилаца у овој држави, па и сваке Краљевске владе. Ја, господо, говорим то због тога, што се у јавности, па и у овој кући јављује гледиште, мислим да је чак и уважени наш друг г. др. Метикош, то нарочито подвукао, да Народно претставништво у овоме часу предаје власт шефу партије већине, врло уваженом и поштованом г. Узуновићу. Ја бих хтео да овде констатујем — ово је моје лично мишљење и убеђење — да би свако такво резоновање било погрешно, због тога што се за парламентарну владавину, за извршење једног партијског програма, траже две партије. Две партије, које би могле да буду подједнако јаке, и које би могле једна другу да одмењују на власти, и дотле, док постоји једна партија, која је толико јака и снажна, да друге партије у земљи према њеној снази, нећу да кажем ишчезавају, или бар не претстављају довољну снагу да би је могле заменити као партијска влада — онда кад ствари тако стоје, онда је наша национална дужност и наша свест о одговорности, не само према онима, који одобравају нашу партијску политику, него и према онима, који можда нашу партијску политику не одобравају, и воле ову државу исто онако, као што је воле и они који одобравају ту политику, и хоће да служе тој држави, као и они који одобравају наш партијски рад, онда се мора наша партија поставити на достојну висину, па и кад не би било јасних одредаба Устава, морала би се клонити тражења, да се власт у овој земљи врши у име наше партијске већине.

Ја поред свега тога делим мишљење нашег поштованог друга г. Метикоша, да је скупштинска већина одговорна не само за преношење законодавне власти на Министарски Савет, него да ће бити подједнако одговорна и за оно, како ће Министарски Савет ту власт вршити.

Јесте, господо народни посланици, наша је дужност да овде у Народном претставништву поштујемо према расположењу народа и народ познамо са свима потребама земље, са свима оним неопходним мерама које доноси са собом ситуација земље, па било то повољно или не било, и кад гласам за члан 48 м, ја гласам, господо народни посланици, у пуном поверењу да ће извршиоци државне политике питања која треба решити, решити са пуном стручности и пуним разумевањем, као и пуним смислом за одговорност и унапред примам и ја као народни посланик одговорност за оно што ће бити извршено по тим овлашћењима. (*Алојзиј Павлич: А савест?*). Моја савест је потпуно мирна, јер ми вера у Устав и у компетенције одређене Уставом даје пуно јемство да ће рад ићи како треба. (*Алојзиј Павлич* нешто додаје). Ја сам далеко од те претензије коју има по неки наш друг да себи присвоји право арбитра; ми уопште овде нисмо арбитри, ми смо овде да служимо народним интересима и ништа више. (Одобравање).

Господо, ми смо дали Влади једно велико и широко овлашћење, овлашћење за решавање целе материје онога што ће бити за годину дана на дневном реду. Поред тога овлашћења ми смо у Финансијском закону по тражењу Краљевске владе унели и многа специјална овлашћења, нарочито овлашћења која су већ садржана у оном генералном овлашћењу члана 48 м. (*Александар-Така Додић: Да неће Влада да нас распусти?*). Па сад, о томе ћемо говорити напољу, а не овде. Колико се год и могу разумети таква овлашћења, нарочита и посебна, тешко је разумети ако се та овлашћења вежу за рокове који су тако кратки да је тешко веровати да ће се послови које треба свршити и моћи свршити онако како треба. Нека ми буде дозвољено, господо народни посланици, да из склопа тих одредаба извадим само једну, ону која се пред вама налази у малочас раздељеном извештају Финансијског одбора и у којој је садржан предлог одборски по чл. 48 ш1 Финансијског закона. У томе члану Финансијског закона предлаже се да се атар београдске општине прошири. (Један глас: Крајње је време!).

Господо народни посланици, кад говорим о овом питању, ја говорим са пуно радости, осећајући сву част тога да ћу од данас или од сутра бити и ја грађанин југословенске престонице. (Пљескање и усклици: Живео!). И свестан сам тога момента. Петнаест година је требало одкако је проширена државна граница да дође до спајања општина. То се је само тако могло догодити, јер нисмо свршавали проблеме које је требало свршавати. Кад се је на пример цео Земун интересовао зато кад и кога дана и на који начин ће доћи у састав београдске општине, благодарјећи нерешавању тог питања могло се је догодити, да по неко отвори питање, да ли Земун, који једва чека да дође у састав београдске општине, да ли тај исти Земун хоће да иде са Београдом или хоће неко федералистичко или сепаратистичко уређење и да између Београда и Земуна постоји граница, која је вољом и снагом наше нације ишчезнула.

И као претседник земунске општине ја сам предузео акцију, која је била потребна да се то спајање општина припреми. Јер ако хоћете, господо народни посланици, није то тако једноставна ствар, укидање једне општине са развијеним животом и утврђеним правним поретком, оно не може да се изврши без озбиљне припреме и законодавне и административне природе.

Ја помињем само Земун, али кад говорим о Земуни, а мислим на свих 14 општина које се по томе предлогу имају спојити са Београдом, мислим, на њихову самосталну имовину. Ви знате из ранијег спајања појединих сеоских општина са општином београдском без претходног договора и споразума између тих општина, да су настали многобројни спорови, који су били предмет расправа изабраних судова. И сигурно почевши од општине вишњицке, па све до општине овчанске, има свака општина велики комплекс питања, која би имала да се реше у споразуму са београдском општином. Решавање тих питања могуће је док постоје све те општине као такве. Чим општине престану једанпут да постоје и изгубе своја претставништва тада, господо народни посланици, нема могућности за правилну ликвидацију тих односа, јер извесни односи могу се решити само између два лица која постоје.

Господин Министар унутрашњих послова учинио је изјаву у Финансијском одбору да ће са овом законском одредбом дато овлашћење Краљевске владе користити да потпуно обезбеди заштиту имовинских интереса појединих делова подручја те велике престоницке општине,

Ја мислим да је то неопходно потребно да се учини бар накнадно, али да ће то бити могуће учинити само тако ако се поред општег претставништва, поред одбора београдске општине, буде формирало за ликвидацију свих тих односа посебно, локално претставништво, па макар као пролазна фаза.

Можда ће у сеоским општинама овај законски предлог наићи на мање разумевање него у земунској општини, вероватно због тога што је земунска општина по својој структури градска општина, дакле исте привредне структуре као београдска општина. Што се тиче сеоских општина, ту ће бити разумевање мало слабије. И ја бих нарочито молио Краљевску владу и г. Министра унутрашњих послова да воде рачуна о томе да, уколико је мени познато расположење народа, а то је у моме изборном срезу, у општини Бежанија, постоји велика бојазан да неће сељачки народ услед овога спајања изгубити она права, која је до тада имао, како у земљишној заједници, тако и у Петроварадинској имовној општини.

Иако би било боље да се законом предвидело све да ова административна спајања неће имати никаквих тешких последица. Ја бих желео да је Влада ову ствар спровела на основу општег овлашћења које је имала. У року од 19 дана која још стоје на располагању за ликвидацију општина, тешко ће бити сва питања решити добро и разборито. Ја бих желео да је Краљевска влада поступила другим начином због тога, што ће овако доношење ове законске одредбе у 12 часу можда негде учинити импресију као да је то једна ствар која се доносила тако у последњем часу због тога

да би се могла наметнути, да не би било ометано ни са које стране. Ја сам дужан са овога места изјавити да је та бојазан неоснована, колико ја знам и желим то да кажем. Сваки земунцац и сваки бежанинац воли Београд и гледао је у Београду кроз читав век извор слободе; полагао је у Београд оне наде које су му биле потребне да би могао издржати до слободе. Али ће једнако бити жао и Земуну и Бежанији, да је ова ствара рађена на један начин који није добар. Биће жао земунцима и бежанинцима да им није дата могућност да до остварења овога њиховог сна дође на њихову иницијативу — да дође на тражење грађана земунских и бежанинских. (Одобравање). Као што видите, господо народни посланици, Влада извесно окупирана другим пословима, није видела та расположења у Земуну и Бежанији и није доспела раније да поднесе један законски предлог док је било могуће да се изјасне о томе и заинтересоване општине. Налазим да је то велика штета. Нека ми буде дозвољен један добронамеран прекор, да је пропуштена једна добра прилика да се покаже да они, који су најближи Београду и који га најбоље познају воле Београд и да траже да се с тим Београдом споје и да се у њега утопе. Јер, то би био најбољи одговор свима онима који тврде да између Београда и између појединих делова наше државе нема унутрашњег јединства и да се оно мора држати силом. Погрешно је био пропуштен један моменат да би се најеклатантније доказало да закони наше земље не одговарају неким расположењима која не би имала подршке од доле него да закони наше земље у потпуности извршују расположења нашега народа. Ја сам са својим друговима и у Финансијском одбору из тих разлога предлагао Краљевској влади да се решењу тога питања приступи на други начин. Тиме ми је дата могућност да узмем учешћа у овој дискусији и, пошто сам искрено казао како гледам на тај проблем и грешке које су том приликом учињене, разуми се да ни ја ни моји другови народни посланици који смо потписали ово двојено мишљење за случај да Краљевска влада остане при својем предлогу остајемо и даље при својој критици, али ћемо, одобравајући иначе буџет, гласати и за овај амандман и водећи рачуна о потребама садашњице, и гласати за Финансијски закон. (Одобравање и плескање).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч господин Министар унутрашњих послова.

Министар унутрашњих послова Живојин Лазивић: Господо народни посланици, ја бих желео, да вам објасним, зашто је ово питање спајања Земунца и осталих општина око Београда са Београдом дошло овако на брзу руку пред Скупштину. Потреба хитног решења тога питања наметнута је везивањем Земунца и ових општина са друге стране Саве и Дунава са Београдом новим мостовима преко Саве и Дунава, којима су исте општине, а специјално земунска, на тај начин и стварно везане са београдском општином. Терени на оној страни у коју воде мостови, постали су на мах прворазредни терени за изграђивање, те се на јакму купују, па се већ почели подизати кућерци и насеобине исто онако, као што су иста створена чекада на свој страни на брзу руку у виду разних Јатаган-мала, које сада дају толико тешкоћа београдској општини, како да их се реши и отклони ругло из престо-

нице. И због те бојазни и сам господин Министар грађевина покренуо је питање, како да се обезбеди правилно изграђивање тих терена, и нашао је за најбоље, да се грађански прописи престонице протегну и тамо. Кад је то питање господин Министар грађевина истакао, онда се нашло, да је најбоље извршити сједињење земунске општине са београдском, и на тај начин обезбедити правилно изграђивање а у вези с тим и са осталим општинама које се налазе око Београда и чије се везивање показује такође као потребно (*Милеван Лазаревић:* А шта ће ове све општине из Шумадије у Београду?). Објаснићу то доцније, г. Лазаревићу. Овим с хтело да се везивањем земунске и београдске стране оконча оно, што стварно већ постоји, јер Београд и Земун чине сада несумњиво једну целину. При доношењу ове одлуке, господо, ми смо несумњиво рачунали са њим расположењима Земунца које је и господин Поповић истакао, а које се манифестовале у толико прилика и о којима давао израза о тим расположењима својих суграђана, да се земунска општина споји са београдском и постану грађани престонице. У Финансијском одбору било је приговора, да ли ће се на време уредити све оно, што треба на време урадити поводом свог спајања. Господо, кад је Краљевска влада то предложила, она ће се и постарати да се уреди све оно, што овај амандман и овај закон о изменама и допунама изискује. На првом месту, до одређенога рока васпоставиће се потребна власт која ће отправљати послове из надлежности тих општина, све док не регулишу споразумима и уредбама на које је Министар предложеном законском одредбом овлашћен.

Настаје питање, зашто су и ове друге сеоске општине око Београда присаједињене општини београдској? Оне су присаједињене зато што се Београд великом брзином и нагло шири тако да својом периферијом већ додире те општине, које ће се убрзо и теренски везати. С друге стране све те сеоске општине у околини Београда, са којима се Београд додирује, имају повезане економске интересе са Београдом, а такође се и грађевински додирују, те Београд као престоничка општина треба да има извештај на изграђивање тих околних места, која су у непосредном додиру са Београдом. Њихово изграђивање треба да задовољи естетичке и хигијенске интересе, али и у складу са њиховим досадашњим економским интересима и могућностима. На тај начин та ће места око самог Београда постати тежња, да се ни са њима пред странцима не постидимо, а да од сада и својим грађевинама даду у сваком погледу боље погодности од садашњих.

Ето, господо, то су били разлози који су определили и мене и Краљевску владу да се створи оваква једна увећана престоничка општина, како је то рађено и у другом свету. Многе велике вароши из разних интереса, а нарочито грађевинских, санитетских и безбедносних инкорпорирале су предграђа и насеља око њих и тако су створени велики градови, као што је случај са Бечом, Паризом, Берлином и другим. Код нас није било тих амбиција, да се прави неки велики Београд, него је била само жеља да се задовоље изложене потребе Београда и околине.

Ја бих с тога молио господу народне посла-

нике, да овај амандман овако и приме и да буду уверени, да ће све сугестије претставника оних општина, које се укидају као и г. др. Светислава Поповића и друге заинтересоване г.г. посланике бити добро дошле када се буду радиле Уредбе које има да регулишу питања која проистичу из ових измена и допуна. (Одобравање и пљескање).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има народни посланик г. Савковић.

Илија Савковић: Господо народни посланици, у Финансијском закону предвиђен је амандман, којим се у Закону о атару општине београдске од 2 октобра 1929 године додају неки нови ставови, по којима се атар општине београдске проширује тако, да десет општина Среза врачарског и то: Вишњица, Мирјево, Мали Мокри Луг, Велики Мокри Луг, Јајинци, Ресник, Кумодраж, Кнежевац, Жарково и Железник — од 20 колико их свега има овј срез — које су чисто сеоске општине, потпадају под београдску општину и на тај начин губе своју самосталност.

Сматрам да је доношење овога амандмана било потребно само и једино у том случају, ако то користи дотичним општинама, а никако ако то штети њиховим интересима, а друго било је потребно да се и те општине питају, да ли оне пристају или не пристају на то спајање са београдском општином. А ја тврдим да је овим амандманом нанета огромна штета како интересима тих општина, које су изгубиле овим своју самосталност, тако и интересима београдске општине, са ових разлога: Општина београдска због тога ће морати да обрати пажњу на уређење тих крајева, што ће бити скопчано са великим финансијским издацима, а ми знамо да општина београдска нема довољно материјалних средстава ни за уређење свих потреба центра, а сељаци из тих општина губе огромно, јер потпадају под одредбе грађевинског и санитетског закона, који је убиствено штетан по њихове интересе, јер ће морати убудуће за све исправке и за свако подизање ма какве било зграде, тражити одобрење од грађевинског одбора, што је скопчано са великим материјалним издацима и великим тешкоћама, а друго и зато, што по санитетском закону неће моћи да држе стоку, оно од чега они највише живе.

Са тих разлога ја молим Народну скупштину да не прими овај амандман, пошто је штетан по интересе и београдске општине и интересе општина, које треба да припадну под надлежност општине београдске.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч народни посланик г. Милован Лазаревић.

Милован Лазаревић: Господо народни посланици, на први поглед, предлог г. Министра унутрашњих дела којим се иде на то, да близу половину врачарског среза са 10 општина присаједини у састав београдске општине, не изгледа многима тако крупно питање, већ пре изгледа као једна обична ствар. Не стоји тако, господо. Живот и рад, економске и социјалне прилике народа ових општина, који се без потребе овим неоправданим мерама узнемирује у његовом животу, различит је од живота грађана варошких и градских општина. Никакав оправдан разлог не стоји да се ово спајање врши.

Најзад, грађани наше земље, не живе под неком врстом окупације да се без њиног знања и о-

добрења, ова питања која засецају дубоко у његов живот и његову судбину на овај начин решавају. Они треба и морају да знаду, због чега се они једним оваквим препадом, као што је овај, узнемирују у своме домаћем и земљорадничком животу и због чега се њима њино спокојство овим препадима потреса. Дало би се и разумети, да оне општине које се граниче са престоницом и уђу у њен састав, али откуд општине које су скоро 10 километара удаљене од Београда и које се граниче са шумадиским селима, као што је на пример Железник и Ресник, да буду саставни део престоничке општине? Ако би се са оваквим препадима продужило, ко нам јамчи да се неће у овом проширењу брзо стићи до Колубаре и Рудника. Ово се не може и не сме у нашој земљи без знања грађана допуштати.

Ја се питам, каква је потреба била, да се ове удаљене општине од престонице, оваквим једним препадом присајединију престоничкој општини, кад је тамо други живот и економски и социјални?! Ја се питам, господо, преко воље, чији се интереси имају овим препадом да задовоље? Интереси престонице нису. Јер ја сумњам кад би се стављало и било могуће да стави плебисцит, да би и један грађанин гласао за присаједињење ових села престоници! Неки други политички рачуни овим имају да се подмире. Ја, господо, што се мене тиче, налазим да ја не сме бити саучесник у једном раду, где мир и спокојство овога народа претресамо, и да стварамо код њих једно мишљење, да је ово Народна скупштина која само по команди ради, без обзира на народне интересе.

Господо, ја мислим да ми морамо очувати понос, који треба да има ова прва југословенска Народна скупштина. Ми не смемо једном вредном, радном и поштенем народу да се замеримо, и да идемо против интереса и против живота тога народа. Зато вас молим, да добро размислите о овоме, и да овај предлог, ако Влада остане при њему, одбацимо, јер је он штетан по сељачки народ, који се присаједињава овим препадом, овим предлогом, престоници.

Господо, имовина, која претставља стотину хиљада хектара, долази под опорезивање веће, него што је до сада било. Господо, народ треба поштелети, нарочито у овој кризи, какву векови нису запамтили, и зато народ ових сељачких општина, који треба по овоме предлогу да се присаједини престоничкој општини, треба од тога поштелети, јер је то један вредан, радан, честит и поштен народ. Присајединити га престоници, значи омогућити, да се стварају расадници бољшевизма по тим селима, јер друкчије сељак о томе мисли, а друкчије један школован, један интелгентан и један културан варошанин.

Ја вас молим размислите о свему томе, и позивам вас и молим, да овај предлог одбацимо.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. Министар унутрашњих послова.

Министар унутрашњих послова Живоин Лазаревић: Поводом приговора уваженог посланика г. Лазаревића, као да ће околни становници ових општина, које се присаједињавају престоничкој општини, а које имају сеоски карактер, од тога економски трпети и патити, хтео бих да учиним неке напомене, које мислим да не оправдавају ову бојазан г. посланика. Јер, господо, самим тим присаје-

дињенем престоничкој општини, ја држим сигурно, да ће баш та села добити, јер ће им у првом реду њихова имања поскупити уласком у атар престоничке општине.

У погледу остале њихове привреде, они су повезани са Београдом и живе, највећим делом, такође, од Београда. Кад се атар београдске општине прошири на њих, та привреда ће још да се појача, али, у исто време, обезбедиће се у санитарском погледу. Узмите, колико Београд дневно троши млека, то све даје околина Београда. Санитетска контрола млека била је готово никаква, јер санитарска власт престоничке општине није допирала до њих, а они су продавали млеко од кога деца живе. Та би санитарска контрола тамо упливисала, да они штале држе како треба, да стоку негују како треба, и то ће деловати повољно и у санитарском и у сваком другом погледу.

Ми смо имали, господо, у томе правцу примера из раније, из 1929 године, када су целе две општине и неки делови других општина били присаједињени престоничкој општини, на што није било никаквих жалби ни тада а ни сада. Напротив чује се да је то повољно примљено и да је то користило баш дотичним становницима тих општина. Господо, са овим проширењем рејона београдске општине, рејони дотичних општина улазе у рејон београдске општине и сасвим је вероватно да ће становници тих општина имати и других погодности од тога спајања. Неће бити никаквог повећања — ја сам у то уверен — о томе ће се водити рачуна а отпаће трошкови који су имале те мале општине сносиће трошкове својих управа. То су мале општине које су досада морале да плаћају председника, благајника, деловођу и т.д. а то је за њих чинило приличне издатке. Сада тога неће бити. Оне ће имати привремено једно поверенство, једну власт која ће тамо вршити послове општинске управе, док се не уреди односи тих општина са престоничком општином, а после ће бити њихови претставници у престоничкој општини и они ће тамо штитити интересе општина које претстављају. Ја мислим да неће бити те бојазни од тога саједињења околних општина и да то неће бити од штете по њихове становнике не само од користи. (Милован Лазаревић: Што их не питате?).

Потпредседник др. Авдо Хасанбеговић: Реч има г. Лончаревић.

Dr. Ivan Lončarević: Gospodo narodni poslanici, kao svake godine tako je i ove godine g. Ministar finansija izišao pred javnost i Narodnu skupštinu sa iscrpnim ekspozecom o budžetu u kome se osvrće na sve gospodarske, privredne i finansijske pojave zemlje. Iz tih pojava povukao je svoje iskustvo i zaključke, koji mu trebaju za njegovu finansijsku politiku, koju u našoj zemlji već tri godine vodi.

Po samoj prirodi stvari najvažnije poglavlje u njegovom ekspozeu zaprema obično monetarna politika Kraljevske vlade, pa tako to poglavlje zaprema najvažnije mesto u i njegovom ovogodišnjem ekspozeu o budžetu.

Da vidimo, šta je gospodin Ministar finansija u svome ekspozeu o finansijskoj politici Vlade izjavio. Evo šta kaže Ministar finansija:

»Ispitujući dinar, možemo slobodno zaključiti da je njegov položaj čvrst i da bi svako strahovanje za njegovu sudbinu bilo neumesno. Kada se tome doda još čvrsta i nepokolebljiva rešenost Kraljevske

vlade da brani stabilnost narodnog novca, onda na budućnost naše novčane jedinice treba gledati sasvim spokojno. U politici Kraljevske vlade kaže Ministar finansija, nema i neće biti nikakvih promena. Danas manje nego ikada ne bi imalo razloga, da bi se napustilo ovo stanovište, jer je postalo do očiglednosti jasno da su sve varljive teorije o dirigovanom novcu, o veštačkom podizanju cena pretrpele potpuni slom, dakle da se uzroci krize nalaze ne u oblasti novca nego u oblasti proizvodnje i kredita. Jasno je tada, da bi se finansijska kriza, kriza kredita, kvarenjem novca i stvaranjem valutne nesigurnosti, samo pogoršala i pooštrila. Nikada se ne može suviše ukazati na sve one katastrofalne posledice, koje bi inflacija ili obezvređenje novca imalo po državne finansije, narodnu privredu i celu zajednicu. Ne treba se zavaravati, da postoji »dozirana«, »umerena« inflacija. Inflacijom bi se bespovratno kompromitovali svi dosadašnji naponi i žrtve. Nacionalna proizvodnja ne bi od toga videla nikakve koristi. Danas pak naročito ne bi se smelo pomišljati na taj očajnički gest finansijskog samoubistva, državnog bankrotstva i javne nemoralnosti. Niko, svestan odgovornosti prema narodu i državi, ne bi smeo zagaziti u takvu avanturu.

Znajući, gospodo, sa koliko nestrpljenja naš privrednik kao ozebao sunce sa nadležne strane čeka poboljšanje privrednih odnosa, g. Ministar finansija je naše nestrpljive privrednike ovako umirio: »Dolazimo do zaključka da se kriza u našoj zemlji nalazi u stagnaciji i sa sigurnošću se može tvrditi da ona nije pogoršana... povoljne pojave su među nama i izvesno iako ne naročito oživljuje poslove u industriji.«

I dok je tako g. Ministar finansija u ime Kraljevske vlade izjavio, da je položaj našega dinara čvrst i da će Kraljevska vlada njegovu stabilnost i čvrstinu braniti svima mogućim sretstvima, da je nemoguća dozirana i umerena inflacija, da ona ne bi podigla moć i cenu poljoprivrednih proizvoda, da bi po našu poljoprivredu inflacija bila samo od štete a ni od kakve koristi. Gospodin Ministar je konstatovao da se uopšte privredne prilike u našoj zemlji popravljaju, da se kriza ne nalazi u oblasti novca, nego u oblasti kredita i proizvodnje, da bi od svake pa i najumerenije inflacije nastupilo još dalje srozavanje i da niko svestan prema narodu i državi ne bi smeo da zagazi u ovakve avanture. Dokle je dakle g. Ministar finansija davao ovakve izjave u svome ekspozeu, održala se u Zagrebu u to vreme, baš pred sastav Vlade g. Nikole Uzunovića, u prostorijama Trgovачке i industrijske komore, konferencija privrednika i političara, na kojoj su bili od privrednika: dr. Vrbanić, Plivelić, Marković, Kostrenčić, Arko, a od političara: Juraj Demetrović, Lulić, Brkić, Lončar, Kovač, Šiftar, Fizir, i t. d.

Kako, gospodo, u našem privrednom životu Zagreb igra prvu ulogu prirodno je da smo se mi za ta zagrebačka privredna većanja bar toliko koliko i za ekspozice g. Ministra finansija, zainteresovali. Nama je deduše bilo lakše doći do ekspozice Ministra finansija, nego do rasprave i zaključaka ove privredno-političke konferencije u Zagrebu, iz jednoga razloga, što je ta privredno-politička konferencija prema »Jugoslovenskom Lojdu« održana uz puno isključenje javnosti. Da ne bi naša znatiželjna javnost bila neopravdano obaveštena o radu i namerama privrednog centra, kao što je Zagreb i političkog centra kao što su g. Juraj Demetrović i drugovi koji su

tamo bili, ja sam sa teškom mukom nabavio steno-gram te tajne konferencije i neka mi bude slobodno iz njega citirati govor g. Juraja Demetrovića, koji joj je pretsedavao i ovako je završio: »Zbog krize nema stabilnosti u seljačkoj proizvodnji... zbog krize seljak ne može da odgovara svojim obavezama... U sličnoj situaciji nalaze se i druge grane naše privrede.... Imamo impresiju da svaki privrednik sebi postavlja pitanje, koliko će još dugo moći izdržati jer ako ovako bude potrajalo sve će propasti...« I dalje g. Demetrović kaže: »Moje je lično mišljenje da je tome kriva naša monetarna politika«.

Stabilizacija našeg dinara nije uspjela. Postoji uz to i fatalnost da zbog dvostruke cene našeg dinara, jedne unutrašnje i spoljašnje, naš dinar dosta trpi. Cena poljoprivrednih naših produkata je mnogo niža nego kad bi kurs bio izjednačen. Kod nas u crnoj berzi naročito devalvacija dinara je za 45% kaže g. Demetrović i završuje, drži da bi povukao konzekvence iz faktučne devalvacije dinara koja postoji, i da se bar na taj način dignu cene poljoprivrednih proizvoda. Po njegovom mišljenju, kaže g. Ministar Demetrović, kreditna kriza ne može se rešiti drukčije, nego promenom naše monetarne politike.

Drugim rečima, gospodo, sadašnji naš Ministar trgovine i industrije požalio se na nerentabilitet privrednih proizvoda i na nerentabilnost ostalih privrednih grana. Pita se, koliko će moći naši privrednici još to da izdrže, da li mesec ili godinu dana, jer ako ovako duže potraje, kaže, onda će svi propasti. Kao političar i čovek koji drži da nema politike bez privrede i privrede bez politike, zapitao se g. Ministar trgovine i industrije, koji su razlozi ovako teškog privrednog stanja i na toj konferenciji je izjavio, da je tome stanju kriva mnogo monetarna politika, a da nikoje druge razloge nije spomenuo. Da učesnici zagrebačke privredne konferencije ne bi ostali u kakvoj dvoumici, g. Ministar trgovine i industrije odmah je protumačio, koji su to monetarni razlozi i rekao da su ti razlozi stabilnost ili bolje reći nestabilnost našega dinara, ističući da stabilizacija nije uspjela.

Kako je g. Ministar navikao da svoje tvrdnje uvek i obrazložava, zato je i ovu svoju tvrdnju obrazložio time, što postoje dva, zapravo tri kursa našeg dinara: jedan unutra, drugi spolja i treći kurs crne berze na kome je devalviran dinar za 45%. Pa zaključuje, kad ta devalvacija faktučki postoji, onda treba zavesti i zvaničnu devalvaciju, t. j. inflaciju i dovesti do veće cene naših poljoprivrednih proizvoda.

Na kraju je g. Ministar trgovine i industrije prisutnim bankarima izjavio — a to je njih interesovalo — da se kreditna kriza ne može izlečiti bez promene naše monetarne politike.

Gospodo, mi koji smo navikli da g. Ministar trgovine i industrije o svima aktuelnim pitanjima ima svoje bezobzirno izradeno mišljenje kao što je imao i o državnom uredjenju u Nišu, bez obzira na Pretsednika vlade g. dr. Vojislava Marinkovića, začudili smo se, kad smo tek nedelju dana posle ove zagrebačke konferencije saznali da je g. Juraj Demetrović nasuprot ove zagrebačke političko-privredne konferencije, nasuprot svoga govora i svoga mišljenja izraženog na toj konferenciji, ipak ušao u kabinet sa g. dr. Milorodom Đorđevićem, Ministrom finansija. Našem čudenju nije bilo tu kraja. Mi smo se još više začudili, kad smo pre neki dan ovde u Skupštini

čuli gospodina Pretsednika Kraljevske vlade Nikolu Uzunovića, kako je, završujući načelnu budžetsku debatu, izjavio da se može i mora skupštinskoj većini upisati u zaslugu, da je kroz tri godine među drugim stvarima odžala vrednost naše nacionalne valute.

Ja mislim, gospodo, da se mi s puno prava možemo zapitati: A šta je sa valutarnim shvaćanjem g. Ministra trgovine i industrije, koji se evo od shvaćanja Kraljevske vlade i g. Ministra finansija diametralno razlikuje. Mislim da se isto tako sa punim pravom možemo zapitati: A šta je sa inflacijom i devalvacijom našega dinara, koju je g. Ministar trgovine i industrije na zagrebačkoj privredno-političkoj konferenciji predlagao i odobravao, smatrajući da će time pomoći i dići cene poljoprivrednim produktima? Mislim da se isto tako i ne s manjim pravom možemo zapitati: Šta je sa g. Ministrom finansija Milorodom Đorđevićem, koji je u svome ekspozeu svakog onog, koji gura inflaciju i pokušava dozirati inflaciju dirigovanjem i stvaranjem veštačkih cena, nazvao avanturistom i bez svesti o odgovornosti spram naroda i države? Zar je moguće da bi g. Juraj Demetrović, aktivni Ministar i član Kraljevske vlade, koji je sasvim naivno, u najboljoj nameri hteo pomoći zagrebačkoj privredi, promeniti monetarnu politiku, zavesti inflaciju i devalvaciju dinara, bio za to avanturista, ili što je još gore za jednoga ministra, čovek bez svesti i odgovornosti prema narodu i državi? Zar može u našoj zemlji, a mislim da naša zemlja nije poslednja, jedan Ministar biti avanturista i čovek ne samo bez svesti i odgovornosti prema narodu, nego i prema državi?

Nije, gospodo, strašno da u nekoj državi postoje razna shvaćanja, da se na primer ne slaže Ministarstvo trgovine i industrije i slovenačko Ministarstvo bez portfelja, sa Ministarstvom pravde ili sa kojim drugim ministarstvom. Ali je nepojmljivo da Ministar finansija tvrdi da privredna kriza stagnira, da ulazi u završnu fazu, da se prilike čak poboljšavaju, a da Ministar trgovine i industrije kaže da je kriza toliko velika da će svi privrednici propasti. Ili, da Ministar finansija tvrdi da se finansijska i kreditna kriza koja je stvorena valutnom nesigurnošću samo pooštrava i pogoršava, a Ministar trgovine i industrije kaže da se kreditna kriza ne može izlečiti bez kvarenja novca. Ili da Ministar finansija tvrdi da je novac stabilizovan, a Ministar trgovine i industrije kaže da nije stabilizovan i da stabilizacija nije uspjela. Ili da je varljiva teorija o veštačkom podizanju cena kvarenjem novca, a g. Ministar trgovine i industrije kaže da se kvarenjem novca može podići cena poljoprivrednim proizvodima. Ili da je Ministar finansija protiv inflacije i devalvacije novca, a Ministar trgovine da je za kvarenje novca. Nije strašno to, gospodo, nego je strašno i najstrašnije to, što je Ministar trgovine za inflaciju, Pretsednik Kraljevske vlade protiv inflacije, a što je Ministar finansija svakog onog, koji gura inflaciju, kao što gura g. Ministar trgovine, nazvao avanturistom i čovekom bez svesti o odgovornosti spram naroda i države i sam takav fakt finansijskim samoubistvom i javnom nemoralnošću. Neko će možda kazati i prigovoriti da g. Juraj Demetrović u to vreme nije bio član Kraljevske vlade, pa da je mogao da govori na toj zagrebačkoj privrednoj konferenciji, šta je hteo i da g. Ministar finansija dr. Đorđević nije mislio na g. Demetrovića, kad se ovako strohovito osuo na sve kvarače novca. Ja se, gospodo, ne bih mogao složiti.

ti sa onima koji tako misle, a držim da se i g. Demetrović ne bi mogao složiti sa onima koji tako misle iz jednog prostog razloga, a to je da je g. Demetrović na toj zagrebačkoj privredno-političkoj konferenciji bio predsednik, kad već ne bi bio narodni poslanik, Ministar na raspoloženju, potpredsednik Jugoslovenske nacionalne stranke i t. d. i što g. Ministar finansija, kad je u pitanju finansijska politika Kraljevske vlade, ne može ni prema kome, pa ni prema g. Demetroviću činiti nikakve iznimke i ustupke. Ne može, gospodo, ništa drugo biti nego da je g. Demetrović kao predsednik zagrebačko-privredno-političke konferencije znao i pazio šta je govorio, makar da je ta konferencija bila tajna, kao što ne može biti ništa drugo nego da je i ta konferencija njegovim govorom osam dana pred ovu svetosavsku Vladu g. Uzunovića bila mobilizacija, revija i smotra trupa zagrebačkog privredno-političkog fronta u kome govor g. Demetrovića nije bio samo pre šturma obilgatni rum nego na bojnoj zastavi zapisan zavet koji se kao i obraz ne izdaje, a zbog koga se gine. Kao što je nemoguće da je g. Ministar industrije i trgovine na zagrebačkoj privredno-političkoj konferenciji neodgovorno govorio, šta hoće, ili da nije pazio ni znao šta govori, pa je još manje moguće da je g. Demetrović svoju vojsku zagrebačkih privrednika i političara mobilisao svojim govorom o onoj potrebi kvarenja našeg novca kao rumom napojio i tako ih oduševljene na dva dana baš pred svetosavsku Vladu g. Uzunovića u Beograd doveo, Ministarstvo trgovine i industrije s privrenicima i političarima na juriš zauzeo, pa ih onda kao predsednik nečuvano sramno izdao. Kad se zna, kako su zagrebački privrenici: dr. Marković, Bauer i političari Kovač, Lukić, Fizir i t. d. g. Demetrovića iz Zagreba upravo u Beograd na Ministarsku fotelju dopratili, nemoguće je onda verovati da je g. Demetrović na Ministarskoj fotelji sa Ministrom finansija uglavio primirje, po kome se g. Demetrović za sebe i za svoje zagrebačke privrednike i političare za sva vremena odriče prava kvarenja naše nacionalne valute i inflacije, a sebi i svojim zagrebačkim privrednicima i političarima zadržava pravo na tajnim zagrebačkim privredno-političkim konferencijama i dalje postavljati pitanja, kako će privrednici još dugo moći izdržati, da li jedan mesec ili godinu dana, i da li će skoro vrlo brzo svi osim g. Demetrovića propasti ako ovako duže bez inflacije potraje? Kao što je nemoguće ni verovati da je na tome sramotnom primirju g. Demetrović, i pored trostrukog kursa našeg dinara, potpisao g. Ministru finansija svečanu kapitulaciju da je odsada, od kad je on ušao u Vladu, položaj dinara čvrst i stabilan i da je strahovanje za njegovu sudbinu neumesno. Ako je, gospodo, nemoguće da je g. Demetrović, kao Ministar na raspoloženju, u Zagrebu govorio neodgovorno šta hoće, ako je nemoguće isto tako da on nije pazio ni znao šta govori još je manje moguće da je kao aktivni Ministar napustio ono što je kao Ministar na raspoloženju i kao predsednik zagrebačke privredne političke konferencije obećao i govorio. Onda je moguće, gospodo, samo još dvoje i to, prvo: da je sam Ministar finansija g. dr. Đorđević napustio svoje dosadanje stanovište u monetarnoj politici, da se dao na očajnički gest finansijskog samoubistva i javne nemoralnosti, ako se dao u kakvu avanturu, u koju se ne bi niko svestan odgovornosti spram naroda i države hteo dati. Ali je, gospodo, moguće još i ovo poslednje, a to je: svaki od

ove dvojice Ministara, regulatora i diktatora privrednog života u našoj zemlji, ostao čvrsto na svom demoralnom oprečnom stanovištu u pitanju naše finansijske i monetarne politike i da dakle u ovom važnom pitanju, kao što je pitanje finansijske politike, nema u Kraljevskoj vladi ni iz daleka one potrebne saglasnosti zbog čega se, gospodo, valjda g. Ministar finansija, otvarajući 26 februara budžetsku diskusiju, nije zauzeo za bezbednost našega dinara onom svojom poznatom odlučnošću i žarom.

Narodna skupština, gospodo, još pre izglasanja budžeta treba da zna, da li su u pitanju naše monetarne politike pobedili u Kraljevskoj vladi zagrebački privrednici i političari, i da li zbog te pobeđe stojimo sada pred promenom naše valutne politike, pred inflacijom, ili je g. Ministar trgovine i industrije, zajedno sa svojim shvaćanjem napustio zagrebačke privrednike i političare i da usled toga neće biti nikakve promene.

Kad smo kod g. Demetrovića iz Zagreba, neće nam biti ni teško ni daleko svratiti se u obližnje Dugo Selo, na poznatu Dugoselsku tragediju potpredsednika Hrvatske seljačke stranke, pok. Josipa Predavca, čiji je politički rad pre neki dan u Narodnom predstavništvu bio predmet izjave i samoga Predsednika vlade g. Uzunovića.

Potpredsednik dr. Avdo Hasanbegović: Gospodine poslanice, nemojte se udaljavati od predmeta.

Dr. Ivan Lončarević (nastavlja): Pretres Finansijskog zakona to je u neku ruku isto što i pretres budžeta u načelu. U načelnoj diskusiji budžeta čula se izjava kako je g. Predavac, potpredsednik Hrvatske seljačke stranke, ubijen baš u času kad se podsigurno odlučio sa svojim drugovima i prijateljima da pristupi konstruktivnom državnom radu.

Da bi se pok. Josip Predavac pred svoju smrt podsigurno s drugim prijateljima na tako zvani konstruktivni državni rad ili preorijentaciju na politiku g. Uzunovića odlučio, pored nas je i g. Predsednika Vlade začudilo, pa se g. Predsednik Vlade zbog toga nad smrću pok. Josipa Predavca prirodno još više razalio.

Znajući, koliko je politički važno i značajno, da se takav jedan prvak i potpredsednik Hrvatske seljačke stranke, kakav je bio pok. Josip Predavac, politički preorijentira, g. Predsednik vlade je zaželio, da svi bivši politički prijatelji pok. Josipa Predavca čuju, kako se je ovaj seljački prvak pred svoju smrt takvom konstruktivnom državnom radu privoleo, koji je g. Predsednik Vlade kao preorijentaciju na svoju politiku objasnio.

Zahvaljujući činjenici, da u našoj zemlji bar izjave Predsednika Kraljevske vlade nisu cenzurisane, svi su politički prijatelji pok. Josipa Predavca ovu izjavu Predsednika vlade g. Nikole Uzunovića čuli.

U bojazni, da se i pored apela g. Predsednika Vlade ne zavede u Narodnoj skupštini rdava praksa, da sa ovog mesta neovlašteni ljudi prave ovakve političke izjave — u ime političkih prijatelja pok. Josipa Predavca — čast mi je stoga sledeće autoritativno izjaviti:

U Narodnoj skupštini nabačena tvrdnja, kako se pok. Josip Predavec, bivši naš stranački drug i prvak pred svoju tragičnu smrt odlučio na takvu konstruktivnu državnu politiku koja se po objašnjenju g. Predsednika Vlade kao preorijentacija na njegovu politiku može smatrati, jeste sasvim proizvoljna i svakog ozbiljnog osnova lišena.

Bez obzira na to, što je pokojnik posle svoje dvogodišnje tamnice u više navrata konstantno i odlučno odbio ma kakve političke razgovore s emisarima onog režima, koji je s njim bez njegovog pristanka ikakve kombinacije činio, pokojnikov se konstruktivni državni rad za poslednjih nekoliko meseci pred smrt sav apsorbovao u sastavu čuvene zagrebačke rezolucije od 7-XI.-1933. zvane punktacije, posle hapšenja g. dr. Vlatka Mačeka u prirodnoj zameni njegovih staranačkih predsedničkih funkcija — o Uskrsu godine 1933 — u obnovi prošlogodišnje predsednikove čestitke pod pokojnikovim potpisom, zatim u punom i jednodušnom pismenom solidarisanju sa svim potpisnicima zagrebačke rezolucije u svakoj pa i krivičnoj odgovornosti g. dr. Vlatka Mačeka pred državnim sudom za zaštitu države, napokon u redakciji i izdanju poznate brošure »Sudjenje dr. Vlatku Mačeku«, koju je brošuru državna vlast odmah zabranila, a pokojnika sa svim ostalim potpisnicima zagrebačke rezolucije još pre sa procesa iz Beograda policijski odstranila i prognala.

Ako se ova neosnovana tvrdnja možda odnosi na pokušaj g. g. Ljube Maštrovića, Ruda Bačinića, Tome Vojkovića, Ivana Grande, Miška Račana, Kukulja Stjepana, Tome Madarića, Franje Petrovića, Fabe Petrovića, i ostalih, da pokojnika za svoje političke ciljeve zadobiju, onda se opet mora ovde konstatovati, da nikad nije pokojniku i Hrvatskoj bilo mnogo važno, čime se bave g. g. Ljuba Maštrović, Rude Bačinić i drugovi, kakvi su im politički ciljevi, koliko su se, kako i o što s režimom bili pogodili — koliko su besplatnih voznih karata od dr. M. Srškića prve klase bili primili, koliko su puta kod njegovih intimnih političkih prijatelja politički počinuli, žaspali i sanjali i da li nisu možda nova šarena seljačka garnitura, koja treba već izandalu i staru hrvatsku garnituru g. Hanžeka i Demetrovića da zamene.

Sad, kad je pokojnik napokon poput svih hrvatskih seljačkih prvaka u ritmu Vojnovićevog mrtvačkog soneta u crnom lesu pronešen od fakina, i u crnom gvožđu sapet od stražara — prošeneo je o njemu u Narodnoj skupštini i mrtvom glas, koji ga tobože hvali, a u istinu ruži.

Treba već jedanput da pustimo da se bar u smrti nauživa mira onaj, koji ga je u životu bio uzalud toliko željan.

Potpredsednik dr. Avdo Hasanbegović: Ima reč g. Nikola Preka radi ličnog objašnjenja.

Nikola Preka: Gospodo narodni poslanici, pošto je gospodin Lončarević našao oportunistički, da u svojem govoru na jedan pasus iz mogjega govora u generalnoj budžetskoj raspravi, u kojemu sam ja kazao, da je pok. Predavec poginuo u času, kad se je sa svojim drugovima spremao na jedan konstruktivan državni rad, i to kazao na način, kao da hoće da demantuje moje riječi, a u vezi sa izjavom g. Predsednika Vlade ja sam dužan na to kazati ovo:

Ja sam kazao, da je pok. Predavec bio sa drugovima pripravan na jedan konstruktivan državni rad, i ništa više. Pojam konstruktivnog rada nije vezan na nikakov pa ni na ovaj sadanji režim.

Svaki patriota, ma kojoj političkoj orijentaciji pripadao, kad se u svojem radu rukovodi interesima države i naroda, radi konstruktivno. Konstruktivnost nije isključiva svojina ni jednoga režima, ni jedne političke organizacije.

Pošto je samo ovo i ovako tumačenje moglo iz mojih riječi lojalno uzetih izlaziti, ja nisam smatrao

potrebitim ni dužnim nikome dalja objašnjenja davati, niti to smatram sada. I radi toga ne bi ustao ni ovoliko da kažem, da mi nije slučajno poznato, kako je došlo do ovakova nastupa g. Lončarevića. Ja sam naime primio od g. Save Kosanovića, samostalnog demokrate iz opozicije, jedno pismo u kojem je u glavnom sadržano ono, što je g. Lončarević govorio. Znam i to, da je g. Vilder u Zagrebu sastavljao jednu izjavu slične sadržine kakovu je i g. Lončarević primio, a koja nije od nikoga potpisana. I g. Lončarević smatra nepotpisanu izjavu ovlaštenjem, na temelju kojega autoritativno govori. To je njegova stvar, i to se mene ne tiče, niti u koliko mene može navesti da išta više rečem, nego li sam rekao. (Odobranje).

Potpredsednik dr. Avdo Hasanbegović: Ima reč dr. Mladen Lisavac.

Dr. Mladen Lisavac: Gospodo narodni poslanici, vraćam se na ono što sam u ovoj Skupštini riše puta pomenuo i istakao, a što želim i ovom prilikom jasnije da preciziram. U govoru moга уваженог предговорника истакнуто је као да би у самој Краљевској влади било разних опречних назора у погледу санирања данашње привредне невоље. Овде се истиче да у Краљевској влади има чланова који су за инфлацију и против инфлације, а ја овде тврдим да тога нема, и да нема никакве разлике између изјаве г. Министра Деметровића у оној седници у Загребу која није била намењена јавности и оне изјаве коју је овде дао у буџетској дебати господин Министар финансија.

Господо, инфлацијом се решава само онда нека криза, кад се нешто учини да се та инфлација или створи или повећа. Међутим ствар стоји овде друкчије. Да бих вам то и једним примером показао и објаснио навешћу пример. Председник Америчке уније г. Рузвелт доиста је покушао да ондашње незгодне привредне прилике поправи једном инфлационом политиком на тај начин што је вештачки снизио курс долару од 100% на 59%. Тако је путем инфлације учињено нешто што може бити и добро и лоше, јер не знамо какав ће ефекат напослетку то имати. Напротив Чехословачка је само констатовала да је њена круна фактички већ била спала за 1/6 њене легалне вредности. Кад је то Чехословачка учинила, онда то није инфлација, већ констатација једног фактичног стања, које постоји можда већ од дужег времена, а сигурно да је Чехословачка и разлога за то имала кад је ту констатацију потврдила законом.

Господо, код нас постоји курс нашег динара, по коме се признаје да морамо на сваких 100 динара да доплатимо још 28,5% прима кад исплаћујемо страну валуту. Није потребно да се каже у некој тајној седници да смо са вредношћу нашега динара заостали према легалном паритету за 28,5% јер то иначе сви, одговорни и неодговорни, фактори јавно признајемо. Овде се ради само о томе да ли ћемо ми учинити оно што је учинила Чехословачка, да ли ћемо са своје стране искрено и отворено признати да наш динар за толико мање вреди колико плаћамо прим, или ако га снизимо од 100, да кажемо да наш динар фактично вреди само 73 и нешто више процената. Г. Министар финансија никада није изјавио овде да је он против тога начина санирања, да се прогласи оно за легално што већ фактично постоји. Можда само држи да зато још није дошло време. Али стабил-

ност фактично већ дуже времена постоји у овом сниженом курсу, јер ми стално и од дужег времена плаћамо и преко наше Народне банке онај прим од 28,5%. Тај прим се није повећао за то време и за то време није наступила инфлација, нити ко тежи да се та инфлација вештачким начином још повећа и да се тиме наш привредни живот санира. Када се ово узме у обзир, онда морамо још чути последњу реч господина Министра финансија, да ли он пристаје на исти метод и исти начин који је у Чехословачкој усвојен, или мисли можда да ће временом и тај прим нестати и да ће оно што је по нашем мишљењу већ мртво, поново оживети. Истина никада се не дешава да оживе људи који су једанпут умрли — осим да је глас о њиховој смрти лажно пронет, па се после установи да је човек жив.

Сумњам, да ће ма којем Министру финансија поћи за руком, да тај прим од 28,5% снизи или збрише и да поново наш динар поврати натраг, путем дефлације, на ону висину, на којој је био стабилизацијом установљен, т.ј. да сваки динар вреди 26,½ милиграма злата. Господо, овде овом приликом морам још нешто да споменем. Један од наших уважених предговорника спомињући моје име, нарочито ме апострофирајући, казао је да се он не слаже са оним, што сам ја навео да би се могло, узимајући сељачко имање у једној четвртини његове вредности за сигурност, а у највишем размеру једногодишњег приноса земљишног издавати нове новчанице. Ово је фактички постојало у Немачкој 1923 године када су издате оне Рентенмарк-е које су биле на тој основи засноване. Господо, осим тога је мој предговорник споменуо да се не слаже с тим, да би се излучило из наше данашње емисије оно, што државанаводно сад од Народне банке узјамљује. Господо, народни посланици, држава од Народне банке нити је нити може узјамити две милијарде и 400 милијона динара. Зашто не може? Из простог разлога, што наша Народна банка има капитала од свега 180 милијона. Њен резервни фонд износи 60 милијона, дакле укупно 240 милијона. И од тога највећи део је узидала у разне зграде, које она има овде у Београду и у разним местима у земљи, где се налазе њене филијале. Према томе фактички Народна банка са оним малим вишком 60—80 милијона динара, који је ликвидан, никада не би могла узјамити држави две милијарде и 400 милијона.

Ко је дакле узјамно држави тај новац? Можемо казати да су узјамили они људи, који примају те банкноте, које су у име државе издате од Народне банке. Они који дају своје жито, свој кукуруз, своју стоку и све што продају за ове новчанице, знајући не да ће Народна банка од свога капитала ово искупити него да ће то подмирити сама држава, јер верују да држава има толико снаге, да ће то платити или да то прима при исплати дужног јој пореза. Зашто верују држави? Верују држави ради тога што би тај стари аванс као и привремени аванс, у износу од 240 милијона, требало да се разделе на порезнике да они то плате, али пошто се то није могло за сада учинити, било стога што се није могло разрезати или што се није могло моментално наплатити од порезника, ради постојеће привредне кризе, — она је глобално наплаћена од свих оних, који те новчанице примају, а временом ће се обавити индивидуални

распоред.

Значи да држава није ово од кога узјамљивала, па ни од Народне банке, него је она привремено глобално наплаћивала свој порез на тај начин, а на то је имала потпуно право. Кад сам споменуо да би се дало монетарно стање поправити на тај начин, да се одлучи оно што је државно, од онога што је приватно, што издаје Народна банка за индустрију и трговину, мислио сам само на рашчишћавање рачуна.

У том случају када би се држали тог правила, да се може само толико новчаница државних издати, колико може за 3 месеца проћи кроз државну благајну, у том случају сам сигуран, да не би код државне емисије наступила никаква девалвација. Уверен сам да би, у том случају, државне новчанице задржале легални курс од 26½ мгр. злата, или, ако би хтели да их доведемо у склад са данашњим курсом емисије Народне банке, онда онолико, у колико изнаша фактичка вредност данашње банкноте, са примом од 26 и по % или обрнуто у висини од 73 и нешто више процената данашње њене легалне вредности. Према томе, господо, овим начином, што би се емисије поделиле, створили би се чисти рачуни, онде, где су чисти рачуни, ту је и дуга љубав. Могли бисмо имати емисију државну и емисију ону, коју, по примеру рајхмарке, издајемо за пољопривреднике, а те би се две емисије могле и спојити ради тога, што држим, да су потпуно осигуране и да би одржале легалан паритет. Ако се држава држи принципа, да издаје онолико државних новчаница, колико износе тромесечне порезе, и ако стојимо на томе становишту, да се пољопривредне новчанице издају само у оној висини, која одговара вредности једногодишње летине и осигурану на првој четвртини вредности пољопривредних добара, — у том сам случају уверен, да би и та државна и пољопривредна емисија биле потпуно у паритету са легалном валутом, коју будемо као мерило употребили.

Што се тиче индустријско-трговачке емисије, држим, да није ни за њу никаква опасност, јер њојзи остаје оно, што је држава до сада већ уплатила у злату при стабилизацији и што су пре тога онде накупило, а то износи од преко 1.900.000.000 динара у злату као здрава подлога. Осим тога, постоје још и девизе тако, да се та свота пење преко 2.200.000.000 у злату, а са примом од 28½ куд и камо више. Према томе држим, да би то било једно покриће, које би стајало у потпуном размору са висином трговачких меница, са преко 50—60% и више. Ја нисам овом приликом у стању да то израчунам, али тврдим, да би та емисија дала потпуну сигурност и за оне новчанице, које се на основу златног покрића издају. Али, овом приликом, морам рећи и ово. Народна банка и онда, кад буде самостална само за трговце и индустријалце издавала своје новчанице, она ће морати добро pazити да ту индустрију и трговину и диригира и контролира мудро и опрезно, јер, ако то не буде чинила, упаших у оно исто, у шта смо сада упали, да код многих трговина не одговара вредности њихових стоваришта и складништа и ономе што су они у меницама потписали и Народној банци предали. Онда неће наступити таква ситуација код Народне банке да се силни милиони морају потписивати.

Ово сам хтео да кажем и да нагласим да нико

у Краљевској влади и не мисли на ону инфлацију, која би била штетна по земљу, него једино на констатацију онога фактичкога стања, које постоји, што је сасвим природно и што треба учинити. То су учинили и Чеси, то ћемо лако учинити и ми ако не мислимо да се може на неки волшебан начин поново поправити данашњи фактични курс динара. Гласају за буџет. (Одобравање).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Има реч г. Бранко Аврамовић.

Бранко Аврамовић: Господо народни посланици, ја сам приликом дискусије у начелној дебати говорио о неправичности и неправедности земљарине у северним крајевима наше земље. Ја и овога пута, када се води дискусија о питању државних прихода, морам да изјавим и кажем и у име своје и у име свих посланика из тих крајева, да је немогуће и да сматрам да г. Министар финансија неће моћи остварити оне приходе, који су предвиђени од земљарине. Неће моћи остварити из тога разлога, што Дунавска бановина није у стању да плати данас у овим тешким приликама 222 милиона земљарине, због тога што је нерентабилност пољопривредне производње таква да пољопривредник не може ни своје инвестиционе трошкове да извади из те земље и рад на њој, а како ли да плати оволику земљарину. Па и кад би била сама земљарина, не би још било тако тешко, али ту је по среди још и општински намет, па разни бановински прирези, разни додаци ит.д. Према свему овоме ја изјављујем од своје стране да код овога дела буџета нећу моћи гласати за, због тога што сматрам да се он неће моћи остварити.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Са овим је завршена, господо, листа говорника. Пре него што пређемо на гласање, а пошто Финансијски одбор још није завршио своју седницу, ја ћу на кратко време прекинути ову седницу и молим вас да се не разилазите, пошто ћемо одмах приступити гласању о Финансијском закону, а затим и коначном гласању о буџету.

(После прекида).

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Настављамо седницу. Изволите, господо, заузети места, пошто ћемо прећи на гласање.

Господо народни посланици, Финансијски одбор поднео је Скупштини на решење свој накнадни извештај од данас као допуну предлога Финансијског закона. О овоме ће се извештају решавати сада са осталим извештајима Финансијског одбора о предлогу Финансијског закона. Има реч известилац одбора г. др. Ото Гавриловић.

Известилац Финансијског одбора Ото Гавриловић: Господо народни посланици, сматрам за своју дужност да пре него што се приступи овоме гласању, дам извесна обавештења Народној скупштини.

Материја о којој гласамо састоји се из предлога Финансијског закона који је поднет Народној скупштини од стране Министра финансија, затим извештаја о раду Финансијског одбора о изменама тих предлога садржаних у овоме извештају и амандмана у првом, другом и трећем извештају Финансијског одбора.

Друго, господо, сматрам за дужност да под-

вучем и да нагласим, да ни један амандман и да ни једна измена у овој великој материји која је пред нама, није дошла пред Народну скупштину а да није прошла кроз Финансијски одбор и тамо усвојена већином гласова. (Пљескање и одобравање). Сви ови предлози вама су на време раздвојени и господа народни посланици имали су могућности о целој материји да се подробно обавесте као што смо имали и ми чланови Финансијског одбора приликом дискусије.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Претрес је, господо, завршен, прелазимо на гласање. (Иван Мохорич: Молим реч!). Желите ли да поворите о амандманима? (Иван Мохорич: Да, о амандманима). Онда ћу вам дати реч кад буде на реду решавање о амандманима.

Гласаћемо, господо, о предлогу Финансијског закона за 1934/35 годину, онако како је усвојен у Финансијском одбору. (Види извештаје Финансијског одбора у прилогу). Гласаће се седењем и устајањем. Молим г. известиоца да изволи читати параграф по параграф.

Известилац Ото Гавриловић чита § 1 предлога Финансијског закона.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Прима ли Народна скупштина прочитани § 1? (Гласови: Прима — Не прима). Ко је „за”, нека седи, а ко је „против”, нека устане. (Већина седи). Објављујем да је § 1 примљен већином гласова. Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу, у смислу чл. 102 Устава и § 67 Закона о пословном реду у Народној скупштини, усвојила од § 2 до § 34 г/1 закључно предлог Финансијског закона са изменама и допунама садржаним у извештајима Финансијског одбора Бр.: 1212 од 22 фебруара 1934 год., Бр. 1224 од 11 марта 1934 год., Бр. 1229 од 12 марта 1934 год. и Бр. 1230 од 13 марта 1934 године.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Молим г. известиоца да изволи прочитати § 34г/2.

Известилац Ото Гавриловић чита § 34г/2.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Код овога параграфа има реч г. Иван Мохорич, да објасни своје одвојено мишљење.

Ivan Mohorič: Gospodo narodni poslanici, ja sam u pogledu novoga stava, koji je dodat ranijem amandmanu, odvojio svoje mišljenje i molim Narodnu skupštinu da ovaj novi stav ne primi iz sledećih razloga:

Za donošenje nove uredbe o komorama, ne postoji stvarna potreba, jer je pitanje likvidirano u smislu postupka i ovlašćenja predviđeno u paragrafima 393 i 394 Zakona o radnjama, te nema razloga da se ovo pitanje, ponovo otvara. Otvaranje ovog pitanja neće ponovno u privredne redove jednu agitaciju, uzbuđenje i razdvajanje, koje je s obzirom na postojeće teške privredne prilike najmanje poželjno, te će samo otežati rad postojećih komorskih institucija u doba kada je njihova najintenzivnija saradnja Kraljevskoj vladi i samoupravama, u cilju što bolje odbrane i savladavanja posledica sadašnje krize, a na korist zainteresovanih privrednih redova, najviše potrebna.

Потпретседник др. Авдо Хасанбеговић: Стављам на гласање предлог одборски. Ко је за прочитани предлог одборски, изволеће седети, а ко је

против, изволеће устати. (Већина седи). Објављујем да је § 34 г/2 усвојен већином гласова по предлогу Финансијског одбора. Изволите чути даље.

— За овим је Народна скупштина, гласајући седењем и устајањем о сваком поједином параграфу, у смислу члана 102 Устава и § 67 Закона о пословном реду у Народној скупштини, усвојила и све остале параграфе предлога Финансијског закона са изменама и допунама садржаним у извештајима Финансијског одбора: Бр. 1212 од 22 фебруара 1934 г., Бр. 1224 од 11 марта 1934 г., Бр. 1229 од 12 марта 1934 г. и Бр. 1230 од 13 марта 1934 г.

Претседник др. Коста Кумануди: Господо, сви прочитани параграфи примљени су већином гласова. Прелазимо сада на коначно гласање. Молим г. секретара да изврши прозивку.

Секретар Анте Ковач прозива посланике да гласају и они су гласали овако:

Гласали су „за“: Аврамовић Бранко, Ађић Анте, Аксентијевић Александар, Алексић Коста, Алиловић Шафир, Анђелиновић Гргур Будислав др., Антонијевић Душан, Антуновић Јосип, Аранђеловић Јован, Ауер Људевит др., Бабамовић Јордан, Баљић Салих, Бањац Љубомир, Бараћ Бранко др., Бенко Јосип, Бешировић Димитрије Р., Богдановић Исо, Божић Милан, Борисављевић Страхинија, Бркић Степан, Броушија Радослав, Бугарски Драгутин, Будишин Стеван, Буквић Александар, Буновић Милан, Варда Север, Васиљевић Стеван др., Величковић Миладин, Вельковић Вељко, Видаковић Витомир, Видић Јеша др., Виловић Богдан др., Вошњак Богумил др., Вујић Димитрије В., Вукићевић Богић др., Гавриловић Бранислав, Гавриловић Ото, Гаршек Карло, Главички Божидар, Господнетић Фрањо, Грајић Перо, Грба Милован др., Грбић Емилијан, Грђић Васиљ, Грубановић Милан, Давидовић Витомир, Даниловић Живко, Деметровић Јурај, Дервишић Ђулага, Димитријевић Хаџи-Тодор, Добровић Милан С., Добравољац Милан Ј., Довезенски Јован С., Дођић Александар Така, Дрљача Бранко, Дрмељ Алојзиј, Дубоковић Јурај, Ђокић Ристо, Ђорђевић Владимир, Елеговић Иво др., Живановић Милан, Живанчевић Михаило, Живковић Исидор, Живковић Негосим др., Живојиновић Душан М., Зелковић Бошко, Земљић Јакоб, Ивандекић-Ивковић Мирко др., Иванишевић Петар, Иванчевић Душан, Илић Срђа-Милан др., Исаковић Миливоје Ђ., Исаковић Мито, Јанковић Велизар др., Јевремовић Драгољуб др., Јевтић Животије, Јевтић Милутин Ал., Јевтић Михаило Р., Јевтић Ралован, Јелић Милутин, Јремић Живојин, Јовановић Алксандар, Јовановић Ђока, Јовановић Јова, Јовичић Добросав, Кајмаковић Омер, Каламатијвић Михаило Р., Катић Милош, Каћански Стеван, Клинич Антон, Кнежевић Стјепан др., Ковач Анте Ђ., Ковачевић Драгутин Карло, Којић Драгутин др., Коман Албин, Костић Милорад Ј. др., Краљевић Драган др., Крамер Алберт др., Крафт Стеван др., Крејчи Антон, Крстић Зарије, Крстић Михаило В., Крстић Симо, Кујунџић Андрија К., Кујунџић Богољуб К., Кумануди Коста др. (поетседава), Кунтарић Анте др., Куњашић Јоаким, Куртовић Војко, Куртовић Шукрија, Лазаревић Милован М., Лазаревић Тодор др., Лазаревић Теодосије К., Лазаревић Филип С. др., Лисавац Младен др., Лончар Иван, Лончар Станко, Лулић Петар, Макар Дако, Максимовић Божидар, Максимовић Стјепан, Маланец Вла-

до др., Марјанац Симо, Марковић Фрањо, Марковић Миленко др., Марковић Милорад П., Марковић Никола, Мastroвић Анте Ф., Матица Павао, Матић Ђока Н., Мацековић Матија, Мијић Милан Ђ., Милетић Вјекослав др., Милетић Владислав, Милошевић Гавро, Милошевић Младен П., Милутиновић Милинко Р., Милутиновић Милорад Ђ., Михаиловић Илија П., Михаиловић Светислав др., Мозер Ханс др., Мравље Милан, Мулалић Мустафа А., Недељковић Урош П., Никић Феодор др., Николић Бранко др., Нуић Петар др., Намцул Ранко др., Остојић Ђуро др., Палечек Иван др., Парабуђски Ђорђе, Паванос Шпиро Ф., Пахерник Фрањо, Патрнотић Љуба, Перић Матеј др., Перић Нинко др., Петковић Милан, Петровар Ловро, Петровић Марко, Пешић Милутин, Пиштетић Славко А. др., Погачник Виктор, Поповић Димитрије Он., Поповић Добривоје Гер. др., Поповић Душан, Поповић Јефтимије, Поповић Коста др., Поповић Милан В., Поповић Светислав др., Праљак Недељко, Прекоршек Иван, Принцип Јово, Прша Шиме др., Пустослемшек Расто, Пуцелј Иван Ј., Радивојевић Лазар Љ., Радовић Саво др., Радоњић Милан, Радоњић Милан, Рајић Тоша др., Рако Јанко др., Рапе таче др., Савић Аранђел П., Савић Сава В., Санто Гавро др., Сарачевић Раденко, Секулић Милан др., Селић Јоца М., Селмановић Алија, Симић Милорад, Смиљанић Тома др., Сокић Милоје М., Соколовић Никола, Спасовић Вукашин, Спахић Владо, Спинлдер Вјекослав, Спшкић Милан др., Стајковић Никола, Станишић Владимир др., Станојевић Драгомир М., Стевановић Живојин Ар., Стевановић Милан, Степанов Миливој, Стефановић Игњат, Стинић Милан др., Стојадиновић Милослав др., Стојковић Милан Ђ. др., Стошић Стаменко, Стрезовић Крста, Талић Глигорије др., Теодоровић Војислав, Тешић Максим, Томић Јакоб, Тонић Тодор Р., Топаловић Милан, Торомановић Хасан, Трбић Василије, Трбојевић Урош др., Трифуновић Љубиша, Трпковић Ставра К., Тирић Ђорђе, Тирић Стеван, Узновић Никола, Урошевић Мирко Ил., Урукало Сергије, Фиданчевић Тома др., Физир Виктор, Фотирић Арса, Хајдинџак Антон, Ханжек Лавослав др., Хасанбеговић Авдо др., Хрибар Никола, Христић Бора Цемовић Филип, Ценкић Јурај др., Церер Антон, Цупушевић Методије, Чорбић Бранко, Чохашић Хазим,, Шарковић Тихомир, Шега Фердо, Шелмић Драгић Н., Шилеговић Владимир, Шифтар Стеван, Шнајдер Фрањо, Шуменковић Илија др.,

Гласали су „против“: Батинић Јозо, Грубер Фрањо др., Драговић Милош П., Кешељевић Никола др., Кожуљ Марко др., Крстић Владимир, Леушић Ђуро др., Лончаревић Иван др., Метикош Милан др., Никић Никола др., Павлич Алојзиј, Перко Драгутин В., Петрак Никола, Прека Никола, Ружић Виктор др., Стажић Јосип, Станић Андра, Тркуља Станко, Хоћера Светислав В.

Отсутни: Бачић Стјепан др., Ваљевац Стјепан, Димитријевић Мита, Дошен Мирко др., Ђурић Михаило, Захарић Чедомир, Јелић Божа Ц., Јован Андрија, Калић Хусеин, Кнежевић Ловро, Костић Драгутин др., Крстановић Ристо, Крстић Милутин, Лукић Живан др., Маринковић Војислав др., Марјан Ђуро, Машић Марко, Мисирлић Јован Т., Митровић Јован Р., Мохорич Иван, Никодијевић Аранђел Д., Нинковић Трипка, Новаковић Тоде

др., Перић Миљивоје Ђ., Петричић Живко др., Пивко Људевит др., Поповић Милан др., Радић Иван, Рорбахер Јулијан др., Савковић Илија, Станојевић Милутин, Степановић Милан Р., Ђуковић Милан, Урек Иван, Шећеров Славко др., Шурмин Ђуро др.

Претседник др. Коста Кумануди: Изволите чути резултат гласања. Гласало је у свему 264 народних посланика, од тога су гласали 245 „за“, а 19 »против«. (Бурно пљескање). Према томе је пре-

длог буџета државних расхода и прихода са предлогом Финансијског закона за 1934/35 годину коначно примљен и биће упућен према чл. 64 Устава на даљи рад Сенату. (Пљескање).

Прелазимо на другу тачку дневног реда: Избор Одбора за проучавање законског предлога о разрешењу фидеикомиса. Поднета је само једна кандидатска листа. Молим г. секретара да прочита ту листу.

Секретар Анте Ковач (чита):

КАНДИДАТСКА ЛИСТА ЗА ИЗБОР ОДБОРА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЗАКОНСКОГ ПРЕДЛОГА О РАЗРЕШЕЊУ ФИДЕИКОМИСА

Чланови:

1. др. Нинко Перић
2. др. Владо Станишић
3. др. Милорад Костић
4. Михаило-Кајле Јевтић
5. Исо Богдановић
6. Михаило Крстић
7. др. Милан Поповић
8. др. Матеј Перић
9. др. Људевит Ауер
10. др. Глигорије Тадић
11. др. Живко Петричић
12. др. Вјекослав Милетић
13. др. Фран Господнетић
14. др. Стијепо Кнежевић
15. др. Миленко Марковић
16. Фрањо Пахерник
17. Раство Пустослемшек
18. др. Никола Кешељевић
19. др. Стјепан Бачић
20. др. Ђуро Леушић
21. др. Фрањо Грубер

Заменици:

1. др. Светислав Михајловић
2. Бошко Зељковић
3. Влада Милетић
4. др. Богдан Видовић
5. др. Бранко Николић
6. Радован Јевтић
7. Љубиша Трифуновић
8. Никола Соколовић
9. Филип Цемовић
10. Војко Куртовић
11. др. Милан Секулић
12. др. Милан Стијић
13. др. Отон Гавранчић
14. др. Тоша Рајић
15. Карло Гајшек
16. Михаило Крстић
17. Јосип Стажић
18. Драгутин Перко
19. др. Марко Кожул
20. др. Иван Лончаревић

Предлагачи:

1. Живко Даниловић
2. Љуб. М. Митровић
3. Раство Пустослемшек
4. Милан Мравље
5. Богољуб Кујунџић

6. Никола Прека
7. Сергије Урукало
8. Антон Церер
9. Тодор Тонић
10. Јосип Стажић

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто је само једна кандидатска листа поднета, сматра се да је примљена акламацијом.

Прелазимо на трећу тачку дневног реда: Из-

бор одбора за проучавање законског предлога о судском ванпарничном поступку. И за овај одбор поднета је само једна листа. Изволите чути листу.

Секретар Анте Ковач (чита):

КАНДИДАТСКА ЛИСТА ОДБОРА ЗА ПРОУЧАВАЊЕ ЗАКОНСКОГ ПРЕДЛОГА О СУДСКОМ ВАНПАРНИЧНОМ ПОСТУПКУ.

Чланови:

1. Миљивоје Перић
2. др. Светислав Михајловић
3. Бошко Зељковић
4. др. Урош Трбојевић
5. др. Богдан Видовић
6. др. Бранко Николић
7. Радован Јевтић
8. Љубиша Трифуновић

Заменици:

1. др. Шиме Прша
2. др. Живко Петричић
3. др. Миленко Марковић
4. Никола Марковић
5. Бора Христић
6. Тодор Тонић
7. др. Фран Господнетић
8. Тришко Нинковић

9. Никола Соколовић
10. Филип Цемовић
11. Војко Куртовић
12. др. Милан Секулић
13. др. Људевит Ауер
14. др. Отон Гавранчић
15. др. Тоша Рајић
16. Карло Гајшек
17. Михаило Живанчевић
18. др. Стјепан Бачић
19. др. Живан Лукић
20. др. Марко Кожул
21. др. Иван Лончаревић

9. др. Милорад Костић
10. др. Анте Кунтарић
11. Исо Богдановић
12. др. Вјекослав Милетић
13. др. Владо Станишић
14. др. Глиша Тадић
15. др. Матеј Перић
16. др. Милан Стијић
17. Антон Крејчи
18. др. Милан Метикош
19. Милош Драговић
20. др. Ђуро Леушић
21. др. Фрањо Грубер

Предлагачи:

1. Љуба Митровић
2. Расто Пустослемшек
3. Богољуб Кујунџић
4. Борђе Ђирић
5. Душан Иванчевић
6. Никола Прека

7. Сергије Урукало
8. др. Глигорије Тадић
9. Јоаким Куњашић
10. Јосип Стажић
11. Витомир Давидовић

Претседник др. Коста Кумануди: Пошто је само једна кандидатска листа поднета, сматра се да је примљена акламацијом.

Данашњи дневни ред је завршен. Са вашим пристанком закључују ову седницу. Као дневни ред за наредну седницу предлажем: Утврђивање

дневнога реда. Прима ли Народна скупштина овај дневни ред? (Прима). Данашњу седницу закључујем, а наредну ћу заказати писменим путем. (Пљескање и одобравање).

Седница је закључена у 13.15 часова.

П Р И Л О З И

ИНТЕРПЕЛАЦИЈА

Душана Антонијевића, народног посланика, на Министра шума и рудника о неправилном ограничењу шума у Срезу крушевском, Вардарске бановине.

Господине Министре,

Шумски комплекс постојећи на месту „Драгишец”, у Срезу крушевском, Вардарска бановина, иначе опкољен са свију страну селима Свето-Митране, Врбовац, Пресил, Бучин, Света, Јединаковце, Журче, Острилце, Растовица, Ракитница и Ново Село, а с једне стране и варошицом Крушево, ограничен је од стране суда за ограничавање шума у 1932 години, а поред тога што су се противу ограничења ове шуме изјаснили, у најодлучнијој форми, две информативне комисије, једна у 1921 години, а друга 1927 год., као и суд за ограничавање одређен у 1931 години, налазећи да поменути комплекс „Драгишец” ни по својој конфигурацији ни по својој просторној величини не може доћи у ред планинских објеката која треба ограничавати као државна добра, што значи, да је ово ограничење извршено противу мишљења најкомпетентнијих органа Министарства шума и рудника, као и на највећу штету напред поменутих села и варошице Крушева, за које ова шума представља неопходни минимум за егзистенцију.

С обзиром да је овим и оваким ограничењем не само озбиљно доведена у питање, егзистенција напред поменутих насеља, већ истовремено тешко погажен и сам закон, слободан сам умолити Го-

сподина Министра за одговор:

1 — На који начин мисли да исправи ову грубу грешку својих органа и према закону и према народу, коме је егзистенција доведена озбиљно у питање и код кога је, сасвим природно и логично, због овога створено велико незадовољство.

2 — Да ли је г. Министар расположен, с обзиром на очајно тежак положај ових села, најбржим путем и без икакве претходне администрације поправити ову грешку и учинити правду народу, будући да је Министарство шума и руда извршило ово ограничење демантујући на један сасвим неразумљив начин рад и мишљења својих најкомпетентнијих органа.

Молим Господина Министра да ми по овоме одговори усмено у Народној скупштини.

Због превелике важности овога питања молим за хитност и првенство пред другим интерпелацијама.

Молим Господина Министра да и овом приликом прими уверење мога дубоког поштовања.

12 марта 1934 год.
у Београду.

Душан Антонијевић, с. р.
народни посланик.

НАРОДНА СКУПШТИНА
Краљевине Југославије
Финансијски одбор

Бр. 1212
22 фебруара 1934 год.
у Београду

I

ИЗВЕШТАЈ
ФИНАНСИЈСКОГ ОДБОРА
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

О

ПРЕДЛОГУ БУЏЕТА ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА
СА ПРЕДЛОГОМ ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА

ЗА 1934/35 ГОДИНУ

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

I

Финансијском одбору част је поднети Народној скупштини извештај о предлогу буџета расхода и прихода за 1934/35 годину.

I

И ако је предлог буџета за 1934/35 годину поднет у уставном и законском року, ипак Финансијски одбор није био у могућности да га узме на време у претрес, јер је 28 новембра, према одлуци Министарског савета започет претрес фискалних закона (предлог закона о изменама и допунама Закона о непосредним порезима, таксама, трошарини, царинама и зајмовима), са којима се Одбор и Народна скупштина до последњих дана бавила, т.ј. до 2 фебруара о. г. Претресом ових фискалних закона Одбор се бавио пре претреса буџета зато, што они условљавају остварење прихода у износима, како су у буџету за 1934/35 годину предвиђени. И тек, кад је Народна скупштина ове законе изгласала, могло се прећи на претрес предлога буџета за 1934/35 годину.

Од 13 фебруара Финансијски одбор је у напорним седницама дању и ноћу претресао предлог буџета за 1934/35 годину и завршио свој рад 22 фебруара.

II

Одмах у почетку претреса буџета Финансијски одбор донео је одлуку, да се не упушта у оцену висине предложених кредита по појединим партијама, те је усвојио цифарски део буџета, како приходе тако и расходе, онако, како их је пројектовао Министар финансија и како су упућени Финансијском одбору. Да се стане на ово гледиште разлози леже, пре свега у краткоћи времена, које је било на расположењу Финансијском одбору. Друго, сам склоп буџета расхода не разликује се битно од свог претходника за годину 1933/34 и најзад, Финансијски одбор сматра, да је потребно извршити измене у нашем законодавству, и тим изменама променити правне основе, по којима се расходи врше. *Изменом законодавства, одобрени кредити у буџету, не би се могли према томе, у целини утрошити, и ако су предвиђени у буџету у већим износима а на основу садашњих правних основа.*

За последњих неколико година, а нарочито услед тешких привредних прилика, буџети расхода смањивани су из године у годину. Смањивање је вршено, како код личних тако и код материјалних расхода. Предложени предлог буџета за 1934/35 годину, мањи је од буџета, који је данас

на снази, и то за 511,607.143 динара, али ефекат тога смањења умањен је новим расходима, код пензија и инвалидских потпора са 185,000.000 динара, код одељења за грађење државних железница са динара 50,000.000 итд. тако, да се показује стварно смањење у суми од дин. 267,075.781.

Па ипак, данашње прилике гоне нас на јачу и интензивнију штедњу, на нова смањивања, али уједно и на ону рационалну штедњу, која неће нанети штете општој организацији државе и њених функција.

У томе циљу дато је овлашћење Министарском савету чл. 48 Финансијског закона за 1934/35, које гласи: „Овлашћује се Министарски савет да у циљу смањивања државних расхода у току буџетске 1934/35 године и стварања трајних предуслова за систематску и рационалну штедњу у државном и самоуправном газдинству у опште, предузме и предузима све потребне мере, и то како у оквиру постојећих законских одредаба, тако и у уредбама са законском снагом, које би имале за предмет утврђивања основа државних и самоуправних расхода у другом обиму, него што су ти основи постављени у законским одредбама које данас важе“.

Овим овлашћењем дата је могућност да се промене сви они правни основи, који су извор наших расхода, а према приликама и времену, у којима се данас привреда и јавне финансије налазе.

О РАСХОДИМА

У предлогу буџета за 1934/35 годину, расходи износе и то:

	Динара
код државне администрације	6.914,354.340.—
код државних привред. предузећа	3.256,896.458.—

Свега динара 10.171,250.798.—

Потребно је извршити анализу ових значајних цифара, да би се добила јасна слика, нашта су ове огромне суме предвиђене, и нашта се имају утрошити. Близу 50% овога износа, предвиђено је на подмирење личних издатака, или тачније, 47,25%, а остатак одлази на анунитетску службу за државне дугове и материјалне потребе државне администрације и државних привредних предузећа. Тако, у округлим цифрама

	Динара
лични издатци износе око	5.000,000.000.—
анунитети за државне дугове око	950,000.000.—
материјални расходи око	4.220,000.000.—

ЛИЧНИ РАСХОДИ

Сума од пет милијарди динара, предвиђена за личне расходе, има се утрошити на исплату:

Динара

чиновника активне службе, војног и цивилног реда, дневничара раденика итд. око	3.900.000.000.—
пензионера око	1.000.000.000.—
инвалидске потпоре око	100.000.000.—

Из укупне суме од 3.900.000.000.— добијају своје припадности 207.130 лица запослених у државној служби, а према подацима у буџету за 1933/34 годину, распоређени су по ресорима државне управе и то:

У администрацији:

код Врховне државне управе	953 лица
у Министарству:	
просвете	32.783 „
правде	10.524 „
иностраних дела	538 „
унутрашњих дела	26.735 „
финансија	13.916 „
војске и морнарице	34.959 „
грађевина	3.061 „
саобраћаја	778 „
пољопривреде	909 „
трговине и индустрије	1.286 „
социјал. политике и нар. здравља	1.873 „
физичког васпитања народа	23 „

Свега је запослено у администрацији 128.330 лица

Код привредних предузећа:

Министарство:	
просвете	1.027 лица
финансија	1.200 „
пољопривреде	507 „
трговине и индустрије	621 „
социјал. политике и нар. здравља	3.832 „
Министарство саобраћаја:	
железничка служба	42.026 лица
речна пловидба	2.054 „
пошта, телеграф и тел.	13.737 „, 57.817 „

Министарство шума и рудника:

код шума	2.928 лица
код рудника	10.856 „, 13.784 „

Свега у држ. привред. предузећима 78.792 лица

Према томе број особља запослен у администрацији износи 128.338 лица, а код државних привредних предузећа 78.792 лица.

Ради бољег разумевања овог стања службеника, мора се истаћи, да прво место по своме броју заузима Министарство војске и морнарице са 34.959 лица или 27,24%, затим Министарство просвете са 32.783 лица или 25,54%, дакле, у ова два ресора запослено је преко половине укупног броја особља у државној администрацији. Ако томе додамо још и Министарство унутрашњих дела са својим органима цивилног и војног реда, у 20.735 лица, или 20,83%, онда видимо да је код ова три ресора војске, просвете и унутрашњих дела, запослено 94.477 лица или 73,61% од укупног броја службеника у државној администрацији.

Овом приликом потребно је нагласити, да у броју лица, запослених код Министарства војске и

морнарице, урачунате су поред официра и војних чиновника, још и подофицири и жандарми. Сем њих, и каплари на броју 7.181 лице. Према овоме, у свим осталим ресорима државне администрације, изузев три горе споменута, запослено је 43.861 лице.

Код државних привредних предузећа, запослено је 78.792 лица, од тога броја код Министарства саобраћаја (железница, речна пловидба, пошта, телеграф и телефон) 57.817 лица или 73,39%, и код Министарства шума и рудника запослено је и то: код шума 2.928 лица, а у рудницима 10.856 лица или укупно 13.784 или 17,50%. И овде морамо напоменути, да је у броју запосленог особља Министарства саобраћаја урачунато 10.505 радника, запослених у томе ресору, а тако исто и код Министарства шума 10.319 радника, или свега 20.824 радника, тако да је у привредним предузећима запослено 57.968 службеника.

Испитујући буџет личних расхода, изнети су податци колико је лица и где запослено. Али исто тако је важно да се види, како је овај број службеника распоређен по своме рангу, у нашој чиновничкој хијерархији. Да би и овај преглед имали, наводимо следећу статистику која је од не мале важности за оцену проблема личних расхода у нашем буџету.

Министара и Банова има	27
у I групи	20 чиновника
„ II „ 1 ст.	313 „
„ II „ 2 „	156 „
„ III „ 1 „	336 „
„ III „ 2 „	717 „
„ IV „ 1 „	1226 „
„ IV „ 2 „	1480 „
„ V „	2439 „
„ VI „	9162 „
„ VII „	6857 „
„ VIII „	12252 „
„ IX „	13674 „
„ X „	5844 „
Приправника	15352
Званичника	34984 „
Служитеља	11075
Контрактуалних, хонорарних и дневничара (урачунатих и 20.824 радника)	25395 „
Неразврстаог особља	2142
Официра и војних чиновника	10107
Подофицири, каплари и жандарми	39933

Свега . 207.130 лица

Проблем личних расхода у данашње време није само фискални проблем, те да се може говорити једино о броју чиновника, и њиховим припадностима, па следствено томе; доносити одлуке о редукацији броја особља или њихових припадности, па на тај начин смањити расходе у државном буџету. Колико год да је ово од огромне важности за наше финансије, ипак проблем личних расхода носи у себи и обележја социјална и економска, с обзиром на оне који су запослени, а још више с погледом на оне, који су ван службе — беспослени.

У вези ове мисли, истичемо, да међу онима, који су запослени, има изванредан број службеника,

чије су принадлежности и примања данас сигурно већа, но што смо горе изнели, а које они примају у виду тантијема и сталних награда од државних предузећа или предузећа државом гарантованих, у која су делегирана по своме положају. Сем активних чиновника у таквом је положају и извесан број пензионера као и грађана слободних професија, који такве и те врсте приходе имају. О свим овим приходима, који немају свој основ у систематској плати, или пензији, Финансијски одбор је дискутовао и нашао своје решење такође у већ поменутом члану 48 м. предлога финансијског закона за 1934/35 годину, а који гласи:

„Сви прописи о примањима ма под којим називом и видом се она вршила и споредним принадлежностима (дневнице, хонорари, награде, тантијеме и т. сл.) државних и самоуправних службеника, активних и пензионисаних, и других лица, уопштен у државним привредним и новчаним установама као Државној хипотекарној банци, Класној лутрији, Поштанској штедионици, Управи државних монопола, Шумско индустријском предузећу „Добрљин—Дрвар“, Фабрици шећера на Чукарици, Жељезари у Зеници, Државним фабрикама свиле, у својству члана управног или надзорног одбора или већа, комесара, и т. сл. — имају се подврћи ревизији без обзира на основ и висину тих принадлежности по досадашњим одредбама, с тим да се почев од 1 априла ове године те споредне принадлежности и примања свде на половину досадашњих. Исто тако, број чланова у управним и надзорним одборима поменутих установа може бити смањен а именована вршена без обзира на време за које су по ранијим прописима били постављени“.

Према горњем члану јасно је, да све ове принадлежности и примања од 1 априла свде се на половину досадашњег. То пак не значи, да им је граница на тој висини одређена, него се могу и надаље снижавати, с обзиром на њихову висину. Исто тако је од важности да број чланова и сличних функција могу од 1 априла бити укинута или број смањен без обзира како су и под којим условима ова лица постављена.

У вези горње тачке друге, поменутог члана 48 м., донета је у истом члану предлога Финансијског закона тачка 4, која сличну материју решава, а која гласи:

„4 — Министарски савет ће такође извршити ревизију специјалних додатака, хонорара, награда и других споредних примања, која уживају државни службеници по досадашњим специјалним прописима поред њихових редовних законских принадлежности и ограничити та примања до највише 50% редовних принадлежности“.

Финансијски одбор се нада, да ће поменути прописима бити решено једно важно питање, како у погледу администрације, тако и у погледу изда-така државних.

Смањивање броја особља могућно је, али је посве јасно, да има ресурса, где ће се број службеника повећати. Такав је случај са Министарством просвете. Основна настава еминентна је функција државе, а баш у том погледу данашње стање није ни мало задовољавајуће. У нашим основним школама, има око 1.200 одељења, која немају свога учитеља. Одељења су празна, има читавих општина, које су остале без свога учитеља, и ако су

извесне од њих својим средствима, а не државним, подигле школске зграде. Сада имају зграде, а немају учитеља. Тако стање забрињава, и њему се мора наћи излаз. На другој страни у Министарству просвете лежи око 1.700 молби, свршених кандидата учитељске школе, који чекају на своја намештења. Ови млади људи, нестрпљиво чекају да крену у села, те да се посвете позиву за који су се спремили. Ова нова постављења, повећаће број особља у томе ресурсу. Слична је ситуација и код извесних других министарстава. Јасно је, да се у администрацији мора извршити извесно померање, с обзиром на социјалне и економске моменте, као и квалификације, те је због тога ушла одредба такође у чл. 48 м. предлога финансијског закона, која има за тенденцију и циљ да ово тако сложено питање реши. Тачка 3) тога члана гласи:

„Да би се постигле буџетске уштеде на личним расходима, и тиме створила могућност да се упосле свршени ученици факултета и стручних школа, Министарски савет ће утврдити услове да љег останка у државној или самоуправној служби службеница, чији су мужеви такође упослени у државној, самоуправној или приватној служби или иначе имају довољно прихода за одржање породице као и услови упослења у случајевима, кад се више лица из једне породице налазе у државној и самоуправној служби“.

Исто тако Финансијски одбор бавио се и питањем пензионера, који су запослени у појединим привредним предузећима, или администрацији, и у том погледу донео извесна ограничења, која су садржана такође у Финансијском закону, а у члану 41.

С обзиром на дата овлашћења чланом 48 м. предлога Финансијског закона за 1934/35 годину, а чије смо одредбе навели, Финансијски одбор сматра, да ће на основу тих овлашћења, комисија, која се предвиђа извршити врло брзо свој задатак.

ПРИХОДИ

Предвиђање прихода у предложеном буџету за 1934/35 годину вршено је с обзиром на остварене приходе у 1932/33 години, за коју имамо завршне рачуне и према стварној наплати прихода у текућој буџетској години, а по податцима за последњих девет месеци. Сем тога, у оцени прихода код извесних облика, повишавана је њихова висина, с обзиром на измену законодавства и то: код непосредних пореза, такса и трошарине. Узимајући у оцену ефекат од повишења прихода, који би се могао добити последњом законодавном изменом, приходи су утврђени у предлогу буџета за 1934/35 годину. Цифарски они би изгледали овако:

Предвиђање по предлогу буџета за 1934/35 годину	Остварено 1932/33	Остварени приходи у 1933/34 за период април-децембар
Непосредни порези	2.280	1.792
Посредни порези	2.555	2.500
Монополи	1.550	1.511
Вишак прихода од привред. предузећа	385	535
		1.648
		1.513
		1.216
		360

Из горњих цифара видимо, да је од непосредних пореза за последњих девет месеци наплаћено 1.648 милиона. Ако би тој цифри додали 412 мили-

она динара, колико се евентуално може наплатити за последња три месеца, онда би добили суму од 2.060 милиона динара, колико би се по овоме апроксимативном рачуну могло наплатити а по досадањим законским основама. Но како је Народно претставништво пре кратког времена донело измене досадањег пореског законодавства и добило овлашћење ради боље наплате и како ће порез на пословни промет дати боље резултате, у току идуће буџетске године, може се претпоставити, да ће се предвиђена сума од 2.280 милиона динара, остварити. Сем тога заведен је и службенички порез од 1%.

Код посредних пореза наплаћено је у току буџетске године, а за девет месеци 1.513 милиона динара. Ако тој суми, као и код непосредних пореза, додамо евентуалну наплату за 3 месеца у суми од 380 милиона, добијамо цифру од 1.893 милиона динара, морамо напоменути, да у овом износу нису обухваћени приходи од државног добра „Беље“ и „Тополовца“, као и од Државне хипотекарне банке. Исто тако, и возаринска такса, остварена код Министарства саобраћаја, унета је само за пола године, у горњи износ, а не за целу годину, те према томе и код прихода ове врсте, сума од 1.893 милиона динара, мора се повисити са оним приходима, који још нису узети у обрачун. Претпоставка је, да ће се у идућој буџетској години приход од такса повећати, с обзиром на извршене измене у Закону о таксама, а исто тако рачуна се и са ефектом од нових трошарина.

Код монополских прихода предвиђена сума у 1.550 милиона динара, поклапа се са оствареним приходима у току ове буџетске године.

Код државних привредних предузећа, предвиђен је знатно мањи вишак прихода с обзиром на реализовање прихода у току ове буџетске године, с обзиром на привредне прилике у којима

ова предузећа имају да раде. У свему приходи су предвиђени с обзиром на стање и елементе, којима се данас располаже. У данашњим привредним приликама немогуће је дати тачна предвиђања, која би се од остварења разликовала за који мањи проценат. Од предвиђених прихода, који су утврђени према стварној наплати готово последњих дана, ипак се може десити да се извесне претпоставке постављене и по најдоцнијим подацима не остваре. Због тога Финансијски се одбор слаже у томе, да стопроцентних предвиђања нема и да се приликом извршења буџета, мора строго водити рачуна о притицању прихода. Ово је нарочито важно због тога, да се не би стварале обавезе и летећи дугови, који би тешко притискивали наше финансије. Тиме и постављамо питање

РАВНОТЕЖЕ БУЏЕТА

Питање равнотеже буџетске од еминентне је важности и то се у толико прилика наглашавало, па то и овог пута се чини. Равнотежа није само важна због реда у јавним финансијама, већ и због општих прилика привредних у свакој земљи. Иако је данас, с обзиром на привредне прилике, на висину цена, стање спољне трговине, интензивности саобраћаја и т. д., врло тешко предвиђати, ипак сматрамо, да се са предложеним приходима може рачунати. Ако буду приходи подбацивали, онда се мора приступити другим мерама, које време и дан моменат буде диктирао. Дефицити нису изузетна појава данас. Њих налазимо у свима државама. Па ипак, и поред свих тешкоћа код нас и у другом свету, можемо рећи, да је наша буџетска ситуација задовољавајућа. Ми желимо да она буде боља. Желимо да се расходи смање, да се одржи буџетска равнотежа и да се приходи прибирају са тачношћу, али и према привредним приликама у идућој години.

II

**У рачунском делу предлога буџета расхода и прихода
за 1934|35 год. учињене су следеће измене и допуне:**

А. ДРЖАВНИ РАСХОДИ

A LPHAVEN PAOXDN

IV Раздео

Министарство правде

IV раздео — Министарства правде

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
117а	1	<p>ГЛАВА XXIa — АПЕЛАЦИОНИ СУД У САРАЈЕВУ</p> <p>Редовни расходи</p> <p>А. Лични расходи</p> <p>Личне принадлежности:</p> <p>Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника Субпоз. последња иза речи: „11 манипулативних чиновника“ додати реч: „и рачуновођа“</p>				
		<p>ГЛАВА XXXIII — РИМО-КАТОЛИЧКА И ГРКО-КАТОЛИЧКА ВЕРСКА УПРАВА</p> <p>Редовни расходи</p> <p>А. Лични расходи</p> <p>Личне принадлежности:</p> <p>Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника</p> <p>б) Чиновници</p> <p>У другој субпозицији место: „93 каноника (консултора) и т. д.“ ставити: „95 каноника (консултора)“ а у даљем набројавању место: „11-IV/2“ ставити: „13-IV/2“ и субпоз. повећати са дин. 64.080.—</p> <p>г) плате и допуне плата парохијском (неразврстаном) свештенству смањити са динара 64.080.— Износ позиције односно партије не мења се.</p>				
176	1					

V раздео

Министарство просвете

V раздео — Министарство просвете

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		ГЛАВА XL — УНИВЕРСИТЕТИ				
		Редовни расходи				
		Б. Материјални расходи				
221		Управни трошкови:				
	4	Универзитет у Загребу У Субпоз. 3 и 4 брисати речи: „са клиникама”				
		ГЛАВА XLIV — СПЕЦИЈАЛНИ ЗНАНСТВЕНИ ЗАВОДИ				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
243		Награде контрактуралним чиновницима и дневничарима: Код II) Астрономска опсерваторија у Београду иза став први: „дневничар-оптичар итд.” и став други: „дневничар-машиниста итд.” обе субпозиције смањити са по 2.200.— дин. у износу —4.400.—				
244		Специјалне награде: Код II) Астрономска опсерваторија у Београду иза прве субпозиције додати нову која гласи: „за надничаре . . . 4.400.—” и повећати са +4.400.— Код III) Метеоролошка опсерваторија у Београду субпозицију повећати са + 500.—				
		Б. Материјални расходи				
245		Путни и инспекциони трошкови: Субпоз. под. в) Метеоролошка опсерваторија у Београду, смањити са — 500.—				
		ГЛАВА XLV — СРЕДЊА НАСТАВА				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
252		Личне принадлежности:				
	1	Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника а) Чиновници I) Управа града Београда У ставу првом место: „10 директора итд” ставити: „12 директора: 6-III/1, 4-III/2, 1-IV/1-2 и 1-IV/1”				
		За пренос				

V раздео. — Министарство просвете

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		Пренето				
		У ставу другом место: „271 професор итд.“ ставити: „274 професора: 14-III2, 5-IV/1-1, 29-IV/1, 46-IV/2, 1-V-1, 44-V, 77-VI, 33-VII и 25-VIII”				
		У ставу трећем место: „40 учитеља вештина и т. д.“ ставити: „42 учитеља вештина: 3-V, 8-VI, 4-VII, 2-VIII, 7-VIII, 2-IX-1 и 16-IX”				
		II) Дравска банска управа				
		У ставу другом место: „183 професора и т. д.“ ставити: „185 професора и т. д.“ а у тексту у место: „31-IV/1” ставити: „32-IV/1” и место: „21-IV/2” ставити: „22-IV/2”				
		III) Савска банска управа				
		У ставу првом место: „31 директор и т. д.“ ставити: „32 директора” а у тексту место: „5-III/2” ставити: „6-III/2”				
		У ставу другом место: „413 професора и т. д.“ ставити: „417 професора” а у тексту место: „61-IV/2” ставити: „62-IV/2”, место: „58-V” ставити: „60-V” и место: „46-VII” ставити: „47-VII”				
		IV) Врбаска банска управа				
		У ставу другом место: „28 професора и т. д.“ ставити: „29 професора” а у тексту место: „2-V” ставити: „3-V”				
		V) Приморска банска управа				
		У ставу првом место: „6 директора и т. д.“ ставити: „7 директора” а у тексту место: „2-IV/1” ставити: „3-IV/1”				
		У ставу другом место: „94 професора и т. д.“ ставити: „97 професора” а у тексту место: „4-IV/2” ставити: „5-IV/2” место: „19-VI” ставити: „20-VI” место: „31-VIII” ставити: „32-VIII”				
		VII) Зетска банска управа				
		У ставу другом место: „112 професора и т. д.“ ставити: „117 професора” а у тексту место: „12-IV/2” ставити: „13-IV/2” место: „12-V” ставити: „13-V” место: „20-VI” ставити: „22-VI” место: „49-VIII” ставити: „50-VIII”				
		VIII) Дунавска банска управа				
		У ставу другом место: „312 професора и т. д.“ ставити: „315 професора” а у тексту место: „10-IV/1” ставити: „11-IV/1” место: „55-VI” ставити: „56-VI” место: „142-VIII” ставити: „143-VIII”				
		У ставу трећем место: „50 учитеља вештина и т. д.“ ставити: „51 учитељ вештина” а у тексту место: „19-IX” ставити: „20-IX”				
		За пренос				

V раздео — Министарство просвете

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину.			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		Пренето				
		IX) Моравска банска управа				
		У ставу првом место: „12 директора и т. д.“ ставити: „13 директора“ а у тексту место: „2-III/2“ ставити: „3-III/2“				
		У ставу другом место: „125 професора и т. д.“ ставити: „129 професора“ а у тексту место: „11-IV/2“ ставити: „12-IV/2“ место: „20-V“ ставити: „22-V“ место: „12-VII“ ставити: „13-VII“				
		У ставу трећем место: „21 учитељ вештина“ ставити: „24 учитеља вештина“ а у тексту место: „13-IX“ ставити: „16-IX“				
		X) Вардарска банска управа				
		У ставу првом место: „13 директора и т. д.“ ставити: „14 директора“ а у тексту место: „3-IV/1“ ставити: „4-IV/1“				
		У ставу другом место: „116 професора и т. д.“ ставити: „121 професор“ а у тексту место: „7-V“ ставити: „9-V“ место: „33-VI“ ставити: „34-VI“ место: „17-VII“ ставити: „18-VII“ место: „51-VIII“ ставити: „52-VIII“.				
		б) Чиновнички приправници				
		I) Управа града Београда				
		У ставу првом место: „56 чиновничких приправника (суплената) од VIII групе“ ставити: „61 чиновнички приправник од VIII групе: 48 суплената у I разреду скупоће 786.900.— 11 суплената у II разреду скупоће 168.300.— итд.“				
		III) Савска банска управа				
		У ставу првом место: „187 чиновничких приправника (суплената) од VIII групе“ ставити: „192 чиновничка приправника од VIII групе: 38 суплената у I разреду скупоће 695.400.— 154 суплената у II разреду скупоће 2.279.700.—“				
253		Награде контрактуралним чиновницима и дневничарима:				
		б) Дневничари				
		I) Управа града Београда				
		У ставу другом место: „28 служитеља-дневничара“ ставити: „36 служитеља-дневничара“				
		III) Савска банска управа				
		Место: „46 дневничара-служитеља“ ставити: „53 дневничара-служитеља“				
		VI) Зетска банска управа				
		Место: „22 служитеља-дневничара“ ставити: „26 служитеља-дневничара“				
		VIII) Моравска банска управа				
		У ставу другом место: „20 служитеља-дневничара“ ставити: „22 служитеља-дневничара“				
		За пренос				

V раздео — Министарство просвете

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		Пренето				
		IX) Вардарска банска управа У ставу другом место: „11 служитеља-дневничара“ ставити „13 служитеља-дневничара“				
271 6	1	<p>ГЛАВА XLVIa — ГРАЂАНСКЕ ШКОЛЕ</p> <p>Редовни расходи</p> <p>А. Лични расходи</p> <p>Личне принадлежности:</p> <p>Плате — периодске повишице и т. д. б) чиновнички приправници.</p> <p>II) Дравска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „51 чиновнички приправник од VIII групе: 3 у I разреду скупове 30 у II разреду скупове 18 у III разреду скупове“</p> <p>III) Савска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „43 чиновника приправника од VIII групе: 5 у I разреду скупове 26 у II разреду скупове 12 у III разреду скупове“</p> <p>IV) Врбаска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „3 чиновничка приправника од VIII групе у II разреду скупове“</p> <p>V) Приморска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „41 чиновнички приправник од VIII групе: 18 у II разреду скупове 23 у III разреду скупове“</p> <p>VI) Дринска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „Чиновнички приправник од VIII групе у II разреду скупове“</p> <p>VII) Зетска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „10 чиновничких приправника од VIII групе: 6 у II разреду скупове 4 у III разреду скупове“</p> <p>VIII) Дунавска банска управа</p> <p>Унети нову субпозицију: „38 чиновничких приправника од VIII групе: 2 у I разреду скупове 28 у II разреду скупове 8 у III разреду скупове“</p>				
		За пренос				

V раздео — Министарство просвете

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		Препето				
		IX) Моравска банска управа Унети нову субпозицију: „Чиновнички приправник од VIII групе у II разреду скупоће”.				
		X) Вардарска банска управа Унети нову субпозицију: „12 чиновничких приправника од VIII групе у II разреду скупоће”				
		ГЛАВА XLVIII — КАТОЛИЧКА СЕМЕНИШТА И БОГО- СЛОВИЈЕ				
		Ванредни расходи				
275		Мења се и гласи: „За зграду Централног богословског семеништа у Сплиту (од предрачунске суме у дин. 3,900.000.—) од остатка од 400.000.— динара				

VI раздео

Министарство иностраних послова

VI раздео — Министарство иностраних послова

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
323		<p>ГЛАВА LVII — ЗАСТУПНИШТВА У ИНОСТРАНСТВУ.</p> <p>Посланства:</p> <p>У шестом реду после речи: „и“ ставити: „запету“ а после речи: „Египту“ ставити речи: „и Шпанији“</p> <p>Редовни расходи</p> <p>Б. Материјални расходи</p> <p>Управни трошкови:</p> <p>У трећем реду после речи: „њихово“ уметнути реч: „осигурање“</p>				

VII раздео

Министарство унутрашњих послова

VII раздео — Министарство унутрашњих послова

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
342		ГЛАВА LIX — БАЊСКЕ УПРАВЕ				
		Редовни расходи				
		Б. Материјални расходи				
		Разни материјални издаци:				
	11	Трошкови огрева зграда и т. д., смањити са — 50.000.—				
	23	У тексту место речи: „и пропратни трошкови” ставити речи: „и сви трошкови с тим скопчани”.				
366		ГЛАВА LXII — ПОЛИЦИЈА				
		Редовни расходи				
		Б. Материјални расходи				
		Управни трошкови:				
	11	Пропратни трошкови, повећати са + 50.000.—				

VIII раздео

Министарство финансија

VIII раздео — Министарство финансија

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		А. АДМИНИСТРАЦИЈА (УПРАВА)				
		ГЛАВА LXIV — МИНИСТАРСТВО				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
		Специјални трошкови:				
375	4	У тексту бришу се речи: „и сви трошкови везани са успостављањем службе по обвезницама за финансијску ликвидацију аграрних односа на великим поседима”				
		Б. ПРИВРЕДНЕ УСТАНОВЕ				
		ДРЖАВНА ИМАЊА „БЕЉЕ” И „ТОПОЛОВАЦ”				
		Редовни расходи				
		ЦЕНТРАЛНА ДИРЕКЦИЈА				
		А. Лични расходи				
		Личне припадности:				
1	1	Плате чиновника у готову Субпоз. 1 реч „(уговорни)” као и сума од „135.000.—” бришу се. Износ позиције смањује се са предњом сумом.				
	3	Додаци и т. д. Субпоз. 1 реч: „уговорни” брише се а сума смањује се са 111.000.—. Цела партија смањује се са 246.000.—				
		ПОЉОПРИВРЕДА				
		Б. Материјални расходи				
		Материјални издаци:				
5	1	Пољопривредна окружја Субпоз. 4 — набавка стоке повећава се са 246.000.— Цела партија повећава се са 246.000.—				

IX раздео

Министарство војске и морнарице

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		ГЛАВА LXVII — ВОЈСКА				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
		Личне принадлежности:				
396	1	Плате-периодске повишице официра и чиновника б) Плате-периодске повишице војних чиновника Субпоз. 8 место: „375 нижих војних чиновника“ ставити: „335“ а у тексту место: „49/1“ ставити: „9/1“ в) Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника грађанског реда Место: „924 чиновника итд.“ ставити: „928 чиновника итд.“ Код Команде ваздухопловства војске, место: „29 чиновника итд.“ ставити: „33 чиновника итд.“ и то: „2-VI, 2-VII, 16-VIII, 5-IX и 8-X“				
397	1	Награде контрактуралним чиновницима итд. Награде контрактуралним чиновницима и контрактуралним музичарима а) Награде контрактуралним чиновницима Ветеринарско одељење Место: „14 контрактуралних ветеринара итд.“ ставити: „12 контрактуралних ветеринара итд.“ а у тексту у шестом реду бришу се: „2 по 19.440.—“				
		Б. Материјални расходи				
418г		Потребе Војног географског института У поз. 1 место суме: „801.340.—“ ставити суму: „826.340.—“ а поз. 6 место: „125.000.—“ ставити: „100.000.—“				
		ГЛАВА LXIX — ГРАНИЧНА ТРУПА				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
		Специјални додаци:				
466	4	Додатак на коња: Место: „За 62 граничара-коњаника итд.“ ставити: „За 82 граничара-коњаника итд.“				

x раздео

Министарство грађевина

X раздео — Министарство грађевина

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		ГЛАВА LXX — МИНИСТАРСТВО				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
480		Личне принадлежности:				
	1	Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника Субпоз. 3 мења се и гласи : „6 начелника: 3-III/1 и 3-III/2” сума остаје иста. Субпоз. 6 мења се и гласи: „9 виших саветника: 3-III/1 и 6-III/2” сума остаје иста.				
		ГЛАВА LXXI — ДРАВСКА БАНСКА УПРАВА				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
506		Личне принадлежности:				
	1	Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника Б) Чиновнички приправници У другој субпозицији место: „IX” ставити: „X”				
		ГЛАВА LXXII — САВСКА БАНСКА УПРАВА				
		Ванредни расходи				
527		Продужење радова на грађењу мостова са експропријацијом: У тексту на крају додати: „(I рата)”				
		ГЛАВА LXXVI — ЗЕТСКА БАНСКА УПРАВА				
		Редовни расходи				
		Б. Материјални расходи				
566		У четвртм реду партије а после речи: „требињском” брисати реч: „и” а ставити: „,” а после речи: „љубињском” додати речи: „и билећском”.				
		ГЛАВА LXXVII — ДУНАВСКА БАНСКА УПРАВА				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
		Личне принадлежности:				
569	3	Плате-периодске повишице служитеља У тексту место: „8-III-2” ставити: „8-II-3”				

X раздео — Министарство грађевина

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
579	1	ГЛАВА LXXVIII — МОРАВСКА БАЊСКА УПРАВА				
		<p>Редовни расходи</p> <p>А. Лични расходи</p> <p>Личне припадљности:</p> <p>Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника</p> <p>а) Чиновници</p> <p>Смбпоз. 4 у тексту место: „2-VIII” ставити: „2-VII”</p>				

XI раздео

Министарство саобраћаја

XI Раздео — Министарство саобраћаја

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
650		ГЛАВА LXXXIV — ОДЕЉЕЊЕ ЗА ГРАЂЕЊЕ ЖЕЛЕЗНИЦА Ванредни расходи Грађење пруга по уговорима са предузећима: Назив „Европског друштва” допунити на следећи начин: „Европско друштво за проучавање и предузећа” из Париза (раније: „Европско друштво за хипотекарни и банкарски кредит”)				

XII раздео

Министарство пољопривреде

XII раздео — Министарство пољопривреде

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		ГЛАВА LXXXV — МИНИСТАРСТВО				
		Ванредни расходи				
668		Текст ове партије мења се и гласи: „Трошкови за извршење закона за уређење аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе од 5 децембра 1931 године са изменама и допунама од 24 јуна 1933 год.: Исплата трошкова за извршење §§ 22 и 39 закона, плате и дневнице судија аграрних судова, државних заступника, деловођа, геометара и осталог помоћног особља: путни и подвозни трошкови; канцеларијски, манипулативни и други трошкови аграрних судова и Вишег аграрног суда.”				
669		Трошкови за снабдевање пијаће воде и т. д. Субпоз. 1 мења се и гласи: „Истраживање подземне воде, копање бунара и изградња чесама и водовода, изградња путова, мостова и пропуста, градња нових и оправка незаузетих насељеничких кућа и уређење старих и нових насеља”.				
672		Текст ове партије мења се и гласи: „За исплату анунтета зајмова који ће се закључити, као и оних који су закључени у циљу откупа земљишта и давања бескаматних позајмица насељеницима ради куповине земљишта у Јужним крајевима у сврху насељавања”.				
		ГЛАВА ХCVIIIа — БАНСКЕ УПРАВЕ И Т. Д.				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
774а		Личне принадлежности:				
	1	Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника Под: X) место речи: „Врховно аграрно повереништво” ставити: „Врховно повереништво аграрне реформе” На крају текста додати речи: „и три помоћника”				
774в						
		Б. Материјални расходи				
774г	28	Разни материјални расходи и т. д.: У тексту на крају додати речи: „и њихових помоћника”				

XIII раздео.

Министарство трговине и индустрије

XIII раздео — Министарство трговине и индустрије

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п	Динара	п.
		ГЛАВА XCIX — МИНИСТАРСТВО				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
775	1	Личне принадлежности: Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника а) Чиновници VII) Средње стручне и занатске мушке и женске школе на територији Управе града Београда 4) Женске занатске школе Прва и друга субпозиција мењају се и гласе: „2 управитељице V 54.000.— 3 предметне учитељице VII 50.760.— збир износа не мења се.				
779	1	Б. Материјални расходи Путни, подвозни и селидбени трошкови: Трошкови за службена путовања Субпоз. I мења се и гласи: „а) За инспекцију државних надлештава (25.000.—), новчаних завода и осигуравајућих друштава (20.000.—), индустријских и занатских предузећа (8.000.—), стручних школа (12.000.—), за друга службена путовања (5.000.—) 70.000.— Додаје се нова субпозиција: „б) Путни трошкови занатских учитеља за одржавање занатских курсева 25.000.— Збир ових двеју субпозиција одговара суми ранијој субпоз. под а). Остале субпозиције под: б), в), г), и д) постају субпозиције под: в), г), д) и б).				
783	3	Субвенција за одржавање и рад завода за унапређење спољне трговине:				
	4	Разне манипулативне потребе, у позицији треба да стоји сума 100.000.—, на место суме од 19.000.—.				
787		Огрев у позицији треба да стоји сума 19.000.— на место суме од 100.000.— Наслов партије треба да гласи: „Унапређење трговинске и занатске наставе”.				
		ГЛАВА CV — БАНСКЕ УПРАВЕ				
		Редовни расходи				
		А. Лични расходи				
817	1	Личне принадлежности: Плате-периодске повишице и положајни додаци чиновника а) Чиновници VI Зетска банска управа 1) Отсек У место прве и друге субпозиције ставити: „2 инспектора IV/I са сумом од 88.080.—” збир се не мења.				

XVI раздео

**Министарство физичког васпитања
народа**

XVI раздео — Министарство физичког васпитања народа

Б р о ј		Р а с х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину			
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија	
			Динара	п.	Динара	п.
		ГЛАВА CXVI — МИНИСТАРСТВО				
		Ванредни расходи				
		Разне помоћи:				
913	3	Помоћ Савезу скаута Краљевине Југославије за организацију скаутских јединица итд., смањити са	— 150.000	—		
	4	У последњем реду позиције а после речи: „а Сарајеву” место: „50.000.—” ставити: „250.000.—” а износ позиције повећати са	+ 200.000	—		
	8	Помоћ Југословенском лакоатлетском савезу итд. смањити са	— 50.000	—		

Б. ДРЖАВНИ ПРИХОДИ

Б. Државни приходи

Б р о ј		П р и х о д и	Предлог измена Финан. одбора у предлогу буџета за 1934/35 годину				
партије	позиције		Износ позиција		Износ партија		
			Динара	п.	Динара	п.	
		II РАЗДЕО — ПОСРЕДНИ ПОРЕЗИ					
		ГЛАВА IV — ТРОШАРИНА					
		Редовни приходи					
4		Наплата трошарине:					
	1	На: шећер, каву, пиво, вино, ракију итд., смањити са	— 60,000.000	—			
		Свега (гл. IV, варт. 4), смањити са			— 60,000.000	—	
		ГЛАВА V — ТАКСЕ					
5		Таксе:					
		Продаја таксених марака и хартија од вредности итд.: повећати са			+ 60,000.000	—	
		Свега (гл. V, парг. 5—7), повећати са			+ 60,000.000	—	
		РЕКАПИТУЛАЦИЈА					
		Редовни приходи					
		Глава IV — Трошарина			— 60,000.000	—	
		„ V — Таксе			+ 60,000.000	—	
		V РАЗДЕО — РАЗНИ ПРИХОДИ					
		ГЛАВА XIII — РАЗНИ СИТНИ ПРИХОДИ					
15		По струци Министарства финансија:					
	3	Одељење државних дугова и државног кредита Текст позиције мења се и гласи:					
		„а) приход од купона и амортизованих обвезница, припалих држави	2,619.000.—				
		б) наплата анuitета од тежака по § 44 закона о ликвидацији аграрних односа у подручју раније покрајине Далмације:					
		на име отплате дуга	5.000.—				
		на име 6% камате	84.000.—				
		в) на име откупа земљишта по §§ 2, 26 и 28 закона о уређењу аграрних односа у ранијим покрајинама Јужне Србије и Црне Горе					
		на име откупнина земљишта	1,000.000.—				
		на име 6% интереса за задоцњене отплате	15.000.—				
		и позицију односно партију повећати са + 1,104.000.—					
22	4	Разни ситни приходи: Разни случајни приходи и т. д. смањити са — 1,104.000.— укупна сума прихода не мења се.					

III

ПРЕДЛОГ ФИНАНСИЈСКОГ ЗАКОНА

Усвојен је и са следећим изменама и допунама:

I РАЗДЕО — ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

§ 8

Тач. 1 и 2 бришу се.

Унети нове тачке које гласе:

2а) Исплаћене обавезе по буџетима за раније закључене године које се нису могле ликвидирати у тим годинама показале се у Завршном рачуну за наредну буџетску годину као расход на терет обртног капитала Главне државне благајнице.

2б) Исплате неизмирених државних обавеза из ранијих година могу се вршити из неутрошеног остатка монополског зајма одобреног по § 4 Закона о монополском зајму од 22,000.000 долара. Одобравање исплата вршиће Министар финансија.

Ближа упутства за извршење ове одредбе прописале Министар финансија.

2в) Све извршене исплате по овлашћењима овог Закона у колико претстављају расход за државну касу расходоваће се на терет обртног капитала Главне државне благајнице.

2г) Све привремене исплате извршене по чл. 131 Закона о државном рачуноводству у времену од 1915 године до 31 марта 1932 године за које су поднета правдајућа документа која не одговарају у свему законским условима а које је услове сада немогуће испунити, могу се на основу тих докумената расходовати на терет односног буџетског кредита односно кредита одобреног специјалним законским овлашћењем.

§ 9а (нов) који гласи:

Све приходе од царина, монопола, такса и државне трошарине дужна су надлежства или органи, који ове приходе прикупљају, редовно предавати најближим филијалама Народне банке за рачун Министарства финансија. Државна надлежства и филијале Народне банке извештаваће и Главну државну благајну о свакој предатој суми.

II РАЗДЕО — ОДРЕДБЕ ЗА ПОЈЕДИНА МИНИСТАРСТВА

A. МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА

§ 12

Унети нове тачке које гласе:

3а) да може све оне позајмице и државна потраживања за које Државно правобраниоштво на основу уредних законских докумената утврди немогућност наплате, расходовати на терет обртног капитала Главне државне благајнице с тим, да се о њима води и даље засебна евиденција и у случају могућности наплате наплаћене суме унесу у државну касу.

3б) да може по сагласности Министарског савета посебним решењем регулисати начин исплате државних потраживања по издатим позајмицама разним установама, областима, обласним одборима, окрузима и општинама као и на име издате помоћи оскуднима у храни или друге помоћи, подразумевајући и позајмице за време рата, с тим да се ова дуговања могу наплатити и у државним обвезницама по номиналној вредности а курсна разлика описати на терет обртног капитала Главне државне благајнице.

4) под г) у петом реду после речи: „Дунавски мост« изоставити запету и додати речи: »и за друге пруге у пројекту«, а на крају иза речи: »Сараново« изоставити тачку и додати речи: »у државној режији«.

§ 17

У четвртном реду реч: »неквалификовани« брише се.

§ 18

Унети нове тачке које гласе:

3) У ставу (1) § 1 под I Закона о судским таксама додати нову 7 тачку, која гласи:

»7) пред Одбором за оспоравање и Касациски одбором Управе за заштиту индустријске својине.«

4) У ставу (3) § 45 тач. 1) Закона о судским таксама додати на крају следеће: »као и одредбе Т.бр. 166 таксене тарифе закона о таксама, које су противне одредбама овога закона«.

§ 18а (нов) који гласи:

Важност закона о привременом ослобођењу Анонимног друштва авијатичких радионица Луј Бреге од плаћања свију такса, трошарне на електричну струју, пореза и такса за регистравање, као и увозне царине на сировине, израђене делове и све потребе за фабрикацију аероплана од 20 јануара 1930 продужује се до закључно 31 марта 1934.

Б. МИНИСТАРСТВО ПРАВДЕ

§ 19

У првом ставу у четвртном реду после речи: »Вардарској бановини« уметнути речи: »и бировину (допринос у природи) парохијском свештенству Епархије далматинске«, а у шестом реду истог става после речи: »годишње« уметнути речи: »а бировину парохијском свештенству Епархије далматинске 636.000.— динара«.

В. МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

§ 20

Додају се нови ставови који гласе:

Четири обласна народна позоришта са седиштем, једно у Скупљу, једно у Сарајеву, једно у Новом Саду и Осеку (заједничко) и једно у Марибору, издржавају се својим приходима и субвенцијом, а по буџету који одобрава Министар просвете.

Ово важи и за бановинска позоришта с тим да њихов буџет прихода и расхода одобрава надлежни Бан.

Сва поменута позоришта ослобађају се плаћања таксе из тар.бр. 99а 1) Закона о таксама.

§ 20а (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар просвете:

1) да може својим решењем вршити поделу кредита одобрених на субвенције и помоћи, у колико та подела није извршена буџетом, до суме од 50.000.— динара;

2) да може закључити зајам за подизање гимназијске зграде за Мушку гимназију Краља Александра I у Београду у висини анунтета одобреног буџетом.

§ 20б (нов) који гласи:

1) Наставници основних, грађанских, средњих и стручних школа не могу се упућивати на рад изван школе, изузев у Министарство просвете, Министарство физичког васпитања народа и банске управе, и као просветни референти, делегати, лектори и учитељи на страни.

2) Срески школски надзорници, као и вршиоци дужности тих звања, у колико се буду постављали из реда наставника грађанских или народних школа, примаће своје принадлежности из кредита који је предвиђен за исплату принадлежности тих наставника у глави Основне наставе код дотичних банских управа. Специјални додатак по § 293 став 2 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 године, примаће из кредита који је одређен за исплату специјалног додатка у глави Министарства просвете. Уколико би се ти надзорници постављали из реда наставника средњих и учитељских школа, њихове ће принадлежности пасти на терет одговарајућих партија буџета Средње наставе.

3) Изузетно од чл. 1 и 2 уредбе Бр. 84600 од 12 децембра 1931, среским школским надзорницима ће се паушално исплаћивати путни трошкови и дневнице за два редовна прегледа школа по § 117 тач. 2 Закона о народним школама, а на основу одлука П.бр. 24377/1930 и 31884/1930.

Паушал износи за два годишња прегледа, према теренским приликама и броју школа и одеље-

ња, по 8.000.—, 6.000.— или 4.000.— динара у границама буџетом одобрених кредита, а по решењу Министра просвете. Овај се кредит не може повећавати.

§ 20в (нов) који гласи:

Професори средњих и њима равних стручних школа, који имају 15 година службе а одликовали су се својим школским радом, могу бити постављени за директоре потпуних средњих и средњих стручних школа у IV положајној групи I степена, изузетно од §-а 49 Закона о чиновницима; за директора непотпуне гимназије у V групи може се поставити професор, који испуњава услове из чл. 72 Закона о средњим школама.

§ 20г (нов)

У Општој уредби универзитета од 11 децембра 1931 године мењају се и допуњују ови чланови:

1) У чл. 224 став 1 прва реченица мења се и гласи: »Испити су на универзитетима дипломски и докторски, сем на Медицинским факултетима на којима су сви испити докторски«;

2) У чл. 228 став 1 прва реченица мења се и гласи: »На докторски испит, изузев на медицинским факултетима, могу се пустити само они кандидати, који су добили диплому факултета који је истоветан са факултетом у коме желе полагати докторски испит«;

3) У члану 228 став 3 мења се и гласи: »Докторски испит састављен је из два дела: усменог и писменог (дисертације), сем на медицинским факултетима, на којима може бити двојак: а) докторски испит са дисертацијом који даје право на научну титулу доктора медицинских наука и б) докторски испит без дисертације који даје право на стручну титулу доктора целокупног лекарства. Докторском испиту председава Декан«.

4) У чл. 230 додаје се нов став који гласи: »На медицинским факултетима усмени докторски испит полагаће се из предмета предвиђених факултетским уредбама«.

5) Члан 262 мења се и гласи: »Кандидати који су започели испите за стицање доктората по прописима који су важили пре обнародовања Опште уредбе универзитета, могу завршити ове испите по истим прописима«.

Г. МИНИСТАРСТВО ИНОСТРАНИХ ПОСЛОВА

§ 23а (нов) који гласи:

Снабдевање новцем заступништва и преглед њихових рачуна вршиће Министарство иностраних послова према правилнику од 11 октобра 1926 К. Б.бр. 9129, уносећи у свој годишњи рачун за Главну контролу све издатке заступништва. Према томе органи Главне контроле неће ни у будуће вршити превентивни преглед издатака Министарства иностраних послова и заступништва, него ће Министарство, као и до сада слати на преглед Главној контроли свој годишњи завршни рачун.

Г/1. МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

§ 24а (нов) који гласи:

Окружни инспектори, бански инспектори и срески начелници могу се изузетно од §§ 89 и 346

Закон о чиновницима од 31 марта 1931 постављати и на друга звања ресора Министарства унутрашњих послова, за која испуњавају законом прописане услове, задржавајући групе у којима су се затекли. Ова одредба односи се и на раније случајеве постављања на друга звања, уколико поједини случајеви нису већ расправљени пресудама Државног савета.

Д. МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

§ 27а (нов) који гласи:

1) Члан 99 Закона о устројству војске и морнарице мења се и гласи:

Као командовање јединицом која одговара дотичном чину рачуна се време, које официр проведе:

- на припреми за ђенералштабну струку;
- на практичном раду односно припреми за економску и остале струке;
- као слушацац у војним школама у земљи или на страни;
- као војно-државни питомац у школи односно на универзитету у земљи или на страни;
- у стручним школама за официре главних родова војске на положају команданта, наставника, помоћника наставника;
- у школама за резервне официре главних родова војске на положају команданта, команданта батаљона, командира и водника;
- у подофицирским школама за главне родове војске на положају команданта батаљона, командира и водника.

Сем тога рачуна се, као командовање одговарајућом јединицом и време — но укупно највише до три године — које официр проведе на положају команданта подофицирске школе главних родова војске и класног и одељењског старешине и помоћника одељењског старешине у Војној (Интендантској) академији.

Официрима струка време проведено на једном од напред наведених положаја рачуна се као вршење службе која се посебним условима по овоме закону тражи код појединих струка.

2) Члан 103 Закона о устројству војске и морнарице мења се и гласи:

Кандидати вршиће командатско путовање, односно решавање задатака на карти, пре но што добију положај чина за који је предвиђено путовање односно решавање задатака.

3) На крају члана 336 Закона о устројству војске и морнарице додаје се нов став и гласи:

Одредбе овога члана закона важе у свему и под истим условима и за подофицире, капларе и обвезнике из резерве, који се за време издржавања вежбе код војске и морнарице на служби потпуно онеспособе за макакав привредни рад уопште.

4) На крају члана 387 Закона о устројству војске и морнарице додаје се нов став и гласи:

Ако официр и војни чиновник буде пензионисан пре истека рока од једне године из првог става, узмеће се као основ за одређивање количине личне пензије његова плата и положајни додатак чина односно класе у коме је односно у којој је био у часу пензионисања. Породична пензија сходно чл. 345 одређиваће се по одредбама § 139 Закона о чиновницима од припадљености по којима се улагачу одређује лична пензија с тим, да породица накнадно уплати улог од дана унапређења у

виши чин односно класу до дана смрти ако је официр односно војни чиновник, од кога породица право доводи, умро као активни официр односно војни чиновник а од дана унапређења до дана пензионисања ако је официр односно војни чиновник, од кога право доводи, умро као пензионер.

5) Члан 396 Закона о устројству војске и морнарице мења се и гласи:

Одредбе члана 136 и 336 овог закона имају се применити и на све резервне официре и резервне војне чиновнике, подофицире, капларе и обвезнике из резерве, капларе, редове и морнаре сталног кадра и питомце војних школа, онеспособене на служби за време вежбе код војске и морнарице, односно за време отслужења обавезног рока службе у сталном кадру у времену од 5 априла 1920 год. па до ступања на снагу овога закона, а под околностима предвиђеним у тим члановима, но без права на материјалне накнаде за протекло време. Резервним официрима и резервним војним чиновницима пензија се има одредити према плати коју су примали на дан онеспособљења.

Пензија односно помоћ има тећи од дана решења о додељивању. Решење доноси Министар војске и морнарице.

6) У другом ставу члана 382 речи: „до 1 маја 1932 године” и у другом ставу члана 399 Закона о устројству војске и морнарице речи: „до 1 априла 1932 године” замењује се речима: „до 1 октобра 1934 године”.

Ђ. МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНА

§ 29

Додају се нове тачке које гласе:

Тачка 3 мења се и гласи:

да се извођење одбранбених насипа и регулација река и потока може наредити употребу народне снаге у случајевима када је извођење ових радова од неопходне потребе за јавну безбедност и асанацију поплавлених крајева.

Под употребом народне снаге има се сматрати лични рад обвезника односно њихових заменика или плаћање одговарајуће просечне наднице обичног радника. У овим случајевима примењиваће се прописи §§ 38—47 Закона о самоуправним путевима, с тим, да се за ове радове у једној години може одредити употреба народне снаге односно плаћање одговарајућих надница највише за три јединице.

4) да се уз одобрење Министра грађевина ради санирања финансијског стања и смањивања режијских трошкова водних задруга могу ујединити две или више водних задруга у техничком и административном погледу, у колико је то у интересу тих задруга, и да Министар грађевина пропише правилник о припадљеностима службеника водних задруга у којем ће регулисати његове односе с тим, да садашње припадљености не могу бити повећане;

5) да водне задруге ради сарадње и заступања својих заједничких интереса могу основати Савез водних задруга и прописати правила тога Савеза, која одобрава Министар грађевина.

§ 29а (нов) који гласи:

Закон о устројству Министарства грађевина и

његове спољне службе од 16 јануара 1930 године са изменом од 29 марта и 8 децембра 1930 године мења се и допуњује и то:

У § 2 место речи: „пет” ставља се „шест” а на крају додаје се: „Електро-машинско одељење (VI)”.

У § 4 иза речи: „радионица” ставља се тачка а све остало до краја брише се.

Иза § 8 долази нов § 9 који гласи: „Електро-машинском одељењу спадају у надлежност: електро-машински послови из целог ресора, електрификација, одобравање планова и надзор над изградом приватних машинских и електро-машинских постројења намењених јавној употреби, у колико поменути послови нису обухваћени Законом о радњама.

Овлашћује се Министар грађевина да у духу ових измена и допуна у сагласности финансијских одбора Народног претставништва може изменити Уредбу о подели одељења Министарства грађевина на отсеке и одељке.”

Е. МИНИСТАРСТВО САОБРАЋАЈА

§ 31

Мења се и гласи:

Овлашћује се Министар саобраћаја:

1) да по сагласности Министарског савета и финансијских одбора Народног претставништва пропише уредбе са законском снагом о организацији предузећа и установа Министарства саобраћаја.

3) да из прихода којима располаже може исплаћивати све издатке за радове и експропијацију земљишта на удвајању колосека Велика Плана — Лапово.

4) да у колико партије буџета расхода за Управу државних железница, које су одређене:

а) за израду тарифа и возних карата и за набавку образаца;

б) на име накнаде штете приватним лицима, учињене им телесном повредом или смрћу при железничком саобраћају;

в) на име накнаде штете проузроковане палевином на прузи варницама из локомотиве или пожаром, као и остале накнаде штете услед удеса или непогоде;

г) на име накнаде штете за мањке и повреде робе, задоцњења ит.д. при транспорту железница;

д) по обрачуњу трошкова заједничке службе у пограничним станицама према уговорима, како за текућу тако и за раније године;

ђ) по обрачуњу најамнине за потребу страних кола и закупнине позајмљених кола по уговорима, како за раније тако и за текућу годину;

е) на име исплате оштете за тешко оштећена страна кола по правилнику R 1, V § 7 и 16 и R 1 C § 41 и 58;

не буду довољне, може на рачун прихода трошити и суме потребне за њихову исплату.

б) да вишак остварених прихода од локомотивске вуче у Сипском каналу може употребити на одржавање, побољшање и извршење свих радова и инсталација на Бердапском сектору, подразумевајући и оне, који проистичу из обавеза према Међународној дунавској комисији, као и за отплату позајмице Фонду за одржавање пловног парка и отплату неизмирених обавеза из ранијих година, створених радовима на обнови и побољшању те вуче.

7) да одобри Управи државних железница да

за железнички материјал у износу од 2,400.000.— шв. фр. који се има набавити из Пољске на рачун компензација за дуван, резервише потребан кредити за обрачун режисијске цене дувану, из редовних кредита по буџету за 1934/35 годину, а за остатак вредности материјала до износа 600.000.— шв. фр. који пада на терет обрачуна за ову буџетску годину, изврши књиговодственим путем обрачун са Министарством финансија на тај начин, што се ова разлика у расходима има показати у Завршном рачуну посебно као расход по овом овлашћењу.

8) да може аналого одредби чл. 6 Закона о враћању, наплати и сторнирању возарине и осталих пристојби на државним железницама одобривати сторнирање контролних примедба из времена од 1918 до 1 августа 1929, у колико се утврди да су контролне примедбе неправилно издате, или су приликом наплате погрешно књижене, или су издате сувише касно, те се нису могле наплатити нити од странака нити од рачунополагача, или се услед губитка транспортних и осталих докумената не може доказати материјална одговорност задужених лица.

9) да по сагласности Министарског савета може прописати уредбу о железничкој мрежи у Краљевини Југославији, са одобрењем финансијских одбора Народног претставништва.

10) да по сагласности са Министарским саветом и финансијским одборима Народног претставништва донесе уредбу о премирању и потпори поморског бродарства.

11) да по сагласности са Министром социјалне политике и народног здравља и финансијским одборима Народног претставништва донесе уредбу са законском снагом, која би заменила наредбу Министра саобраћаја о осигурању државног саобраћајног особља за случај болести и несреће од 30 маја 1922 године М.С.Бр. 16276/22.

12) да може у сагласности са Министарским саветом регулисати правне и финансијске односе са претставницима синдиката локалних железница у Дравској бановини. Друштва локалних железница поменутих синдиката ослобађају се свих државних и самоуправних такса, пореза, приреза и дангубина ма које врсте у погледу примања утврђених уговора о купо-продаји друштвених пруга.

13) да из прихода од пошта, телеграфа и телефона исплати динара 4,840.520.— на име остатка суме Управи државних монопола за рачун државне фабрике телефонских и телеграфских апарата у Варшави за испоручени телефонски материјал по решењу Министарског савета од 27 јуна 1932 године.

14) да може у овој буџетској години на рачун остварених прихода по поштанско-телеграфско-телефонској служби вршити исплате на име накнаде за изгубљене и упропаћене поштанске поштилке, у колико односна партија буџета расхода за поштанско-телеграфско-телефонску службу не буде довољна.

15) да се у току ове буџетске године врши набавка потребног материјала за израду и штампање поштанских марака и осталих вредносница до износа од 6,000.000.— динара на рачун остварених прихода од продаје поштанских марака и вредносница.

15а) да може изменити уредбу о организацији поштанско-телеграфско-телефонске службе у толико да може поставити за директоре дирекција по-

шта и телеграфа и оне садашње вршиоце дужности директора, који се на дан ступања на снагу овог закона налазе најмање годину дана на томе положају.

16) да одобри Поштанској штедионици, да може у току ове буџетске године набављати инвентарске предмете до износа до 1,500.000.— динара. Ови се набављени предмети књиже у билансу као актива и отписују са 10% годишње.

17) да одобри Поштанској штедионици, да у току ове буџетске године штампа бесплатне образце, огласе, правилнике и плаћа радну снагу за штампање плативих образаца, набавља канцеларијски материјал, плаћа грејв, воду, осветлење и кирију, осигурава касене готовине, инвентар и зграде, и одржава зграде до износа од динара 3,375.000.— на терет „Рачуна губитка и добитка Поштанске штедионице“.

18) да може на терет остварених вишкова прихода извршити:

а) повраћај позајмице доларском зајму узете привремено за грађење пруга: Топчидер—Мала Крсча; Мала Крсча—Пожаревац; Горњи Милановац—Угриновци; Госпић—Книн; Ужице—Вардиште; по решењима Министарског савета М.С.Бр. 30619/22 динара 40,000.000.—

б) повраћај позајмице 7% инвестиционог зајма од динара 500,000.000.— узете привремено за грађење пруге: Ужице—Вардиште; Госпић—Книн; Горњи Милановац—Угриновци; Топчидер—Мала Крсча—Пожаревац; М. Субота—Љутомер—Ормож и трасирање свих пруга по решењу Министарског савета М.С.Бр. 1753/23 динара 49,000.000.—

20) да пропише уредбе: за пловидбу и одржање реда на реци Неретви; о баждарењу морских бродова; прегледу парних котлова морских бродова;

21) да у споразуму са Министром социјалне политике и народног здравља, пропише уредбу са законском снагом о примени међународних конвенција које се односе на рад и социјалну заштиту помораца, које је наша држава ратификовала.

22) да у сагласности са Министарским саветом и финансијским одборима Народног претставништва пропише уредбу о државном бродарском особљу и према истој разврста све особље Речне пловидбе Краљевине Југославије.

23) да може из железничких прихода за 1934/35 буџетску годину употребити до 8,000.000.— динара за продужење радова на оспособљавању нових железничких радионица у Краљеву.

24) да за случај експлоатације локомотивске вуче на Сипском каналу у државној режији може из остварених прихода те вуче вршити исплате материјалних расхода потребних за експлоатацију вуче, као и исплаћивати, у смислу закона о државном саобраћајном особљу, све припадљности службеницима запосленим на тој вучи.

25) да може именовати при Ђердапској администрацији особље које ставља на расположење наша Краљевина сходно закону о споразуму о организацији Ђердапске администрације. Ово особље задржава за све време док је на служби при тој Администрацији своја места и звање службеника Министарства саобраћаја, без права на припадљности, пошто се исте плаћају из буџета Ђердапске администрације.

26) да у споразуму са Министром финансија измени и допуни Правилник о начину плаћања воза-

рине за пошиљке државних установа на железницама и бродовима у државној експлоатацији од 3 јуна 1926 године у колико се исти односи на регулисање узајамних услуга између железничке и поштанске управе.

27) да може отписати све ненаплаћене таксе за инсталацију телефона од државних надлештава и установа у времену од 1 јануара 1919 године до 30 јуна 1933 године, којима су задужена по чл. 12 Правилника о телефонској служби у унутрашњем саобраћају.

§ 31а (нов) који гласи:

Важност уговора о државном зајму од 28 новембра 1931 год., закљученог између Владе Краљевине Југославије и Државне хипотекарне банке, и закона од 5 децембра 1931 године, а односењих се на грађење железничких пруга по техничком уговору од 25 априла 1931 год. са грађевинским друштвом Батићол, — проширује се на све радове грађења другог колосека Београд—Ресник по одлукама Министарског савета Г.Ж.Бр. 8724 од 23 септембра 1932 године и Г.Ж.Бр. 4529 од 30 маја 1933 године.

§ 31б (нов) који гласи:

Први став § 9 Закона о лучким пристојбама мења се и гласи:

Домаћи једвењаци плаћају за сваку нето тону следећу пристојбу:

а) ако долазе из иностранства: бродови просторне садржине до 100 нето тона динара 2.—, а они преко 100 тона дин. 5.—;

б) ако долазе из домаћих лука: бродови просторне садржине до 100 нето тона дин. 1.—, а они преко 100 тона дин. 2.50.

Последњем ставу истога §-а додаје се следећа нова реченица:

„Очи којима је мотор главна покретна сила имају се сматрати мотор-бродовима и платити пристојбе које су предвиђене у овом закону за пароброде“.

§ 31в (нов) који гласи:

Свим пословима морског рибарства управља Министарство саобраћаја.

§ 31г (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар финансија да у смислу члана 62 финансијског закона за 1928/29 годину, продуженог чланом 40 Закона о продужењу важности одредаба досадашњих финансијских закона и закона о буџетским дванаестинама, може признати завршне рачуне обласних дирекција државних железница за време од Ослобођења до закључно 1922/23 буџетске године и без прописаних законских формалности, у колико органи Главне контроле нађу да по овим рачунима није било злоупотреба.

Ж. МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ

§ 33

Мења се и гласи:

1) Овлашћује се Министар финансија, да може на предлог Министра пољопривреде, а по пореду Министарства грађевина исплатити Централном одбору волних залдрга у Новом Саду аконтацију до суме од 5,600.000.— динара на име неизмиреног заостатка волних доприноса из 1933 године за земље узете под удар аграрне реформе.

2) По разрезу надлежних средских начелстава по члану 2 став 2 правилника о приходима и расходима по струци аграрне реформе Број 10145/25,

од 7 марта 1925 године, наплаћене водолавне доприносе у 1934 год. од интересената аграрне реформе, који имају додељене површине на подручју оне водне задруге, која је члан Централног одбора водних задруга у Новом Саду, исплаћиваће Пореске управе Централном одбору водних задруга у Новом Саду.

Наплату и надзор над наплатаом водних доприноса као и свих осталих прихода аграрне реформе од интересената аграрне реформе, вршиће органи који врше наплату и надзор над наплатом порезе по уредби о осигурању, принудној наплати и ненаплативости порезе Број 148000, издатој на основу овлашћења члана 159 Закона о непосредним порезима.

Уплаћени водолавни доприноси у државну касу по интересентима аграрне реформе, за додељена им земљишта на водолавном подручју оних водних задруга које чису чланови Централног одбора водних задруга у Новом Саду, имају пореске управе исплаћивати непосредно овим водним задругама као што се исплаћују водолавни доприноси убрани од власника земљишта дотичног водолавног подручја по Закону о водном праву (Закона члан XXIII 1885).

О исплаћеним сумама горњим установама, поднашаће Дунавска финансијска дирекција у Новом Саду тромесечно извештаје Министарству пољопривреде.

3. МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ

§ 34а (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар трговине и индустрије за прописивање уредбе о организацији, начину и условима осигурања чланова Удружења за случај болести, изнемоглости, старости, смрти и несреће, предвиђено § 384 Закона о радњама, с тим да се осигурање привредника проведе постепено према привредним приликама земље.

§ 34 б (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар трговине и индустрије: а) да на рачун кредита, предвиђених буџетом на личне расходе за стално особље код средњетехничких и мушких занатских школа, може постављати хонорарно стручно наставничко особље с тим, да се број и врста предвиђених звања, као и износ одговарајућих законских принадлежности и кредита овим постављењима не прекорачи.

Ова постављења вршиће према задлежности о постављењима Министар и банови, по претходном заузимању буџетских места, на основу члана 66 Закона о државном рачуноводству, код Отсека рачуноводства при Министарству.

б) да на рачун кредита, предвиђених буџетом на хонораре, може постављати хонорарно особље (школске пословође и лекаре) и хонорарне наставнике (сталне и од одржаног часа) код средњих стручних и мушких занатских школа.

Ово постављање вршиће на територији Управе града Београда Министар, а на територији банских управа — надлежни банови, у висини кредита, предвиђених буџетом за средње стручне школе.

в) да може приходе који му припадају по одредбама § 26 Закона о установама и уређењу Државне класне лутрије за потпомагање народне при-

вреде, употребити на унапређење заната и индустрије, као и за циљеве унапређења извоза и економске пропаганде у иностранству, како у личном тако и у материјалном погледу.

§ 34в (нов) који гласи:

§ 44 Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама од 31 марта 1932 године, § 51 став 2 Закона о средњим трговачким школама од 18 марта 1932 године, § 49 ст. 2 алинеја 1 и 2 Закона о средњим техничким и мушким занатским школама од 31 марта 1932 године, имају се разумети тако да се наведени рокови у њима имају примењивати изузетно од § 49 Закона о чиновницима.

§ 34г (нов) који гласи:

У § 51 у ставу 1) под а) Закона о средњим трговачким школама од 18 марта 1932 године место цифре »18« и у ставу б) место цифре »16«, у § 51 Закона о поморско-трговачким академијама од 18 марта 1932 године место цифре »18«, у § 47 Закона о женским занатским и женским стручним учитељским школама од 31 марта 1932 године место цифре »18«, и у § 49 ст. 1 Закона о средњим техничким и мушким занатским школама од 31 марта 1932 године место речи: »осамнаест«, — стављају се цифре »15« или реч »петнаест«.

§ 34 д (нов) који гласи:

Одредбе тач. 1 и тач. 8 § 420 Закона о радњама, стављене ван снаге одредбом тач. 8 § 57 Финансијског закона за 1933/34 годину враћају се у живот. Рокови предвиђени § 438 Закона о радњама теку од дана ступања на снагу Закона о радњама.

И. МИНИСТАРСТВО ШУМА И РУДНИКА

§ 36 мења се и гласи:

Овлашћује се Министар шума и рудника:

1) да може sukcesивно из текућих шумских и рударских прихода за 1934/35 годину наређивати исплату свих врста државних пореза и самоуправних дажбина за буџетску 1931/32, 1932/33, 1933/34 и 1934/35 до износа од 30,000.000.— динара.

2) да може егзекутивним путем преко пореских власти наплаћивати:

а) све дугујуће државне рударске дажбине, како из текуће, тако и из ранијих година;

б) извршне казне изречене на основу Рударског закона;

в) сва дуговања, како из текуће, тако и из ранијих година рударских и топионичких предузећа братинским благајнама за осигурање радника и намештеника у предузећима, која потпадају под рударске законе у Краљевини Југославији; и

г) сва дуговања рударских и топионичких предузећа на име радничких зарада, када радника потраживања, из било кога узрока, могу доћи у опасност.

3) да по сагласности Министарског савета у случајевима потребе може одобравати оброчне отплате дугова за купљене производе државних рударских предузећа.

4) да може sukcesивно из текућих шумских прихода за 1934/35 годину ставити на расположе-

ње динара 10,000,000.— на име обртног капитала државном шумском предузећу Добрљин—Дрвар, но с тим, да је предузеће дужно да краја ове буџетске године вратити ову суму каси Министарства шума и рудника.

5) да привремено до доношења специјалног закона повери руковођење државне режије у експлоатационим подручјима разрешених уговора државном шумском предузећу Добрљин—Дрвар (Шипад) по принципима његовог пословања а под условима, које пропише Министар шума и рудника.

6) да изузетно од § 51 Закона о шумама од 21 децембра 1929 године може у границама цена одобреног прелиминара вршити продаје у властитој режији израђених шумских производа за потребе војних установа и осталих државних и самоуправних надлештава, установа и државних индустријских предузећа без лицитације и без обзира на њихову вредност у појединој буџетској години и у поједином случају.

На овај начин извршене продаје не рачунају се у укупне вредности наведене у § 51 став 2 и 3 Закона о шумама.

7) да услед елементарних непогода посушена букова дубећа и лежећа стабла у државним шумама, продаје по стварној вредности на основу процене без лицитације у већим или мањим партијама путем директне погодбе изузетно од прописа Закона о шумама и Закона о државном рачуноводству.

8) да до доношења специјалног закона о уређењу државних шума оптерећених службеностима, који је предвиђен у § 184 Закона о шумама, издаје бесплатно из државних шума неопходно потребно дрво за грађу и огрев личним и далматинским насељеницима — земљорадницима на исти начин, као и осталим сервитутним овлаштеницима.

9) да може до доношења специјалног закона, добровољцима, инвалидима и бескућницима као и раније додељивати и давати у закуп државно шумско земљиште у границама Правилника о спровођењу унутрашње колонизације, одобреног решењем Министарског савета од 8 децембра 1924 године Број 53556.

Све дрво, које би се налазило на подељеним честицама, има се платити по шумском ценовнику.

10) да сукцесивно из текућих шумских прихода за 1934/35 годину исплати динара 108.185.51 на име куповине сопственицима земљишта преко којих пролази индустријска железница Подгарић—Брестовац.

11) да може поделити интересентима (општинама, земљишним заједницама, имовним општинама, јавним установама, приватним лицима) бесплатно саднице, произведене у државним расадницима код шумских управа, као и код политичких власти (срезова) и то у првом реду за пошумљавање крша и голети а у другом реду за подизање гајева око малог поседа земљорадника, школа, општина и градова. У ту сврху може интересентима поделити бесплатно семе, произведено у државним семенарама (трешњачама).

12) да за текућу буџетску годину одложи извршење § 123 Закона о шумама, за које време имају у свему важити прописи Правилника о прикупљању и руковању приноса за пошумљавање Број 855 од 11 јануара 1928 године са изменама и допунама Бр. 20886/1928, 25507/1929 и 17525/1930.

13) да из текућих шумских и рударских прихода исплати све материјалне издатке око одржавања нове зграде Министарства шума и рудника, пољопривреде, трговине и индустрије и унутрашњих послова у току 1934/35 године у највишем износу од 900.000.— динара.

14) да готовину шумског фонда, установљеног по члану 27 Закона о шумама од 30 марта 1891 са изменама и допунама од 2 августа 1898, 26 јануара 1900, 16 маја 1902 и 23 марта 1904 за Србију са свима каматама до дефинитивног утрошка и ликвидирања тога фонда, употреби на ограничавање још неограничених државних шума, на подизање зграде за дирекцију шума и за станове чиновника шумарске струке у Скопљу и на оправку и довођење у исправно стање свију осталих зграда под управом Министарства шума и рудника. Распоред овог кредита извршиће Министар шума и рудника с тим, да се на ограничавању шума одреди најмање 3,000.000 динара.

15) да у сагласности са Министарским саветом донесе уредбу којом ће у циљу одржања трајног и рационалног господарења прописати све потребне мере управне, привредне и финансијске природе за реорганизацију, санацију и олакшање стања Крајишких имовних општина.

16) да по одобрењу Министарског савета и финансијских одбора Народног претставништва донесе уредбу којом ће:

а) одвојити врховну шумарску и рударску надзорну власт од управе са државним шумама и државним рударским предузећима и провести реорганизацију Министарства шума и рудника и подручних установа;

б) прописати све потребне мере за стручну и рационалну управу са државним шумама и државним рударским предузећима изузетно од одредаба Закона о државном рачуноводству и одредити све мере контроле тога пословања.

17) Министарски савет ће уредбом на предлог Министра шума и рудника а изузетно од прописа важећег Трговачког закона реорганизовати државно шумско-индустријско предузеће Добрљин—Дрвар а. д. (Шипад) и Дурмитор према начелима утврђеним по претходној тачци овога §-а, напуштајући облик акционарског друштва.

§ 37 а. (нов) који гласи:

Министар шума и рудника у споразуму са Министром финансија прокњижиће сва неподмирена дуговања државних надлештава и установа из ранијих буџетских година за лифероване им производе из државних рударских предузећа. Прокњижење се има извршити на тај начин, што ће Министарство финансија ова дуговања уписати у корист текућег рачуна Одељења за рачуноводство и финансије Министарства шума и рудника (за Дирекцију државних рударских предузећа у Сарајеву) на име отпреме вишкова прихода рударских предузећа.

§ 37 б. (нов) који гласи:

У Правилнику о прикупљању и руковању приноса за пошумљавање број 855 од 11 јануара 1928 године у члану 2 под А 5 и Б 1 и Б 2 на крају додаје се: »а код продаје производа израђених у режији од шумске таксе«.

§ 37 в (нов) који гласи:

За снабдевање малих домаћих пилања, које немају свог резервационог подручја, а чији годишњи капацитет прераде не прелази 300 куб. метара дрвета у облом, може Министар шума и рудника продати дрво из државне шуме до износа годишњег капацитета, по наплати таксе, прописане у важећем ценовнику шумских производа.

J. МИНИСТАРСТВО СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ
И НАРОДНОГ ЗДРАВЉА

§ 38

Мења се и гласи:

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља:

1) да може одобрити хигијенским установама да вишкове остварених прихода од предвиђених могу трошити за асанације села и друге материјалне потребе, а болнице, лечилишта и остале установе за своје материјалне потребе.

2) да вишкове прихода Врњачке Бање може трошити за потребе њеног уређења.

3) да може као дневничарке постављати заштитне сестре Завода за одојчад, школских поликлиника и дечијих диспансера на терет вишкова прихода, које остваре хигијенске установе.

4) да може одређивати специјални додатак по словојама радницима и мајсторима, запосленим у државним ортопедским заводима (радионицама) и установама за смештај слепих, глувонемних и инвалида: првима по 540.— динара, другима по 350.— динара месечно, поред редовних припадности, за стручни прековремени рад, на терет буџета помених државних установа.

5) да може изузетно од прописа §§ 63 и 90 Инвалидског закона: устачовити више одељења код оних инвалидских судова, који су претрпани великим бројем нерешених инвалидских предмета, и недовољне буџетске кредите за личне и материјалне издатке инвалидских судова допуњавати из прихода народног инвалидског фонда.

6) да правилник, који је прописан према овлашћењу по тач. 5 § 51 Финансијског закона за 1932/33 годину може по потреби мењати и допуњавати.

7) да може изменити правилник о бањама, минералним и топлим водама.

8) да у споразуму са Министром просвете, пољопривреде и трговине и индустрије прописи правилник о уређењу, васпитном пословању и издржавању Дома слепих Краља Александра I у Земуну.

9) да изузетно од прописа другог става § 209 Закона о осигурању радника може за спровођење осигурања за случај изнемоглости, старости и смрти одредити до краја буџетске 1934/35 год. каснији рок, као и да рок за спровођење ове врсте осигурања може за поједине гране привреде посебно одредити с обзиром на економске прилике дотичне гране.

10) Укида се субвенција из §-а 136 Закона о осигурању радника.

11) Образовање Врховног суда радничког осигурања, предвиђено у §§ 172 и 173 Закона о осигурању радника, одлаже се с тим, да надлежност предњег суда по помениutom закону пређе у надлежност Касационог суда у седишту Средишњег уреда за осигурање радника. Сви несвршени предмети има-

ју се у року од месец дана доставити том Касационом суду.

12) Приходе од казни, који се убиру по § 200 Закона о осигурању радника, Средишњи уред за осигурање радника може употребити не само за ванредне потребе пензионцима, према ставу другом помениутог §-а, него и за ванредне помоћи оболелим уредским члановима, који су исцрпили 26 недеља потпоре по § 45 Закона о осигурању радника.

13) Укида се субвенција из §-а 37 Закона о пензионном осигурању намештеника.

14) При обрачунавању и наплати болничких трошкова у јавним болницама у смислу §§ 7 и 8 Закона о болницама као сиромашна лица, која се ослобађају плаћања болничких трошкова, имају се сматрати следећа:

I) За лечење у болницама за душевне болести, порески обвезници са годишњом непосредном порезом до 400.— динара закључно.

II) У осталим јавним болницама и то:

а) лица или задруге које плаћају основну порезу до 100.— динара;

б) лица која плаћају основну порезу од 100 до 150 динара, плаћају на име болничких трошкова по 10.— динара дневно;

в) лица која плаћају основну порезу од 150 до 200 динара, плаћају на име болничких трошкова по 20.— динара дневно;

г) лица која плаћају основну порезу преко 200.— динара плаћају на име болничких трошкова по 25.— динара дневно;

д) удова са више од троје малолетне деце и старешине задруга са више од троје малолетних чељади са годишњом непосредном порезом до 400.— динара закључно.

Овом повластицом не могу се користити оца лица која плаћају на име непосредног пореза до 200.— односно 400.— динара годишње, а имају другу какву имовину или приход, на који се лично задругу порезом као на пр. хартије од вредности, новац дат новчаним заводима на приплод, командитно уложен новац у какву радњу или предузеће, акционарски капитал, концесију о ослобођењу плаћања пореза и слично.

Од плаћања болничких трошкова ослобађају се без обзира на порезе и сва лица, за која се утврди, да би плаћање болничког трошка угрозило привредну егзистенцију њихову или њихове породице.

15) Приходе добијене за лечење неинвалида, инвалидски санаторијуми и ортопедске болнице задржаће за покриће расхода учињених за исхрану и лечење ових неинвалида.

§ 38 а (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да може откупити Енглеско-Југословенску дечију болницу у Београду за потребе Опште државне болнице у Београду. Откупна цена утврдиће се комисијским путем а исплата исте извршиће се:

а) Из Сапитетског фонда за суму од динара 500.000.— и

б) Преузимањем постојећег дуга код Државне хипотекарне банке у Београду у износу од динара 500.000.—

За исплату остатка до процењене суме, у колико га буде било, Министар социјалне политике и народног здравља закључиће зајам код Државне

хипотекарне банке у Београду и за исплату анuitета по истом уносиће се сваке године потребан кредит у буџет расхода Министарства социјалне политике и народног здравља, до исплате дуга.

Ануитет на преузети дуг од 500.000.— динара код Државне хипотекарне банке плаћаће се из интереса од Фонда савезничких ратника и лампе Сер Артура Маркама.

Исто тако овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да из Санитетског фонда може утрошити суму до 500.000.— динара за довршење новог Хируршко-гинеколошког павиљона државне болнице у Скопљу.

К. МИНИСТАРСТВО ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА НАРОДА

§ 39 а (нов) који гласи:

У §-у 27 Закона о обавезном телесном васпитању од 2 фебруара 1934 године, иза речи буџетске, место »1933/34« ставља се: »1934/35« и иза речи, з, место речи »1933/34« ставља се: »1934/35«.

III РАЗДЕО — ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

§ 40

Унети нову тачку, која гласи:

2а) Министри могу постављати и премештати службенике своје струке у границама укупног броја и укупног кредита одобреног на личне расходе тих службеника по буџету, без обзира на њихово бројно стање и висину кредита одобрених истим буџетом у Министарству и појединим банским управама и њиховим подручним установама или осталим установама.

§ 41

Тач. 1 мења се и гласи:

»Лични пензионери државни и самоуправни не могу бити упослени код државе и државних предузећа. Ово се не односи на пензионисане професоре универзитета који као признати научници раде на универзитету у својству хонорарних професора као и на пензионере ратне инвалиде«.

У тач. 3 б петом и осмом реду место »300« ставити »2000«.

Тач. 6 мења се и гласи:

»Претседници, потпретседници, начелници и кметови општина ако и уживају какву награду за рад у општини, изузимају се од наређења овога параграфа, те, ако су државни пензионери примају своју пензију у потпуности.

§ 43

У тач. 1 на крају текста додати нову реченицу која гласи: »Висина ових награда важи и за професорске испите у ресору Министарства трговине и индустрије«.

§ 43 а (нов) који гласи:

»Од дана ступања на снагу Закона о општинама, т.ј. од 14 јуна 1933, па за три године у општинама чија су подручја прописана у смислу става 3 параграфа 6 поменутог закона, избори по

§-у 9 истог закона вршиће се само ако их с обзиром на величину промене одреди Министар унутрашњих послова по предлогу Бана«.

§ 47 а (нов) који гласи:

Примају се знању и одобравају:

1) Уредба о финансијској ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 26 септембра 1933 Бр. 28000/VI, коју је издао Министар финансија у споразуму са Министром пољопривреде, а у сагласности са Министарским саветом на основу § 42 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

2) Правилник о вршењу права првокупа од 21 августа 1933 Бр. 54415/VI који је прописао Министар пољопривреде на основу § 75 став 4 и § 78 став 7 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама од 5 децембра 1931 и од 24 јуна 1933.

§ 47 б (нов) који гласи:

У члану 11 Закона о Привилегованој аграрној банци од 16 априла 1929 са изменама и допунама истог закона од 25 фебруара 1930, 27 марта 1931 и 5 децембра 1931 године, додаје се иза тачке 14 нова тачка која гласи:

15) Извршиће финансијску ликвидацију аграрне реформе на великим поседима по прописима Уредбе о финансијској ликвидацији аграрне реформе на великим поседима, коју је издао Министар финансија у споразуму са Министром пољопривреде и у сагласности са Министарским саветом на основу § 42 Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 са изменама и допунама истог закона од 5 децембра 1931 и 24 јуна 1933.

§ 47 в/1 (нов) који гласи:

Чиновницима I и II групе Министарства иностраних послова рачуна се као ефективне године службе оно доба које су провели као функционери Делегације за мир у Паризу године 1918—1920 као и оно доба током кога су били као опуномоћени министри на расположењу упућени на рад Министарству иностраних послова, и то најкасније до 31 јануара 1931 године.

§ 48

Мења се и гласи:

1) Примају се на знање и одобравају: решење Министарског савета Бр. 5955 од 3 јула 1928; Ђ.Бр. 22051 од 26 октобра 1933; Стр.Пов.К.Бр. 559 од 16 новембра 1933; Стр.Пов. Бр. 253/VII (Мин. фин.) од 7 децембра 1933; Пов. Бр. 6/V (Мин. фин.) од 14 фебруара 1934; Стр.Пов.Бр. 46/II (Мин. фин.) од 16 фебруара 1934; решење Министра финансија Бр. 503/VI од 5 јануара 1934; решења Министра пољопривреде Бр. 77341/VIa од 16 децембра 1933 и Бр. 80637/VIa од 16 децембра 1933 донета у сагласности са Министарским саветом; решење Министра финансија Бр. 157198/II од 7 децембра 1933 и Бр. 24650/II од 22 фебруара 1934; о продужењу рока за повлачење из опција новчаница старог издања.

§ 48 а (нов) који гласи:

1) Укида се став 5 § 16 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931.

2) Реченица друга става 1 § 95 Закона о чиновницима од 31 марта 1931 и став 2 § 103 Закона о државном саобраћајном особљу од 22 јуна 1931 имају се разумети тако, да жена или деца имају право на двомесечне принадлежности умрлог службеника само у случају када осим пензије немају нити имања нити прихода од имања или личног рада.

3) У § 152 Закона о чиновницима и § 158 Закона о државном саобраћајном особљу додаје се нова, пета тачка која гласи:

»5) Ступањем у самоуправну службу у звања која повлаче право на пензију, док служба траје. У случају да добије пензију и од самоуправе не може уживати обе пензије већ има право избора«.

4) У § 156 Закона о чиновницима и § 162 Закона о државном саобраћајном особљу додаје се нов, други став који гласи:

„Лична државна пензионерка која стекне право на породичну пензију од самоуправе не може уживати обе пензије, већ ће примати ону за коју се она изјасни.«

5) Изузетно од § 275 Закона о чиновницима и § 262 Закона о државном саобраћајном особљу ликвидација фондова, из којих су исплаћиване породичне пензије до 1 септембра 1923, извршиће се уредбом коју ће прописати Министар финансија.

До доношења уредбе из претходног става Држава ће из својих сретстава исплаћивати пензије породица оних чиновника, којима је служба престала пре 1 септембра 1923 а по односним законима су задржали право на даље улагање и по том основу непрестано улагали и после 1 септембра 1923 све до своје смрти. Право на породичну пензију као и количина исте утврђује се надлежним решењем оног Министарства, коме је умрли улагач припадао у часу престанка службе.

§ 48 б (нов) који гласи:

Привремена пензионисања, извршена на основу законских прописа који су предвиђали привремено стављање у пензију, сматрају се дефинитивним годину дана од дана кад су односна пензионисања извршена. За привремено пензионисане службенике који су доцније враћени у активну службу или дефинитивно пензионисани важе односни законски прописи.

§ 48 в (нов) који гласи:

После три године приправничке службе у Државном правобраниоштву приправник стиче право на полагање судијског испита. Овај рок обухвата и време проведено у судијској приправној служби ако је приправник непосредно прешао из судске струке у службу Државног правобраниоштва.

§ 48 г (нов) који гласи:

а) Од 1 априла 1934 престаје обавеза осигурања по Закону о осигурању радника свих дневничара, хонорарних службеника и сталних радника државног имања »Беље« и »Тополовац«.

Уредба о потпорном фонду помоћног особља у служби Државе има се сходно примењивати и на све дневничаре, хонорарне службенике и сталне раднике.

б) Члан 5 Уредбе о службеним односима државних путара и њиховим принадлежностима, издана на основу § 26 Закона о државним путовима, укида се.

Уредба о потпорном фонду помоћног особља у служби Државе има се сходно примењивати и на државне путаре — привремене и сталне путарске раднике.

§ 48 д (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар финансија да уредбом, са законском снагом, пропише реорганизацију финансијске контроле, у коме циљу може мењати све законске прописе који су са овим у вези.

§ 48 ђ (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар финансија да у споразуму са Министром пољопривреде и Министром трговине и индустрије у сагласности са Финансијским одборима Народног претставништва, пропише уредбу којом ће се:

1) Регулисати откупна цена шећерне репе на бази садржине шећера у њој;

2) Основати фонд за покриће разлике између цене извезеног и произведеног шећера, у који ће улагати фабрике шећера и произвођачи шећерне репе;

3) Одредити састав и руковање овим фондом.

§ 48 е (нов) који гласи:

До доношења закона о градским општинама градови из § 136 Закона о општинама могу у интересу народног здравља месном уредбом одредити обавезну употребу општинске кланице за клање за јавни потрошак. Такве уредбе добијају обавезну снагу по одобрењу надзорне власти.

§ 48 ж (нов) који гласи:

§ 118 Закона о државном саобраћајном особљу и члана 112 тачка 9 Закона о устројству војске и морнарице имају се разумети тако, да је самим тим што се одлука о престанку службе позива на ове законске прописе констатовано, да је наступио који од случајева који по овим законским прописима повлачи престанак службе, па је таква одлука донесена у смислу закона.

§ 48 з (нов) који гласи:

На улазнице за све забаве, аматерске и кинематографске приредбе у местима у којима раде државна народна позоришта, наплаћује се у корист тих позоришта такса од једног (1) динара по улазници. Министар финансија и Министар просвете одређују полицијски реон места, начин убирања, предаје и употребе сума од ових такса тим позориштима.

§ 48 j (нов) који гласи:

1) Овлашћују се Банска већа да донесу уредбу споменућу у ставу 1 — § 112 Закона о лову од 5 децембра 1931 године; са даном обнародовања те уредбе у »Службеним новинама« добива обавезну снагу Закон о лову од 5 децембра 1931 године у појединој бановини.

2) Страни ловци позвани од земаљских ловачких организација добиће по претходном одобрењу Министарства шума и рудника бесплатну ловачку карту, а дозвољено им је у Краљевини Југославији слободно од царине унети две ловачке пушке и пет стотина патрона (набоја) од особе.

Бесплатне ловачке карте издаје Министарство шума и рудника.

3) Члану 13 Закона о лову од 5 децембра 1931 године додаје се: Општински одбор Општине на чијој територији се налази земљиште које је издато под закуп може по одобрењу Банске управе донети закључак да се добивена закупнина за лов не подели сопственицима земље већ да се иста књижи као приход општине.

§ 48 к (нов) који гласи:

Приватна лица као и органи који врше службу јавне безбедности а немају права на пензију кад при вршењу ове службе без своје кривице буду рањени или повређени, па услед тога онеспособе за привредни рад, ако су у смислу Закона о непосредним порезима сиромашног стања, имају права на инвалиду по Инвалидском закону, а кад при вршењу ове службе погину или од задобивених повреда умру, право на инвалиду припада њиховим породицама по одредбама истог закона.

Ово се односи и на случајеве по којима је право на инвалиду или сталну помоћ било расправљено извршним одлукама у времену од 1 јануара 1921 године до 4 јула 1929 године као и на случајеве од 4 јула 1929 године до дана ступања на снагу овог закона, али без права на накнаду за време до 1 априла 1934 године.

Одредбе о поступку, о додељивању инвалиде, о исплати, трајању и губљењу права на инвалиду прописане уредбом Министар унутрашњих послова у споразуму са Министром финансија и Министром социјалне политике и народног здравља.

Укидају се став 2 чл. 120 и члан 123 Закона о жандармерији од 6 новембра 1931 године.

§ 48 л (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар финансија, да за потребе изградње стадиона у Загребу и Сарајеву, на којима ће соколске жупе Загреб и Сарајево 1934 године одржати покрајинске соколске слетове, стави Министру физичког васпитања народа суму од 4.500.000.— динара.

Кад ступи на снагу овај закон, овлашћује се Министар физичког васпитања народа, да соколским жупама у Загребу и Сарајеву, на терет овог кредита додели бесплатно потребну количину дрвене прерађене грађе, из државног шумско-индустријског предузећа Добрљин—Дрвар, а тако исто и железни материјал, из државних предузећа у

Варешу или Зеници.

Превоз одобрене грађе и железног материјала железницом до места слетишта, одобрава се уз накнаду 50% нормалне тарифе, на терет овог кредита.

Сви ови расходи књижиће се по овом овлашћењу.

Соколске жупе у Загребу и Сарајеву по свршеном слету сачуваће стадионе, да у будуће служе за све соколске и спортске приредбе, а Министар физичког васпитања народа прописаће правилником управљање и употребу стадиона.

§ 48 љ (нов) који гласи:

Одредби § 1 Закона о коначној ликвидацији послова на досуђивању и исплати накнаде ратне штете од 15 децембра 1930 даје се следеће тумачење:

Под заосталим и несвршеним предметима о накнади ратне штете за које је овим законом прописан поступак о ликвидацији, имају се разумети само они предмети по којима је Девети првостепени суд за ратну штету у Београду и Други виши суд за ратну штету поступао до ступања на снагу поменутог закона о коначној ликвидацији послова, па до тога датума нису били скончани, као и они предмети које Одбор за ратну штету до тога датума није коначно пресудио у првом или последњем степену по чл. 27 Закона о исплати ратне штете.

Предмети ратне штете који су од стране Министарства правде достављени Деветом првостепеном суду за ратну штету у Београду нису могли бити расправљени по Закону о коначној ликвидацији послова на досуђивању и исплати накнаде ратне штете, те се оштећенима по таквим предметима ако су одбијени од тражења накнаде ратне штете допушта поновно суђење.

Захтеви за поновно суђење са потребним доказима имају се у року од месец дана од дана ступања у живот овог закона упутити Одељењу државних дугова и државног кредита — за Одбор за ратну штету. Овим захтевима придружиће се и ранија акта спора, која ће поменуто Одељење прибавити од суда и предати Одбору за ратну штету на решење.

Одбор за ратну штету донеће пресуде и одлуке на основу поднетих или прикупљених доказних сретстава по слободној оцени доказа.

Одбор за ратну штету приликом суђења водиће рачуна о благовремености пријава за накнаду ратне штете, сходно одредбама Уредбе о накнади штете и њених измена и допуна.

Пресуде и одлуке Одбора за ратну штету извршне су.

Пресуде о досуђеној накнади штете донете по овоме закону имају се поднети ради исплате Одељењу државних дугова и државног кредита у року од 15 дана од дана пријема. По истеку овог рока пресуде се неће примати на исплату, нити ће се држава сматрати обавезна да по њима ма коме и ма шта плаћа.

§ 48 м (нов) који гласи:

1) Овлашћује се Министарски савет, да у циљу смањивања државних расхода у току буџетске

1934/35 год. и стварања трајних предуслова за систематску и рационалну штедњу у државном и самоуправном газдинству у опште, предузме и предузима све потребне мере и то како у оквиру постојећих законских одредаба, тако и уредбама са законском снагом које би имале за предмет утврђивање основа државних и самоуправних расхода у другом обиму него што су ти основи постављени у законским одредбама које данас важе.

2) Сви прописи о примањима ма под којим називом и видом се она вршила и споредним припадностима (дневнице, хонорари, награде, тантијеме и томе слично) државних и самоуправних службеника активних и пензионисаних, и других лица, уполесних у државним привредним и новчаним установама, као у Државној хипотекарној банци, Класној лутрији, Поштанској штедионици, Управи државних монопола, Шумско-индустриском предузећу „Добрљин—Дрвар“, Фабрици шећера на Чукарици, Жељезари у Зеници, Државним фабрикама свиле, у својству члана управног или надзорног одбора или Већа, комесара; и томе слично — имају се подврћи ревизији без обзира на основ и висину тих припадности по досадашњим одредбама, с тим да се почев од 1 априла ове године те споредне припадности и примања свде на половину досадашњих. Исто тако, број чланова у управним и надзорним одборима поменутих установа може бити смањен а именовања вршена без обзира на време за које су по ранијим прописима били постављени.

3) Да би се постигле буџетске уштеде на личним расходима и тиме створила могућност да се упосле свршени ученици Факултета и стручних школа, Министарски савет ће утврдити услове даљег останка у државној или самоуправној служби службеница чији су мужеви такође уполесени у државној, самоуправној или приватној служби или иначе имају довољно прихода за одржавање породице, као и услови уполесења у случајевима, кад се више лица из једне породице налазе у државној и самоуправној служби.

4) Министарски савет ће такође извршити ревизију специјалних додатака, хонорара, награда и других споредних примања, која уживају државни службеници по досадашњим специјалним прописима поред њихових редовних законских припадности и ограничити та примања до највише 50% редовних припадности.

5) У сврху припреме систематизације места у

државној служби, Министарски савет ће испитати број особља и опсег пословања појединих државних надлештава и по потреби доносити одлуке о укидању или спајању надлештава која се покажу сувишним.

IV

Финансијском одбору част је замолити Народну скупштину, да усвоји овај извештај и да предлог буџета државних расхода и прихода за 1934/35 годину са изменама и допунама у рачунском делу у Финансијском закону, предложеним од Финансијског одбора, изволи примити.

За известиоце одређени су г. г. Ото Гавриловић и др. Анте Кунтарић.

Секретар

Dr. Ante Kuntarić, s. r.

Претседник Финансијског одбора
Dr. Нинко Перић, с. р.

Потпретседник
Dr. Славко Шећеров, с. р.

Ч Л А Н О В И :

Ото Гавриловић с. р.

Ing. Доброслав Јовичић с. р.

Мих. М. Живанчевић с. р.

Dr. Филип Лазаревић с. р.

Dr. Буро Остојић с. р.

Влад. Милетић с. р.

Dr. Vjekoslav Miletić s. r.

Salih Baljić s. r.

Никола Соколовић с. р.

Милоје М. Сокић с. р.

Милутин Јелић с. р.

Viktor Pogačnik s. r.

Dr. Мил. Стојадновић с. р.

Д. Иванчевић с. р.

М. Степановић с. р.

Милутин Станојевић с. р.

Lovro Petovar s. r.

Anton Krejči s. r.

Milan Dobrović s. r.

Стеван Ђирић с. р.

Б. Кујунџић с. р.

Игњат Стефановић с. р.

Божа Ц. Јеличић с. р.

Фрања Маркић с. р.

Милош П. Драговић с. р. — одваја се

Dr. Milan Metikoš s. r. — одваја се.

ОДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ ЧЛАНОВА ФИНАНСИЈСКОГ ОДБОРА О ПРЕДЛОГУ БУЏЕТА ДРЖАВНИХ РАСХОДА И ПРИХОДА ЗА 1934/35 ГОДИНУ

Већ више година унатраг наши предлози буџета расхода и прихода, као и финансијских закона нису били изражај наших стварних народно-привредних снага, па је то исто случај и са сада предложеним буџетом расхода и прихода за годину 1934/35. Не може уз садање стање законодавства уколико се односи на лична питања и на организацију државне администрације бити говора о равнотежи буџета. Када ми сваке године имамо личне расходе у порасту а наше привредне снаге и сва врела прихода државних показује све већи дефицит и све теже стање. Сва врела прихода, која се

налазе за јавне финансије стварањем нових терета на нашу народну привреду не могу да покрију велики дефицит који је стално у порасту. Наша финансијска администрација показала је толико слабе стране да је потреба да се реорганизује. Још прије пар године поднет је био Народној скупштини предлог да се спроведе реорганизација опште администрације и да се утврди колико стварно имаде данас послова у појединим надлештвима и колико треба чиновника и службеника за тај данашњи посао, па да се према томе обави редукција личних расхода. Тражили смо унатраг пар го-

дина и данас без разумевања, да се хитно обави ревизија свих пензионера, јер има много таквих који примају пензију, а да нису навршили потребан број година у државној служби, већ су добивали нека законска специјална признања по партијском кључу ранијих времена. Тражено је смањење броја министарстава и реорганизација врховне државне управе, као и упрошћење администрације. Потребно је било да се донесу закони који би то омогућили да се администрација упрости и да буде јефтинија, и да се укину непотребна званичња у појединим министарствима. Пошто има велики број службеника затечених на положају а без икаквих квалификација и који су били слабо оцењени, а који су материјално и сувише добро обезбеђени то је потребно да се нађе начин да дођу до хлеба и положаја и они наши држављани који имају квалификација и који су добро оцењени а који нису материјално обезбеђени, јер таквих има која десетина хиљада у земљи. Потребно је да се обави таква ревизија породичних личних додатака гледе свих припадности, да се свима онима који имаду сем припадности од државе и друге приходе, односно посебну имовину од које могу да живе, смање додаци, јер има и тако преоптерећених лица која примају на државној каси по више плата. Потребно је провести смањење свих награда и субвенција као и свих дневница и путних трошкова. Све специјалне додатке где нужда животна не изискива, треба смањити.

Пошто нашу државну администрацију много стоји набавка и уздржавање аутомобила, потребно је да се и у томе погледу изврши темељито ограничење и редуција а у првом реду у том треба почети из саме Народне скупштине и Сената. Наше државне набавке, ради нездравог законодавства у закону о државном рачуноводству и о главној и месној контроли сувише су скупе, па је потребно да се донесу потребне измене наведених закона да се омогући поједностављење државних набавки. Ове године показује буџет код пензија повишење за 185 милиона динара а да се проведе законита и праведна ревизија пензионера, могло се је у државном буџету имати два пута већа сума као уштеда, тиме што би се пензије оставиле само онима који су стекли право на пензију. Пошто је куповна моћ у нашој земљи код нашега народа ради тешке привредне кризе знатно опала потребно је да се у томе смеру обави и смањење броја службеника код бановина, градова и општина и да се по свим самоуправним буџетима проведе праведно смањење личних расхода. Наши државни приходи смањују се услед тешких привредних прилика у земљи а наша Краљевска влада и њена већина у Народном претставништву, као Југословенска национална странка, није ни до дана данашњег израдила ни поднела Народном претставништву један одређени природан план за обнову земље, што су иначе извршиле све суседне земље и мање и веће од нас. Ми смо пре пар година донели закон о Привредном већу, а ни до дана данашњег није владина већина ни Влада стигла да то Привредно веће оживотвори, него сва тешка привредна питања решава на парче без система и без одређеног привредног плана. Прва потреба наше земље јесте да се створи здрава финансијска и пореска администрација. Треба да се донесе закон против корупције који би захватио кривце са тешким каз-

нама и натраг за 30 година, па би се одмах почело стварати здравије генерације, јер би се све што је нездраво растурило и онемогућило. Приходи би нормално стизали већи од данашњих и од друштвеног пореза као и од кућарине и течевине а поготову би порасли приходи од монопола и трошарине, када би се уништила корупција у администрацији. Пошто је народна привреда пресушила што се опажа на народном дохотку, потребно је да се створе средства за циркулацију добара у земљи, као и услови за боље трговинске уговоре са иностранством. Потребно је да се донесу измене разних законских прописа о царинама и трошарини како би се омогућио јачи увоз индустријске робе из суседних држава у нашу земљу у циљу олакшања и појачања извоза наши сељачких производа у иностранство, чему су данас запреком високе заштитне царине и на такovu индустријску робу, која нашој земљи ни народу није од никакве користи. Неправедне и неспосне су разне таксе које су наметнуте ђацима по школама као и извесни остали терети на народној привреди а пушта се по страни да странци у нашој земљи организују предузећа у циљу експлоатације наших потрошача са високим ценама картелиране индустрије, уз заштитну царину, дочим свуда праве савршене лажне билансе да прикрате нашу земљу на још мало пореза што би га требали да плате. Ради састава тих лажних биланса и ради прављења послова на штету наше народне привреде омогућује се од наше администрације не само боравак у нашој земљи разним страним директорима и намештеницима као и радницима, којих има преко 65.000 у нашој земљи, јер су ти странци уверили функционере наше администрације да ми немамо способних људи за њихова предузећа, док имамо око 180.000 домаћих радника и приватних намештеника без упослења. Када би постојао закон о корупцији, утврдило би се на који су начин многи странци директори и намештеници разних предузећа, преко ноћи постали држављани Краљевине Југославије. Опажа се у нашој народној привреди да нема довољно готовине у оптицају, па је потребно да се предузму потребне мере да се пронађе где тај новца сакривен лежи односно колико је тога новца у иностранству, јер су разна предузећа нашла начина да и нашег народног новца уз стране валуте, изнесу у иностранство у већим количинама. Сви се привредни кругови чуде, како може да се наша валута у иностранству толико слаби, колико је у задњи пар година то констатовано, док је наша валута у нашој земљи у далеко јачем проценту порасла у унутрашњој вредности. Те узроке треба имати у виду и одредити измену новчаница у кратком року, да се установи где се сакривају новчанице из промета изван оптицаја а тада ће се знати колико је новчаница изнесено у иностранство. Приликом измене новчаница могло би се провести један унутарњи зајам у циљу да се створе средства за опсежне јавне радове у земљи по свим бановинама, а на тај начин би порасла и куповна моћ наших потрошача, била би јача измена добара, порасле би цене земљорадничких производа као и свих осталих производа разних привредних грана у земљи.

Када би се донео строги закон о корупцији који би пред ванредним судом за корупцију захватио све кривце ради дела корупције, са тешким

казнама, смањили би се врло знатно и лични и материјални расходи не само у буџету државном него и по буџетима свих самоуправа у земљи, а истовремено би порасли и сви приходи који су данас утајени или код разрезног пореза или код наплате пореза или код отписа пореза, трошарина, такса и новчаних казна. Када би се створили услови за јавне радове оживела би сва привредна делатност у земљи, што би допринело оздрављењу наших јавних финансија. С тога треба те све потребне законе хитно донети ако се жели помоћи народу и држави. Новим оптерећењима народне привреде неће се покрити ни досадањи ни будући дефицити ни у буџету расхода државном ни у буџетима самоуправа, него ће се само уништити и оно мало снаге привредног живота у нашем народу који већ данас једва дишу. Странци са својим капиталима а преко својих директора и намештеника удесиће још боље књиговодство и још савршеније билансе које ће наша финансија и администрација као уредно примити за разрез пореза, па ће према томе наступити време потпуног уништења властитих народних привредних снага, у земљи. Потребно је да се што пре брине, за растерећење народне привреде стварањем нових услова за привредни живот а напосе треба бринути да се што пре снизи порез

земљарине, јер сељачки производи у ценама стално опадају ради садањих неповољних трговинских уговора са индустријским земљама.

Пошто Краљевска влада и Југословенска национална странка, чији чланови у Народној скупштини сачињавају огромну већину, као и у Сенату, немају никаквог одређеног народно-привредног плана и програма, што се опажа и по предлогу буџета расхода и прихода за год. 1934/35, то из разлога што до сада унаточ толиких афера корупције није донет закон против корупције, као ни остали други потребни закони који би могли снизити државне расходе на сношљиву меру, односно који би могли повисити приходе државне, то морамо као чланови Југословенске народне странке, у име посланичког клуба коме припадамо, да изјавимо да ћемо гласати против предложеног буџета расхода и прихода и финансијског закона за годину 1934/35.

У Београду, 22-III-1934 г.

Народни посланици:
Др. Милач Метикош, с. р.
Милош П. Драговић, с. р.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Краљевине Југославије

Финансијски одбор

Бр. 1224

11 марта 1934 год.

Београд.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

У вези штампаног извештаја Финансијског одбора Бр. 1212 од 22 фебруара 1934 године, Финансијском одбору је част поднети Народној скупштини на решење и олобрење свој накнадни извештај о изменама и допунама у предлогу буџета расхода и прихода са финансијским законом за 1934/35 год.

I

У рачунском делу предлога буџета учињене су следеће измене:

IV — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО

Парт. поз.

ПРАВДЕ

Глава XXXIII — Римокатоличка и т. д. верска управа

176 Личне принадлежности

5 Додаци на скупшћу, под д) бившем бискупу Крижевачком Јулију Дрохобецком, брише се и сума смањује са 9.500.

181 Управни трошкови

3 За оправке црквених зграда и т. д. повећати са + 9.500.—

V — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО

ПРОСВЕТЕ

218 Личне принадлежности

Глава XL — Универзитети

Редовни расходи

А. Лични расходи

1 Плате, пер пов. и пол. додаци чиновника

Место: „54 доцента“ ставити „56 доцентата“ а у тексту место: „17-VII“ ставити: „19-VII“

Глава XLIII — Музеји

239

Управни трошкови

9 Археолошки музеј у Сплиту, суб. поз.

11 — поправак Диоклецианове палате смањити са — 5.000.—, а унети нову субпозицију: „за конзерваторијски уред у Дубровнику 5.000.—“

241

Археолошки музеј у Сплиту

2 Мења се и гласи:

За откуп историјског новца из Старохришћанске апсиде у Марусинцу.

VI РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО УНУТРАШЊИХ ПОСЛОВА

Глава LIX — Банске управе

Личне принадлежности

339

1 Под П — Савска банска управа

Место 4 банска инспектора ставити 5 и то: 3-IV/1 на место: 2-IV/1 и повећати са + 49.040.—

Место: 16 среских подначелника и т. д. ставити: „17 среских подначелника: 5-V, 8-VI и 4-VII“ и повећати са + 16.920 а место: „2 виша пристава VII групе“ ставити: „виши пристав VII“ и смањити са — 16.920.—

V Дринска банска управа

Место: „2 банска инспектора“ ставити: „3 банска инспектора, а место 1-IV/1 ставити: 2-IV/1“ и повећати са: +49.040

- VI Зетска банска управа
2 окружна инспектора бришу се и смањити са — 121.080.—
Место: „2 банска инспектора ставити 3. и то: 1-III/1, 1-IV/1 — 1 и 1-IV/1” и повећати са: + 74.440.
- IX Вардарска банска управа
3 окружна инспектора бришу се и смањити са: — 193.320.—
Место: бански инспектор ставити: „3 банска инспектора 2-III/1 и 1-IV/1” и суму повећати са: + 141.880.—
- XII — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО ПОЉОПРИВРЕДЕ ДРЖАВНА КЛАСНА ЛУТРИЈА
- 1 1 Под б) Чиновнички приправници место: „2” ставити „3”
ДРЖАВНА ПОЉОПРИВРЕДНА ЗАКЛАДА
- 8 7 На крају додати речи: „и за набавку канцелар. материјала и намештаја за одсек рачуноводства који води ову Закладу.”
- XIII — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ
- Глава ХСІХ Министарство
- 785 1 Под а) Хонорар и т. д. повећати са: + 20.000.—
4 Субпоз. а) За туристичку и т. д. смањити са — 20.000.—
- XIV — РАЗДЕО МИНИСТАРСТВО ШУМА И РУДНИКА
Глава III — Рудници
- 57 6 У тексту на крају додати речи: „и лични издаци за особље око одржавања нове зграде Министарства шума и рудника (16 дневничара).”
- XV — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО СОЦИЈАЛНЕ ПОЛИТИКЕ И НАРОДНОГ ЗДРАВЉА
Глава CVI — Министарство
- Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне припадљности
- 825 1 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
б) Чиновнички приправници
У субпоз. 2 после речи: „у првом разреду скупове” додати: („од којих један у Отсеку рачуноводства”)
- 828 Субвенције и разне помоћи
3 Мења се и гласи:
„Помоћ Енглеско-југословенском дечијем санаторијуму за туберкулозу зглобова и костију у Сремској Каменици”.
За (нова) За исплату чланарине Међународном удружењу болница у Луцерну 25 шв. фр. по курсу 14.50 дин. + 363.—
Б. Материјални расходи
Управни трошкови
- 830 1 Канцеларијски и манипулативни трошкови
- Субпоз. 5 Повез књига, деловодника и т. д. смањити са: — 363.—
Глава CVII — Дравска банска управа
Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне припадљности:
- 841 5 Плате — пер. повиш. и положајни додаци чиновника
б) Чиновнички приправници
Место: „4 чиновничка приправника од VIII група у I раз. скупове” ставити: „5 чин. приправника и т. д.” и суму повећати са: + 18.300.—
Б. Материјални расходи
Управни трошкови
У субпоз. 47 Отплата зајма за зграду школ. поликлинике место „(V рата)” ставити: „(III рата)”
Субпоз. 48 Здравствени дом у Марибору смањити са: — 10.300.—
Субпоз. 49 Здравствени Дом у Цељу, смањити са: — 8.000.—
Глава CX — Приморска банска управа
Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне припадљности
- 845 5 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
а) Чиновници
Место: „Здравствени инспектор IV/2” ставити: „Здравствени инспект. IV/1”.
Награде контрактуралним чиновницима и дневничарима
Место: „2 контрактурална чиновника” ставити: „контрактурални чиновник” и суму смањити са: — 20.000.—
Место: „75 дневничара” ставити „76 дневничара” и суму повећати са: + 20.000.—
Б. Материјални расходи
Управни трошкови
Субпоз. 16 после речи: „и сеоске младиће” додати: „и хонорари према упутству Министарства соц. пол. и нар. здравља О. Бр. 6750 од 23. III. 1932 године”
- 862 5 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
а) Чиновници
Место: „Здравствени инспектор IV/2” ставити: „Здравствени инспект. IV/1”.
Награде контрактуралним чиновницима и дневничарима
Место: „2 контрактурална чиновника” ставити: „контрактурални чиновник” и суму смањити са: — 20.000.—
Место: „75 дневничара” ставити „76 дневничара” и суму повећати са: + 20.000.—
Б. Материјални расходи
Управни трошкови
Субпоз. 16 после речи: „и сеоске младиће” додати: „и хонорари према упутству Министарства соц. пол. и нар. здравља О. Бр. 6750 од 23. III. 1932 године”
- 863 4 Субпоз. а) За туристичку и т. д. смањити са — 20.000.—
- 866 6 У тексту на крају додати речи: „и лични издаци за особље око одржавања нове зграде Министарства шума и рудника (16 дневничара).”
- 877 1 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
б) Чиновнички приправници
Место: „12 чиновничких приправника од VIII групе у II раз. скупове” ставити: „10 чин. приправника и т. д.” и суму смањити са: — 30.600.—
5 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
а) Чиновници
Место: „16 чиновника, сестара помоћница и т. д.” ставити: „18 чиновника и т. д. а у разврставању после: „7-X-1” ставити: „и 2-X” и суму повећати са: + 16.200.—
б) Чиновнички приправници
Место: „3 чиновнич. приправника од VIII групе у II разреду скупове” ста-

- вити: „5 чин. приправника и т.д.” (од којих један хемичар), и суму повећати са: + 30.600.—
- Место: „2 чин. приправника од IX групе у II раз. скупове” ставити: „4 чин. приправника и т. д.” и суму повећати са 25.680.—
- Место: „2 чин. приправника од X групе у II раз. скупове” ставити: „4 чин. приправника и т. д.” и суму повећати са: 22.920.—
- 6 Плате — пер. повишице званичника
Место: „3 званичника” ставити: „4 званичника” а место „1-III-1” ставити: „2-III-1” и суму повећати са: + 4.320.—
- 9 Додаци на скупову
а) Чиновника, лични, повећати са: + 18.600.—
б) Званичника, лични повећати са: + 9.120.—
- 878 Награде контрактуралним чиновницима и дневничарима
Субпоз. друга 70 дневничара и хонорарних, суму смањити са: — 96.840.—
Глава СХIII — Дунавска банска управа
Редовни расходи
Б. Материјални расходи
Управни трошкови
- 888 2 Разна издржавања и набавке
Субпоз. 33 — брише се цела — 3.000.—
Субпоз. 34 — Оправка старог канцеларијског материјала, повећати са: + 3.000.—
Глава СХIV — Моравска банска управа
Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне принадлежности:
- 891 5 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
б) Чиновнички приправници
Место: „3 чиновничка приправника од X групе у I раз. скупове” ставити: „4 чин. приправ. и т. д. и суму повећати са: + 14.460.—
- 892 Награде контрактуралним чин. и дневничарима, суму смањити са: — 14.460.—
- 1 Плате пер. повишице и пол. додаци чиновника
Место: „8 здравствених инспектора: 1-III/2, и 1-IV/1 и 6-IV-2,” ставити: „9 здравствених инспектора, виших саветника и саветника: 1-III/2, 3-IV/1 и 5-IV/2” и суму повећати са: + 56.040.—
Место: „10 саветника: 9 здравствених саветника и 1 саветник V” ставити: „6 саветника: 5 здравствених саветника и саветник V, и суму смањити са: — 108.000.—
Место: „29 виших здравствених пристави и секретара: 14-VI и 15-VII” ставити „27 виших здравствених пристави и секретара: 13-VI и 14-VII” и суму смањити са: — 38.520.—
Место: „8 пристави VIII” ставити: „14 пристави VIII” и суму повећати са: + 81.360.—
б) Чиновнички приправници
Место: „5 чиновничких приправника, —
- лекара од VIII групе у II раз. скупове” ставити: „4 чин. приправника од VIII групе и т. д.” и суму смањити са: 15.300.—
- 2 Разлика принадлежности и т. д., суму повећати са: 3.600.—
- 3 Додаци на скупову
Чиновника, лични, повећати са: 6.000.—
Чиновника, породични, повећати са: 14.820.—
Глава СХV — Вардарска банска управа
Редовни расходи
А. Лични расходи
Награде контракт. чин. и дневничарима
Место: „43 служитеља-дневничара” ставити: „53 служитеља-дневничара” сума остаје иста.
- Б. ДРЖАВНЕ УСТАНОВЕ
I УСТАНОВЕ НЕПОСРЕДНО ПОДРЕЂЕНЕ МИНИСТАРСТВУ
А. СОЦИЈАЛНЕ УСТАНОВЕ
ДОМ СЛЕПИХ „КРАЉА АЛЕКСАНДРА I” У ЗЕМУНУ
А. Расходи
Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне принадлежности:
- 1 Плате — пер. повишице и пол. додаци чиновника
а) Чиновници
После субпоз.: „Магационер X” додати нов ред: „Архивски чиновник X” + 8.100.—
б) Чиновнички приправници
Место: „4 чиновничка приправника од IX групе у I раз. скупове” ставити: „5 чин. приправника у I раз. скупове” и суму повећати са: + 15.840.—
2 Место: „3 званичника” ставити: „2 званичника” а место: „2-II-1” ставити: „1-II-1” и суму смањити са: — 6.240.—
4 Додаци на скупову
Чиновника лични, повећати са: 9.300.—
Званичника, лични смањити са: 9.120.—
б) Материјални расходи
Управни и режијски трошкови
- 6 15 Радна снага у опште, наднице стручних радника и т. д., смањити са: 17.880.—
- ОРТОПЕДСКА РАДИОНИЦА У ТРЕБИЊУ
А. Расходи
Редовни расходи
А. Лични расходи
Личне принадлежности:
- 1 2 Плате — пер. повишице званичника, брише се 3.360.—
3 Додаци на скупову
б) Званичника, лични брише се 6.720.—
Званичника, породични, брише се 21.840.—
Награде дневничара
Поднаслов мења се и гласи: „Ноћни чувар, послужитељ, баштован, куварица, пословођа радионице и мајстор” и суму повећати са: 31.920.—

Б. БОЛНИЧКЕ И ХИГИЈЕНСКЕ УСТА-
НОВЕ

ОПШТА ДРЖАВНА БОЛНИЦА —
БЕОГРАД

А. Расходи

Редовни расходи

А. Лични расходи

Личне принадлежности

- 1 После 20 асистената: 10-VI ставити: „(од којих један за новоотворени Отсек за грудну хирургију),„

б) Чиновнички приправници

После: »18 чиновничких приправника од VIII групе у I раз. скупоће« ставити: „(од којих један за новоотворени Отсек за грудну хирургију)“.

Место: »4 чиновничка приправника од IX групе у I раз. скупоће« ставити: »5 чин. приправника и т. д.« и суму повећати са: + 15.840.—

Б. Материјални расходи

Управни и режијски трошкови

3 Одржавање зграда и паркова

Субпоз. 3 За одржавање у исправном стању постојећих путова и т. д., смањити са: 15.840.—

ЦЕНТРАЛНИ ХИГИЈЕНСКИ ЗАВОД —
БЕОГРАД

VIII Завод за здравствену заштиту
матера и деце и т. д.

Редовни расходи

А. Лични расходи

- 34 Награде контрактуалним чиновницима и дневничарима
Код 6 дневничара (лекари, сестре и т. д.) брисати реч: „лекари“

II. УСТАНОВЕ БОЛНИЧКЕ, ХИГИЈЕН-
СКЕ И СОЦИЈАЛНЕ ПОД БАНСКИМ
УПРАВАМА

ДРАВСКА БАНСКА УПРАВА
ЛЕЧИЛИШТЕ У ТОПОЛШИЦИ

А. Расходи

Редовни расходи

А. Лични расходи

- 2 Награде контрактуалним чиновницима и дневничарима
Субпоз. 4 Мења се и гласи:
Економ (награда) и специјални кувар (хонорар)

Б. Материјални расходи

6 Управни и режијски трошкови

Субпоз. 9 мења се и гласи:

Рушење и одстрањивање дотрајалих болничких одељења односно осталих зграда и градња нових.

БОЛНИЦА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ —
ЉУБЉАНА СТУДЕНЕЦ

А. Расходи

Редовни расходи

А. Лични расходи

- 1 Личне принадлежности
После 2 шефа одељења III/2 ставити нов ред:
Асистент VII + 16.920.—
Место: »2 секундарна лекара: 1-VIII-1 и 1-VIII« ставити: »Секундарни лекар

VIII« и суму смањити са: 14.280.—

б) Чиновнички приправници

Место: »Чиновнички приправник од IX групе у I раз. скупоће« ставити: »2 чин. приправника и т. д.« и суму повећати са: 15.840.—

- 2 Плате — пер. повишице служитеља
14 служитеља: 2-I-2, 5-II-3 и 7-II повећати суму са: + 4.680.—
5 Додаци на скупоћу

а) Чиновника, лични, смањити са: 300.—

в) Служитеља, лични, смањити са: 42.960
Служитеља, породични, смањити са: 72.140.—

- 2 Награде контрактуалним чиновницима и дневничарима
160 дневничара и т. д., повећати суму са: 91.154.—

- 2 Специјалне награде — по § 320 Чин. закона, повећати са: + 1.086.—

САВСКА БАНСКА УПРАВА

БОЛНИЦА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ
У СТЕЊЕВЦУ

Мења се назив и да гласи:

БОЛНИЦА ЗА ЖИВЧАНЕ И ДУШЕВНЕ
БОЛЕСТИ У ВРАПЧУ

Б. Приходи

Ванредни приходи

Државна дотација

- 2 Исправити штампарску грешку
Место: „4.265.705.—“ ставити: „5.265.705“
ПРИМОРСКА БАНСКА УПРАВА
ДРЖАВНА БОЛНИЦА У СПЛИТУ и т. д.

А. Расходи

Редовни расходи

А. Лични расходи

Специјалне награде

- 1 Награде по § 26 закона и т. д., повећати са: 9.612.—

Б. Материјални расходи

Управни и режијски трошкови

- 5 3 Исхрана болесника и особља, смањити са: 9.612.—

ЗЕТСКА БАНСКА УПРАВА

ДРЖАВНА БОЛНИЦА »ДАНИЈО I«
НА ЦЕТИЊУ

А. Расходи

Редовни расходи

Б. Материјални расходи

Управни и режијски трошкови

- 2 Режијски трошкови
Субпоз. 2 Набавка серума, лекова и т. д., повећати са: 50.000.—
3 Исхрана, смањити са: — 50.000.—

Б. Приходи

Редовни приходи

Разни приходи

- 1 Од Окружног уреда и т. д., смањити са: 20.000.—
2 Од наплате болно-опскрбних и т. д., смањити са — 10.000.—
2а (нова) Од наплате болно-опскрбних трошкова II класе + 30.000.—
ЛЕЧИЛИШТЕ НА ЛОКРУМУ
А. Расходи
Редовни расходи
А. Лични расходи

1а (нова) Специјални додаци.
По § 26 закона о устројству социјалне и здравствене управе (епидемијски додатак): 14.400.—

4 Б. Материјални расходи
Управни и режијски трошкови
5 Исхрана пацијената и персонала, смањити са: 14.400.—

ДУНАВСКА БАНСКА УПРАВА
ДРЖАВНА БОЛНИЦА ЗА ДУШЕВНЕ БОЛЕСТИ У КОВИНУ

А. Расходи
Редовни расходи
А. Лични расходи
1 Личне принадлежности:

1. Плате-пер. повишеће и положајни додаци чиновника

а) Чиновници

Место: „Управник болнице IV/1” ставити: „управник болнице III/2” и повећати суму са: + 12.600.—

Место: »2 архивска чиновника: »Економ и књиговођа IX« ставити: »4 архивска чиновника: »Економ и књиговође: 2-IX и 2-X« и суму повећати са: 16.200.—

б) Чиновнички приправници

Место: »3 чиновничка приправника-лекара од VIII групе у II раз. «скупоће» ставити: »Чиновнички приправник од VIII групе и т. д.« и суму смањити са: 30.600.—

5 Додаци на скупоћу

а) Чиновника, лични, повећати са: 13.800

Б. Материјални расходи

Материјални издаци

5 Субпоз. 27 За исхрану особља, смањити са: 11.400.—

ДЕЧИЈЕ ОПОРАВИЛИШТЕ НА ВЕНЦУ
— ФРУШКА ГОРА

Мења се и гласи:

ДРЖАВНО ЛЕЧИЛИШТЕ НА ВЕНЦУ
— ФРУШКА ГОРА

У целом овом разделу финансијски ефекат се не мења

XVI — РАЗДЕО — МИНИСТАРСТВО

ФИЗИЧКОГ ВАСПИТАЊА НАРОДА

Глава CXVI — МИНИСТАРСТВО

Редовни расходи

А. Лични расходи

906 Награде контрактуалним, хонорарним чиновницима и дневничарима

Место: »8 званичника-дневничара«, ставити: »4 званичника-дневничара« сума остаје иста.

Место: »4 служитеља-дневничара« ставити: „3 служитеља-дневничара” сума остаје иста.

б. Материјални расходи

908 Управни трошкови

У последњој субпозицији: »Набавка одећа за служитеље«, ставити: »(3 служитеља)«.

II

У предлогу Финансијског закона учињене су следеће измене и допуне:

§ 18

Унети нову тачку која гласи:

5) На крају другог става 4 напомене уз Т. бр. 62 таксене тарифе Закона о таксама додаје се нова реченица, која гласи:

„Виноградари бивше покрајине Далмације, приморја Савске бановине са свима отоцима и Каставским срезом не плаћају ову таксу када истачу вино сопственог производа са сопственог земљишта, ако то истакање не траје дуже од 40 дана”.

§ 19а (нов) који гласи:

1) Овлашћује се Министар правде, да уредбом устави среске и окружне судове на оном делу подручја Апелационог суда у Скопљу, на којем још не постоје, као и на подручју Великог суда у Подгорици, а у исто време да уреди њихов број, њихова седишта и њихова подручја као и дан када ће започети свој рад. Исто тако се Министар правде овлашћује да уредбом пропише сва потребна прелазна наређења као и сва друга наређења потребна за спровођење установљења нових судова. Број средских и окружних судова, њихова седишта и њихова подручја, једном утврђена, могу се само законом мењати.

2) Прописи §§ 5 до 11, 13 и 16 закона о установљењу средских и окружних судова на подручју Апелационог суда у Београду и на једном делу Апелационог суда у Скопљу од 26 новембра 1930 године вредеће и за среске и окружне судове установљене у смислу наређења првог става са следећим изменама и допунама:

1) Средски судови на подручју садашњег Великог суда у Подгорици надлежни су за предмете побројане у § 5 пом. закона уколико таквих предмета има по законима који важе на том подручју, а осим тога још, без обзира на вредност, спорног предмета:

а) за спорове о сметању држине или поседа (раздео IV део први Општег имовинског зак. за Црну Гору, односно глава I део шести Грађ. парн. пост. за Црну Гору), о помеђашкој угодби (раздео V део други Опш. имов. закон.), о помеђашком послужју (раздео VI део други Опш. имов. зак.);

б) за отказ најма или закупа (глава II део шести грађ. парн. пост);

в) за извађање доказа као замољени суд у смислу чл. 85. грађ. парн. пост. као и за осигурање доказа у смислу чл. 140 грађ. парн. пост., уколико није за тај поступак надлежан окружни као парнични суд;

г) За доношење одлука у обезбједном поступку за све спорове своје надлежности;

д) За радње по закону о ванбрачној деци од 30 августа 1894 године, изузев спорове из чл. 4, 7, 12, 14, 16, 18, 22, 23 и 31, као и за остале предмете ванпарничног поступка, уколико по постојећим прописима спадају у надлежност редовних судова;

ђ) За вођење заставних књига и доношења ових одлука по предметима застава.

2) У погледу правних лекова за судове на подручју садашњег Великог суда у Подгорици у месту § 8 пом. закона вреди следеће:

2) У погледу правних лекова за судове на подручју садашњег Великог суда у Подгорици у месту § 8 пом. закона вреди следеће:

»У колико не долазе до примене прописи законика о судском кривичном поступку од 16 фебру-

ара 1929 године по правним лековима (незадовољствима и жалбама (против одлука средских судова донесених предметима наведеним под Бр. 1 овог става, осим предмета старатељства и осталих предмета ванпарничног поступка, одлучују окружни судови у другом и последњем степену, а по правним лековима против одлука средских судова донесених у предметима старатељства и у осталим предметима ванпарничног поступка као и против одлука окружних судова донесених у првом степену одлучује у првом и последњем степену Апелациони суд, а док тај не буде установљен Велики суд.”

3 — Где се у закону поменутом у првом ставу говори о првостепеним судовима имају се, уколико је у питању подручје садањег Великог суда у Подгорици, подразумевати досадашњи окружни судови на том подручју.

3 — Законик о судском кривичном поступку од 16 фебруара 1929 год. добија за подручја поменута у првом ставу обавезну снагу на дан кад започне рад средских и окружних судова. Дан ступања на снагу законика о судском поступку у грађанским парницама за ова подручја одредиће Министар правде уредбом.

4 — Прописи чл. 14 Закона од 16 фебруара 1929 којим се стављају на снагу и уводе у живот кривични законик, законик о судском кривичном поступку и закон о извршавању казни лишења слободe вредеће и за Велики суд у Подгорици, док се на подручју тог Великог суда не установи Апелациони суд.

5 — Овлашћује се Министар правде да може особље потребно за нове средске и окружне судове као и за државна тужиоштва постављати и преко броја особља одређеног по свим буџетским партијама буџета расхода Министарства правде за 1934 и 1935 годину и да може уштеде по свим партијама буџета расхода Министарства правде за 1934 и 1935 употребити за покриће личних и материјалних издатака око установљења нових средских, окружних судова и државних тужиоштава.

§ 19б (нов) који гласи:

1 — На подручјима на којима нема јавних бележника вансудско отказивање у смислу § 660 Законика о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 год. може се вршити преко општих управних власти првог степена односно у Београду преко квартова Управе града са дејством судског отказа.

2 — § 2 Закона о извршењу и обезбеђењу од 9 јуна 1930 год. добија обавезну снагу 1 априла 1934 год. на свима подручјима на којима је већ добио обавезну снагу законик о судском поступку у грађанским парницама од 13 јула 1929 год., а на осталим подручјима на дан када тај законик добије обавезну снагу.

Исправе поменуте у § 2 закона о извршењу и обезбеђењу донесене по ступању на снагу законика о судском поступку у грађанским парницама а пре ступања на снагу овог закона сматраће се извршним у смислу тога параграфа.

§ 19в (нов) који гласи:

У члану 18 Уводног закона за законик о судском поступку у грађанским парницама од 9 јула 1930 године додају се следећи ставови:

„2 — Док се не донесе и добије обавезну снагу закон о породичним задругама остају у важности прописи §§-а 434 до 448 Законика о поступку судском у грађанским парницама за Србију од 20 фебруара 1865 г. као и прописи чл. 29 и 30 уредбе о убрзању рада код судских и иследних власти од 22 јуна 1921 год., уколико се ти прописи односе на деобу имања између задругара, с тим да на подручју ваљаности Грађанског законика од 11 марта 1844 год. за поступак и суђење по овим споровима важе прописи тог законика. Уколико се у овим прописима говори о првостепеним судовима, имају се подразумевати средски судови. О жалбама предвиђеним у последњој реченици §-а 447 истог законика одлучује окружни суд у другом и последњем степену.

3 — Ако се појави питање о томе, да ли је који пропис из законика о поступку судском у грађанским парницама за Србију још остао у важности и после ступања на снагу новог Грађанског парничног поступника, овлашћује се Министар правде да о томе затражи начелну одлуку Опште седнице Касационог суда у Београду, која је обавезна за судове.”

§ 19г (нов) који гласи:

У колико се подручја средских и окружних судова не поклапају са подручјима општих управних власти, овлашћује се Министар правде да може уредбама поједине општине или делове општине издвојити из досадашњег подручја средског суда и припојити подручју другог средског суда односно да подручје или део подручја једног средског суда издвоји из досадашњег подручја окружног суда и припоји подручју другог окружног суда као и да премести седишта средских судова. Исто тако се Министар правде овлашћује да овим уредбама пропише потребна наређења за извршење поменутих издвајања, припајања и премештаја седишта.

§ 19д (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар правде:

1 — Да у циљу подизања Палате Правде у Београду у коју би се имали сместити сви судови у Београду, закључи код Државне хипотекарне банке дугорочни зајам на основу годишњих закупнина које данас плаћа Држава и Суд општине града Београда за све судове у Београду као и годишњег приноса који ће дати Дунавска бановина на име накнаде за зграду у којој су сада смештени Окружни суд за округ Београд, Државно тужиоштво притом Окружном суду и Средски суд за Срез врачарски. Ове закупнине као и приноси имаће да служе као ануитети за тај зајам. Сем тога се Министар правде овлашћује, да у колико не би поменуте закупнине и приноси Дунавске бановине били довољни за подмирење потребних ануитета одобри принос из Централног фонда за казнене заводе.

2 — Ослобађају се од поштанских такса:

а) Доставе писмоносних пошиљака у судском кривичном поступку, преко поште изузев писмоносне пошиљке наведене у тач. 3 став 1 § 203 судског пословника;

б) судске дописне карте са одговором које шаљу судови, и то и за онај део који странка има употребити за одговор (т. 2 став 1 §-а 204 судског пословника).

в) Министарство просвете

§ 20 б

1 — На крају место тачке ставити запету и додати речи: „као и културно - просветним друштвима, која имају своје школе и своје интернате”.

§ 20 г

Мења се и гласи:

„У Општој уредби универзитета од 11 децембра 1931 године мењају се и допуњују ови чланови:

1 — У чл. 224 став 1 на крају прве реченице ставља се запета и додаје: „сем на медицинским факултетима на који су сви испити докторски”.

2 — У чл. 228 став 1 у првој реченици после речи: „испит” ставља се запета и умеће: „изузев на медицинским факултетима”.

3 — У чл. 228 став 3 на крају прве реченице ставља се запета и додаје: „сем на медицинским факултетима на којима може бити двојак: а) докторски испит са дисертацијом који даје право на научну титулу доктора медицинских наука и б) докторски испит без дисертације који даје право на стручну титулу доктора целокупног лекарства”.

У истом члану и ставу на крају друге реченице ставља се запета и додаје: „сем докторском испиту без дисертације на медицинским факултетима”.

4 — У чл. 230 додаје се нов став који гласи:

„На медицинским факултетима усмени докторски испит полагаће се из предмета предвиђених факултетским уредбама».

5 — Члан 262 мења се и гласи:

„До нових факултетских уредаба, које се имају донети до 1 јула ове године; докторски испити могу се полагати по прописима који су важили пре ступања на снагу Опште уредбе универзитета од 11 децембра 1931 године. У својим прелазним наређењима, факултетске уредбе предвидеће докле ће се најдаље докторски испити моћи полагати на овај начин».

§ 20 д (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар просвете, да у сагласности са Министарским саветом код Државне хипотекарне банке може закључити зајам за подизање и инсталирање Државне штампарије у Београду.

§ 20 ђ (нов) који гласи:

У вези § 27 став 2 Финансијског закона за 1932/33 годину овлашћује се Министар просвете, да у сагласности са Министром финансија пропише уредбу и правилник о централном пензионем фонду за обезбеђење у старости и неразврстаног представљачког особља у позориштима Краљевине Југославије и њихових породица; као и правилник о специјалном помоћном фонду за обезбеђење осталог непрестављачког позоришног особља и њихових породица у позориштима Краљевине Југославије. Централним пензионим фондом управља Централна управа удружења глумаца под надзором Министарства просвете, а по уредби и правилнику, који ће прописати Министар просвете у споразуму са Министром финансија.

ђ) Министарство грађевина

§ 29 а

На крају место тачке и знака извода додати речи: »у колико поменути послови нису обухва-

ћени Законом о радњама».

§ 29 б (нов) који гласи:

Први став § 38 Закона о самоуправним путевима мења се и гласи:

»Обвези личног рада подлеже сви за рад способни мушки становници на територији односне бањовиче, — општине од пуних 18 до пуних 60 година старости».

У 3 ставу истог параграфа место тачке ставља се тачка и запета и додаје:

»Но мушки обвезници који имају и преко 60 година старости ако су способни за рад могу путну обавезу и лично или помоћу заменика да одраде или са својим подвозним сретствима”.

§ 30

Брише се, јер исту одредбу садржава § 58 Закона о радњама.

е) Министарство саобраћаја

§ 31

2 — Да из прихода Министарства саобраћаја, по споразумима који су били закључени у буџетској 1932/33 години о извршењу постојећих уговора, плаћа субвенције паробродским предузећима за организацију и вршење редовног саобраћаја и превоза поште морем.

11 — Додаје се нов став који гласи:

„До доношења ове уредбе овлашћује се Министар саобраћаја да у сагласности са Министром социјалне политике и народног здравља може учинити измене и допуне у постојећој уредби о осигурању М.С.Бр. 16276/22 у погледу организације фонда и пружању помоћи осигураницима».

19 — Да може у овој буџетској години вршити плаћања по уредби К.Бр. 2764/27 од 14 маја 1927 године.

27 — На крају додати речи: „као и инсталационе и претплатне таксе Народне скупштине до 1934 године”.

28 — Да, у колико партије буџета расхода Дирекције поморског саобраћаја, које су одређене за материјалне потребе, не буду довољне, може из прихода којим располаже троштити за ове сврхе највише до укупне суме од 5,000.000.— динара.

29 — Да може из прихода, којима располаже, утрошити до 3,000.000.— динара за радове на осигурању Личке пруге против завејања снегом.

30 — Да из железничких прихода може исплатити суму од 188.727.23 зл. франака, сходно анексу тач. 3 чл. 39 Римског споразума, на име комплементарног доприноса у години 1932, ради подмирења обавеза према Комитету облигационера друштва железница« Дунав—Сава—Јадран».

31 — Генерална компанија телеграфије без жица из Париза (La Compagnie Générale de Telegraphie sans fil) која по уговору закљученом са Краљевином Срба, Хрвата и Словенаца 11 августа 1922, потписаним од стране Мин. пошта и телеграфа експлоатише радиотелеграфску станицу Београд—Раковица, — ослобађа се плаћања увозне царине и свих осталих такса (пословне дажбине, жиговине и калдрмине) на машине и апарате које је Компанија увезла до доношења овог закона или буде увозила за време важења уговора, а које служе за инсталацију, обнављање и измену инсталаци-

ја радиоелектричне станице Београд—Раковица.

Ово ослобођење не односи се на таксу лежа-рине за коју важе општи прописи, и важиће само и једино за машине и апарате, који је Генерална компанија за безжичну телеграфију увезла и буде увозила у циљу инсталације, обнављање и измене инсталације радиоелектричне станице Београд — Раковица.

Генерална компанија има право на повраћај плаћање царине за предмете и сврхе означене у пр-вој алинеји овога параграфа.

32 — Закон о железницама јавнога саобраћаја од 23 VI 1930 године мења се односно допуњује како следи:

а) Ставу II § 80 додаје се следећа реченица: »Ова се одредба не односи на моторне и лаке возове за које ће Министар саобраћаја издати прописе«.

б) § 31 мења се и гласи:

„Министар саобраћаја прописаће правилником начин квачења“.

в) Ставу IV § 32 додаје се следећа реченица: „Ова ограничења не важе за моторне и лаке возове за које ће Министар саобраћаја издати прописе“.

ж) Министарство пољопривреде § 33

Додаје се нова тачка која гласи:

3 — Сопственици винограда који имају винове лозе зване хибриди-отело повадиће их из земље као шкодљиве, у противном власти ће то учинити после 10 месеци. За своју кућу и за себе земљорадник може оставити до 500 чокота. Опраштају се до сада неплаћене самоуправне таксе.

§ 33а (нов) који гласи:

У § 2 тач. ф) Закона о ликвидацији аграрне реформе на великим поседима од 19 јуна 1931 год. са изменама и допунама од 5 новембра 1931 год. и 24 јуна 1933 год. између речи: »Илочком« и »Новосадском« умеће се: »Иришком«. Рокови предвиђени у наведеном закону и правилнику за извршење тог закона почињу тећи за Срез иришки са даном ступања на снагу овог закона.

§ 33б (нов) који гласи:

1 — Тежачи којима је правоснажном пресудом одбијена аграрна пријава за разрешење тежачког односа по Закону о ликвидацији аграрних односа на подручју раније покрајине Далмације од 19 октобра 1930 године имају право да предлогом траже обновљење поступака, ако се пресуде темељила на разлозима који су у противности са закон-ским тумачењем §-а 3 поменутог закона донесеним у §-у 54 став 1 Финансијског закона за 1933/34 год.

2 — Предлог за обновљење поступака треба поднети оном среском суду, који је у првом степе-ну донео пресуду у преклузивном року од 3 месе-ца од дана ступања на снагу овог закона.

3 — Суд ће о предлогу за обновљење расправ-љати заједно са главном ствари.

4 — У колико је од дана правоснажности пре-суде настала промена у особи тежача, може тежак, чија је аграрна пријава том пресудом била одбије-на, тражити објову поступка. Ако је пак промена настала у особи власника има такође места обнови, ако је нови власник знао, да је земља била под аграрним односом.

5 — Све парнице као и поступци по закону о извршењу и обезбеђењу, који су у вези са објектом молбе за објову, обустављају се до коначног ре-шења ове молбе.

§ 33в (нов) који гласи:

1 — Закон о ликвидацији аграрних односа на подручју раније покрајине Далмације од 19 окто-бра 1930 године са његовим изменама и допунама проширује се на читаво подручје отока Крка и суседних малих отока.

2 — Интересенти су дужни да поднесу у сми-слу §-а 23 закона пријаве компетентном суду у ро-ку од 6 месеци од дана када овај закон ступи на снагу.

§ 33г (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар пољопривреде да Ди-рекцији свиларства и државних фабрика свиле у Новом Саду, поред суме од 200.000.— дин. одобре-не за назначену сврху у парт. За буџета расхода Др-жавне пољопривредне закладе за 1934/35 год. ис-плати суму од 2.300.000.— динара, колико је још потребно за исплату првога анунтета за отплату на-бављених машина за индустријализацију свилар-ства, а из укупно одобрених кредита у парт. 1. до 8 буџета расхода Државне пољопривредне закладе за 1934/35 годину.

§ 33д (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар пољопривреде да може исплаћивати ветеринарима бактериолозима у др-жавним бактериолошким заводима, бактериолозима у одељењима за ветеринарску епидемијологију код хигијенских завода и бактериолозима при ветери-нарској експерименталној станици специјалне до-датке у износу одобреном решењем Министарског савета Бр. 50902 од 16 септембра 1932 године.

§ 33ђ (нов) који гласи:

1 — Стављају се ван снаге одредбе тач. 1 § 46 и тач. 1 § 47 Закона о унапређивању пољопривре-де од 6 септембра 1929 године, затим § 2 и § 3 За-кона о изменама и допунама у Закону о унапређи-вању пољопривреде од 6 децембра 1929 године.

2 — Ставља се ван снаге тач. 3 § 54 Финансиј-ског закона за 1933/34 годину.

3 — Члан 14 Закона о свзбијању и угушивању сточних зараза од 14 јуна 1928 год., мења се и гла-си: »За издавање сточних пасоша и за пренос пра-ва власништва на њима, за продужење здравстве-нога уверења и за промену места опредељења, пла-ћају се и пристојбе, које прописује Министар по-љопривреде у сагласности са Министром финанси-ја. Ове пристојбе убиру општине код манипулације са сточним пасошима и зарачунавају у половици у општинску ветеринарску закладу, а другу поло-вицу уплаћују у бановинску благајну у корист ба-новинске ветеринарске закладе, која се имаде осно-вати код сваке бачке управе. Пристојбе, убрне код манипулације са сточним пасошима смију се код општина и бановина употребљавати искључи-во за ветеринарско-здравствене потребе и трошкове а не могу се користити за путне трошкове нити за награде. Приходи и расходи ветеринарских закла-да имају се посебно буџетирати а издаци смију се чинити само на основу одобрења бана по прописи-ма правилника, који ће донети бан, а одобрити Ми-

нистар унутрашњих послова, у сагласности са Министром пољопривреде. Буџетске уштеде преносе се у наредну годину.

§ 33е (нов) који гласи:

Важност уредбе о рибарству од 28 X 1928, објављене у „Самоуправи” службеном листу љубљанске и мариборске области Бр. 15 од 31 XII 1928 год. и уредбе, којом се мења односно допуњује уредба о рибарству од 28 X 1928 „Самоуправа” Бр. 55/15, издане дана 5 VI 1929 и објављене у истом службеном листу Самоуправе Бр. 6 од 4 VII 1929 — проширује се на целу Дравску бановину.

§ 33ж (нов) који гласи:

Овлашћује се Министарски савет да може расправити и по предлогу Министра пољопривреде Уредбом регулисати односе Земаљског савеза задруга за пољопривредни кредит у Београду и Привилеговане аграрне банке у погледу дужничког портфеља месних задруга за пољопривредни кредит као и у погледу фондова који су код Привилеговане аграрне банке настали из државних сретстава у вези са тим портфељом, да би Земаљски савез задруга за пољопривредни кредит сретствима из примљених фондова извршио санацију односно ликвидацију оних земљорадничких задружних савеза код којих се за то укаже потреба, а под условима које одреди Министарски савет.

з) Министарство трговине и индустрије

§ 34г

На крају текста додати речи: „изузетно од § 49 Закона о чиновницима”.

§ 34г /1 (нов) који гласи:

Установа Комесара Министра трговине и индустрије из § 419 Закона о радњама укида се а његови послови преносе се на Управника града Београда код кога се за ове послове установљава посебно одељење за радње са организацијом сходно организацијама Одељења техничког и Одељења за социјалну политику и народно здравље при Управи града Београда.

Министар трговине и индустрије овлашћује се, да може у споразуму са Министром унутрашњих послова Уредбом пренети на управника града Београда послове за које је по Закону о радњама надлежан бан.

Концептно особље за ово одељење улази у ресор Министарства трговине и индустрије, а остало особље у ресор Министарства унутрашњих послова. Лични и материјални расходи предвиђени у буџету за Комесаријат трошиће се за установљење одељења.

Овлашћује се Министар унутрашњих послова да у споразуму са Министром трговине и индустрије може послове по Закону о радњама у појединим градовима, у којима општу управу врше средски начелници а у којима се налазе државне месне полицијске власти, преносити са средских начелника на ове полицијске власти или обратно.

§ 34г/2 (нов) који гласи:

Територијално подручје Трговинско-индустријске коморе у Скопљу и Занатске коморе у

Скопљу обухвата подручје целе Вардарске бановине, а подручје Трговинско-индустријске и Занатске коморе у Подгорици подручје Зетске бановине сем подручја које према тач. 12 става 1 § 4 Уредбе о трговинским, индустријским и занатским коморама од 3 августа 1932 године II Бр. 24640/У спада под Трговинско-индустријску и Занатску комору у Дубровнику. Коморе, из којих се издвајају извесна подручја, предаће ова подручја коморама одређеним овим прописом у року од месец дана од дана ступања на снагу овог закона. За ликвидацију имовинских односа важиће аналогно одредбе §§ 38 и 39 Уредбе о трговинским, индустријским и занатским коморама.

Ступањем на снагу овог закона престаје да важи одредба тач. 6 § 57 Финансијског закона за 1933/34 годину.

и) Министарство шума и рудника

§ 36

Унети нове тачке које гласе:

18 — да може из текућих шумских прихода за 1934/35 год. исплатити: Водним задругама на име дужног и текућег доприноса и то на територијама Дирекције шума — Винковићи у износу од дин. 2,888,575,40, Дирекције шума — Загреб у износу од дин. 129,191.— и Дирекције шума — Апатин у износу од дин. 791,769.— Сви се ови издаци имају одвојено показати у Завршном рачуну за ову буџетску годину.

19 — Да из текућих шумских прихода може утрошити 1,000,000.— динара за одржавање и оправку путева на Авали.

20 — Да приходе из депозита Личке имовне општине, који су ушли у тај депозит до дана ступања на снагу свога закона из онога дела шума, које су одређене за Личку имовну општину, може употребити за изградњу шумских путева и подизање предела оних шума, које су дале те приходе.

Да може расходовати утрошене суме из депозита Личке имовне општине на изградњу шумских путева у колико су ти послови извршени.

21 — Да може по одобрењу Министарског савета дозволити вођење спора о својини оних лица, чија је кућа или зиратна земља остала после ограничења у државној шуми и којима држава није признала својину, и то за једну годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Сопственици могу доказивати право својине код редовног суда свима доказним средствима предвиђеним у грађанском судском поступку.

Допуштени су као доказ и сведоци, без обзира на вредност имовине.

22 — Да може сопственицима, којима је признато право својине на имања у границама државних шума по чл. 24, 25 и 26 Закона о ограничавању државних шума од 1922 год. по своједобно издатим им уверењима од стране Министарства шума и рудника и решењима Министарског савета а који се нису убаштинили у законском року по чл. 32 Закона о ограничавању државних шума од 27 марта 1930 год. продужити рок убаштињења још за једну годину дана од дана ступања на снагу овога закона, с тим, да се за то време, на основу поднетих напред поменутих уверења и решења убаштине; као и онима којима је у границама ограничених државних шума, а по државним тапијама, потвр-

ђеним код надлежних судова признато право својине за земљишта, а која су до сада то право изгубили због пропуштених рокова по Закону о шумама и Закону о ограничавању државних шума или су на ова земљишта била убаштињена, па су им баштинске за време рата пропале.

23 — Да може до доношења специјалног закона, добровољцима, инвалидима и безкућницима као и раније подељивати и давати у закуп државно шумско земљиште у границама Правилника о спровођењу унутарње колонизације одобреног решењем Министарског савета од 8 децембра 1924 год. Бр. 53556. Све дрво изнад 15 см. прсног промера које би се налазило на подељеним честицама има се платити по шумском ценовнику.

§ 36а (нов) који гласи:

Изузетно од прописа § 12 Закона о ограничењу државних шума, дозвољава се грађанима села и општина: рожајске, бишевске, поличке и будимске, да могу понова поднети суду за ограничавање своје пријаве у законском року рачунајући од дана када поменуте општинске управе добију акт од суда за ограничавање државних шума да је отпочео рад у атарима дотичних општина.

Овим се овлашћењем не могу користити они заинтересовани, који су у своје време подносили пријаве и били пресудом одбијени из материјалних разлога, што нису доказали своје право.

ј) Министарство социјал. политике и нар. здравља

§ 38б (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља, да у сагласности са Министарским саветом Уредбом регулише питање запослења страних држављана у Краљевини Југославији, који своју телесну или умну снагу или услуге стављају у службу трећих лица за награду или бесплатно или у циљу обуке, или који обављају какав самосталан рад за који није потребно овлашћење односно дозвола по Закону о радњама или коме другом законском пропису. Овом уредбом може Министар социјалне политике и народног здравља прописати специјалне таксе, које ће се убирати од послодавца, који упославају страну радну снагу, односно од оних страних држављана, који раде самостално или који по прописима те уредбе добију личну дозволу. Одлуке Министра социјалне политике и народног здравља у погледу запослења страних држављана су извршне. Истом уредбом ће Министар социјалне политике и народног здравља одредити и новчане казне за све прекршаје прописа уредбе, које се могу кретати од 100 до 10.000.— динара.

Пресуде изричу опште управне власти.

Таксе и казне улазе у „Фонд за непосредно помагање незапослених радника“.

§ 38в (нов) који гласи:

1 — У Закону о здравственим општинама од 27 фебруара 1930 год., иза става првог § 2, место тачке ставља се запета и додаје: „ако општина имају финансијске могућности да носе све законом одређене терете као самосталне здравствене општине, о чему ће Општински одбор донети закључак. Где ова финансијска могућност не посто-

ји, могу се и овакве општине спојити у удружене.“

2 — На крају § 33 Закона о апотекама и надзору над прометом лекова додаје се: „Ограничења из ст. 2 § 14 и § 33 Закона о апотекама и надзору над прометом лекова не односе се на оне апотекаре, који су до дозволе за своју апотеку дошли путем куповине инвентара већ постојеће апотеке, па су касније пристали, да се дозвола за ту апотеку пренесе на друго лице и ако је то учињено пре 31 децембра 1933 године.“

Ово право признаје се само онима, који дотле нису никад добили дозволу за отварање апотеке путем натечаја.“

§ 38г (нов) који гласи:

Оснажује се Уредба о организацији посредовања рада од 26 новембра 1927 године с изменама и допунама од 19 априла и 31 децембра 1932 год., с тим, да § 42 постаје § 43, а нови § 42 да гласи:

„Министар социјалне политике и народног здравља може проведбеном наредбом прописивати: 1 стопу редовне дневне помоћи између пет и петнајест динара за доба од највише 20 недеља, сразмерно трајању и висини приноса за последњих пет година, од дана пријаве незапослености; 2 начин издавања ванредних помоћи у готовом, у натурн и на одраду и 3 територијалну надлежност органа посредовања рада.“

Обрачун убраних приноса и камата на активна и пасивна салда врши се: од 1 јануара 1924 године до 31 децембра 1933 године, годишње са каматом од 5% (пет по сто), а после тога рока са каматом одобреном од Државне хипотекарне банке. Издаци по решењима Министра социјалне политике и народног здравља, донетим до ступања на снагу ове Уредбе падају на терет оних установа, за чију територију су утрошени. Изравање пасивних салда према стању од 31 децембра 1933 год., као и обрачун камата врши се у корист њи на терет општег резервног фонда, у који улазе и постојци по § 38 тач. 3 и 4 приноса убраних до 1 јануара 1927 године. Анцитети из одобрених зајмова и вишкови фондова за давање јефтитних зајмова улазе у резервне фондове по § 38 Б ове уредбе.

За уређење службеничких односа службеника посредовања рада до ступања на снагу Прагматике од 27 маја 1933 године важи решење Министра социјалне политике и народног здравља Каб. Бр. 76 од 11 априла 1933 године („Службене новине“ Бр. 85-XXVI од 15 априла 1933 године).“

§ 38д (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља:

1) да може, кад оцени да привредне прилике то дозвољавају, проширити пензионско осигурање по прописима пречишћеног текста Закона о пензионско осигурању службеника, обнародованом у „Службеним новинама“ од 12 децембра 1933 год. Бр. 285-LXXXIV, и на остале крајеве Краљевине Југославије, где до сада ово осигурање није постојало, и то било за све, било за поједине привредне гране. По прописима овог закона осигуравање се са даном 1 јуна 1934 год.: 1— службеници свих поморских паробродарских предузећа у Краљевини Југославији без обзира на лкву припадности брода; 2 — апотекари и диспензанти, запослени у Краљевини Југославији.

2 — да уредбом омогући овим члановима учешће у збору пензионог фонда.

3 — да уредбом омогући учешће претставницима чланова Пензионог завода из раније покрајине Далмације у Управног одбору Пензионог завода.

III РАЗДЕО — ОСТАЛЕ ОДРЕДБЕ

§ 47в I мења се и гласи:

Пензионисаним чиновницима I и II положајне групе Министарства иностраних послова признаје се као време ефективне државне службе време од 1918 до 1920 године, закључно, које су провели као функционери Делегације за мир у Паризу. Једнако им се признаје време пре 1 јануара 1931 које су као опуномоћени министри на расположењу били упућени на рад у Министарство иностраних послова.

Време од 8 новембра 1924 до 8 новембра 1925, које су државни подсекретари провели на расположењу, рачуна се за пензију у смислу последње реченице ст. 9 чл. 137 Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда од 31 јула 1923. Онима којима наведено време није било урачунато у предњем смислу, пензије ће се поново регулисати.

§ 47г (нов) који гласи:

Официри и породице официра, којима је пензија одређена према припадностима по Закону о устројству војске и морнарице од 6 септембра 1929, преводе се почев од 1 априла 1934, на пензију по одредбама Закона о устројству војске и морнарице од 30 септембра 1931 а према годинама службе, које су им извршним решењем биле признате за пензију.

Пензионисаним официрима којима је пензија одређена према припадностима по Закону о устројству војске и морнарице од 9 августа 1923 повећава се пензија, почев од 1 априла 1934, и то: армиским ђенералима са 800.—, дивизиским ђенералима са 700.—, бригадним ђенералима са 500.—, пуковницима и потпуковницима са 400.— динара месечно.

§ 48

На крају додати: »Решење Министарског савета Пов.В.К.Бр. 53 од 8 фебруара 1934; решење Министарског савета Пов.Бр. 12/VII од 12. II 1934; решење Министарског савета Г.Д.Бр.6513/33 од 11 јула 1933 о одобрењу уговора између Генералне дирекције државних железница и Друштва „Путник“ а. д. о продаји возних карата и афишажи на железници и решење Министарског савета Г. Д.Бр. 58087 од 16 октобра 1933 којим је оснажено предње решење; решење Министарског савета Бр. 8978/I од 6 марта 1934 којим су регулисане пензије министара раније Краљевине Црне Горе; решење Министарског савета Бр. 9093/I од 9 марта 1934 о одређивању пензије деце пок. Божидара Хајдуквельковића.

§ 48з

У првом реду речи: »све забаве, аматерске и« бришу се а у трећем реду после речи: „такса од“ уметнути речи: „0.50 дин. на улазнице до 6.— дин. а преко тога од«

§ 48м

3 — На крају додати: »С тим у вези, решењем

Министра финансија може се повећавати број лица преко броја одобреног у буџетима свих раздела. Исто тако, решењем Министра финансија могу се за тај циљ повећавати путем вирмана одговарајући кредити одобрени за личне расходе, из свих уштеда које се постигну на предњи начин на личним и материјалним расходима у свима разделима државног буџета“.

§ 48њ (нов) који гласи:

Несастављени и неодобрени буџети сеоских општина за раније године до краја 1933, могу се накнадно саставити и одобрити. Ови буџети не могу бити већи од буџета одобреног претходне године. У случају да нема у опште никако одобреног буџета, висина буџета расхода као и процена прихода врши се према општим прописима, који се на то односе. Овакве буџете одобрава Бан ако општински прирез на државне непосредне порезе није већи од 200%, а буџете преко овог процента Министарство финансија. Буџете са прирезом до 50% одобрава Срески начелник ако га овласти Бан.

Ово изузетно одобравање буџета сеоских општина може се вршити до краја 1934 године.

Прекорачења кредита на материјалним расходима, учињена у већ одобреним буџетима сеоских општина до краја 1933 године, одобрава Бан на образложен предлог Суда и Одбора дотичне општине.

Прекорачење кредита на личним расходима неће се одобравати.

§ 48о (нов) који гласи:

Сва буџетска прекорачења и вирманисања учињена у извршењу буџета бивших обласних самоуправа, ако су учињена без претходног одобрења Министра финансија, решава по поднетим документима и рачунима Главна контрола.

§ 48р (нов) који гласи:

У § 4 Закона о накнадним и ванредним кредитима уз буџет државних расхода и прихода за 1933/34 годину после трећег става додаје се нов, четврти став који гласи:

„У случајевима унапређења или наименовања на звање више групе пре навршених годину дана у нижој групи службеник остаје на дотадашњим припадностима до завршетка започете године, потом ће му за једну годину припадати припадности претходне групе из које је унапређење односно наименовање уследило, и тек по истеку овог рока имаће право на припадности нове групе.“

§ 48с (нов) који гласи:

Откупни имања, која су до сада експроприсана и која ће још бити експроприсана у грађевинском неону Београда, за потребе грађења државног пута Београд—Земун и Моста преко Саве Краља Александра I на том путу, падају на терет општег калдрминског фонда, у колико од експроприсаног земљишта захвата ширина коловоза од почетка овог човог државног пута у Београду до моста и колико захватају стубови моста са београдске стране.

Висина овога износа, који терети општи калдрмински фонд, има се утврдити из до сада од стране општине већ извршених исплата и из накнадних процена, које ће се извршити по Закону о атару београдском, и та се сума има исплатити општини

београдској из општег калдрминског фонда. Али и пре утврђења целог овог износа имају се оне суме новца, које су потребне за исплату експропријације ради омогућења прилаза из Бранкове и Поп Лукине улице до новог Савског моста, одмах исплатити по проценама, кад оне постану извршне.

§ 48г (нов) који гласи:

Тар. бр. 318а мења се и гласи:

»На име школарине за похађање свих државних школа, плаћа се

ко плаћа годишње	III група	II група	I група
преко 300 до 1.000.— д.	100.— д.	150.— д.	200.— д.
„ 1.000 „ 3.000.— „	150.— „	200.— „	250.— „
„ 3.000 „ 5.000.— „	200.— „	250.— „	300.— „
„ 5.000 „ 10.000.— „	300.— „	400.— „	500.— „
„ 10.000 „ 20.000.— „	500.— „	600.— „	700.— „
„ 20.000 „ 50.000.— „	800.— „	900.— „	1.000.— „
„ 50.000	1.300.— „	1.400.— „	1.500.— „

Као основица за плаћање школарине служи збир непосредних пореза родитеља и ученика.

Ако је порески обвезник ослобођен ког пореског облика, порез ће се одредити према чл. 3 Закона о непосредним порезима.

1. Напомена. Школарина се плаћа:

На универзитетима, економско-комерцијалној високој школи, вишој педагошкој школи и другим школама истога ранга од сваког семестра износ из I групе, а у осталим школама за сваку школску годину износ из одговарајуће групе.

2. Напомена. Школарина се плаћа према предњој табели за ученике:

1) На универзитетима, економско-комерцијалним високим школама, вишој педагошкој школи и школама истога ранга по I групи;

2) у средњим школама

а) за ниже разреде по III групи;

б) за V и VI разред по II групи;

в) за VII и VIII разред по I групи.

3 — У учитељским школама, средњим техничким школама, вишим женским занатским школама, трговачким и поморским академијама, богословијама, железничким саобраћајним школама и нудилским школама у I и II години по II групи, а у даљим годинама по I групи. Ако је у овим школама двогодишња настава онда се плаћа: у првој години по II групи, а у другој години по I групи;

4 — У трговачким школама по II групи;

5 — У бабичким школама по III групи;

6 — У грађанским школама, стручним занатским школама (мушким обртним, женским стручним и женским нижим и продужним) и лугарским школама плаћа се половина школарине из III групе;

7 — За ученике чији родитељи имају више деце у школама плаћа се:

а) за прво дете пуна школарина из овог тарифног броја;

б) за осталу децу половина школарине.

8. — Приватни ученици пре полагања дужни су да плате троструку школарину прописану за једну школску годину, по прописима овог тарифног броја.

3. Напомена. Школарина из овог тарифног броја не плаћа се:

а) у основним школама, војним академијама и специјалним пољопривредним школама, рударским школама и општим занатско-трговачким школама;

б) за ученике — државне питомце;

в) за ученике чији родитељи заједно са њима плаћају испод 300.— динара годишње порезе;

г) за ученике у средњим и нижим пољопривредним школама.

4. Напомена. Наплату ове школарине врши управитељ (директор) односне школе или лице, које он одреди, по нарочито устројеном дневнику и наплаћену суму предаје најближој пореској управи као приход од такса.

5. Напомена. Самоуправне дажбине на име школарине не могу се заводити.

6. Напомена. Ближе одредбе за извршење овог тарифног броја прописаће Министар финансија у споразуму са Министром просвете Правилником.”

§ 48ђ (нов) који гласи:

Време проведено у својству наставника музичких школа које су пре претварања у државне конзерваторије имале право издавања јавних сведочанстава признаје се директорима конзерваторија за пензију у смислу § 116 Закона о чиновницима од 31 марта 1931.

§ 48у (нов) који гласи:

Примају се на знање и одобравају решења Министарског савета Бр. 28284/VI од 5 септембра 1933 и Бр. 28285/VI од 5 септембра 1933, којим су усвојени закључени споразуми са претставницима иностраних ималаца обвезница спољних државних и државом гарантованих зајмова, у погледу делимичног одлагања вршења интересне и амортизационе службе за време од 14 октобра 1932 до 14 октобра 1935. Прима се такође на знање и одобрава споразум од 6 јула 1933, закључен са Париско-холандском банком из Париза и Трговачким источним друштвом из Милана, којим је регулисана интересна и амортизациона служба по 6% црногорском зајму од 1913.

§ 48ф (нов) који гласи:

„1 (§ 58 под 1) Законика о судском кривичном поступку од 16 фебруара 1929 године мења се и гласи:

„Браниоци могу бити адвокати, јавни бележници, професори права на универзитету као и лица, оспособљена за адвокате, јавне бележнике и судије, ако нису у активној државној служби (§ 62) и ако нема разлога због којих би се имала искључити од звања адвоката јавног бележника или судије.

Браништво не може се вршити као самостално занимање.”

§ 48х (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар правде, да на подручју Касационог суда у Београду у местима у којима су раније постојали првостепени судови, по потреби, Уредбом установи окружне судове, и да у том циљу из подручја односних садашњих окружних судова издвоји један део за те нове окружне судове као и потребан део судијског и судско-административног особља и особља Држав-

ног тужиоштва. Исто тако се Министар правде овлашћује да уредбом одреди дан када ће ти нови судови започети свој рад и прописи наређење о преносу послова на нове окружне судове као и сва остала наређења потребна за спровођење установљења тих нових окружних судова.

§ 48ц (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар шума и рудника да може из редовних буџетских прихода исплатити разлику плате између старог и новог закона а по § 259 Закона о чиновницима и породични додатак по тексту партије 1, 36 позиција 4, 5 и 6 буџета за 1933/34 у укупном износу од 700.000.— динара.

§ 48ч (нов) који гласи:

Овлашћује се Министар грађевина, да може закључити зајам код Државне хипотекарне банке у износу, потребном за довршење зграде Народне скупштине, с тим да се сваке године уносе потребни кредити у државни буџет за исплату анuitета.

§ 48ц (нов)

Овлашћује се Министар пољопривреде да може одложити за још једну годину дана примену § 74 Закона о искоришћавању водених снага уколико се односи на снабдевање планова и дозвола за рад за воденице „поточаре“ које су до сада подигнуте.

§ 48ш (нов) који гласи:

У Закону о заузимању непокретних добара (експропријацији) за потребу грађења железнице од 16 јануара 1880 са изменама од 12 јуна 1884 и 31 децембра 1909 год. чине се ове измене и допуне:

а) у првом ставу чл. 4 бришу се речи: „и манастирско“.

б) у првом ставу чл. 5 после речи: „црквено“ додаје се реч: „манастирско“.

§ 31

2 — На крају додају се речи: „а на терет војаринских такса“.

III

Финансијски одбор има част замолити Народну скупштину да изволи усвојити овај Извештај. Моли се Народна скупштина да овласти Господина Министра финансија, да може изменити редни број партија и позиција у буџету као и редни број параграфа и ставова у Финансијском закону. За известиоце одређени су г.г. Ото Гавриловић и др. Анте Кунтарић.

Претседник Финансијског одбора,
Др. Нинко Периф, с. р.

Секретар,

Др. Анте Кунтарић, с. р.

Чланови:

Б. Кујунџић с. р., Ото Гавриловић с. р., Др. Ђуро Остојић с. р., Др. Светислав Поповић с. р., Салих Баљић с. р., Милан Добровић с. р., С. Ђирић с. р., Др. Филип Лазаревић с. р., Урош П. Недељковић с. р., М. Јелић с. р., Игњат Б. Стефановић с. р., Милан Р. Степановић с. р., Јов. Аранђеловић с. р., И. П. Михајловић с. р., Др. Вјекослав Милетић с. р., Никола Соколовић с. р., И. Мохорич с. р., Д. Иванчевић с. р., Милут. Станојевић с. р., Др. Кожуљ Марко с. р. одваја се, Инж. Добра Јовичић с. р., Др. Никола Никић с. р., одваја се.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Краљевине Југославије

Финансијски одбор

Бр. 1229

12 марта 1934 год.

Београд.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

У вези штампаног извештаја Финансијског одбора Бр. 1212 од 22 фебруара 1934 године и накнадног извештаја Бр. 1224 од 11 марта 1934 године, Финансијском одбору је част поднети Народној скупштини на решење и одобрење свој накнадни извештај о допунама у предлогу Финансијског закона за 1934/35 годину.

МИНИСТАРСТВО ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

§ 276 (нов) који гласи:

Одредбе тач. 1 чл. 373 Закона о устројству војске и морнарице имају се применити и на оне војне чиновнике који су то постали од ранијих војно-техничких пословођа ваздухопловства, а који су пре постављења односно пријема за техничке пословође имали чин резервног официра рода војске.

Овлашћују се Министар војске и морнарице да ово превођење изврши 1 маја 1934 године.

МИНИСТАРСТВО ШУМА И РУДНИКА

§ 36

Унети нове тачке које гласе:

25) Да може за довршење ограничавања шума у крајевима предратне Србије и Јужна Србије утрошити из редовних прихода по шумарској грани у буџетској години 1934/35 суму од 1.200.000 динара на све издатке око ограничавања шума.

26) Да може преостали део ограничене државне шуме „Козјака“ уступити у својину околним најближим селима Пелинцу и Враготурцима, општине пелинске и Жегљану, општине жегљанске, Среза жеглиговског за економску потребу грађана ових села.

Поделу и утврђивање границе атара ове шуме између атара именованих села извршиће њихови пуномоћници у духу Закона о општинској управи путем изабраног суда.

§ 36б (нов) који гласи:

У ограниченим државним шумама, где још није дефинитивно решено питање својине, одобрава се становницима села и општина, у чијим атарима те шуме леже, да могу до дефинитивног решења питања својине уживати сва права, која су уживали до почетка ограничавања.

§ 48ш/1

I — Члану 1 Закона о атару општине града Београда и о мерама за изградњу Београда и околне од 2 октобра 1929 године додају се нови ставови, који гласе:

Од 1 априла 1934 године општине: Вишњичка, Миријевска, Маломокролушка, Великомокролушка, Кумодрашка, Јајиначка, Ресничка, Кнежевачка, Жарковачка, Жељезничка, Бежанијска, Земунска, Борчанска и Овчанска улазе у састав општине града Београда. Поред тога, у атар општине града Београда улазе све дунавске аде код Великог.

Села, дунавске аде према Ковачичком риту као и следећи делови суседних општина, који иду до ових граница:

а) Од тромеђе бив. атара општине Овче и атара општине Панчево и Јабуре границом панчевачког атара уз Сибницу до тачке где се ова граница одваја од Сибнице, одатле све Сибницом до коте 73 крај Сибнице у Краљевићевачком риту, одатле границом бив. атара општине Борча до Кеташке греде, а одатле на Тотске салаше на обали Дунава.

Од пресека Петрац-канала са границом између бив. општине Бежанија и општине Сурчин па уз тај канал до пресека са границом атара општина Сурчин и Јаково, одатле границом атара општине Сурчин и Јаково до реке Саве, па преко Саве на железничку станицу Остружница, одатле уз брдо на коту 161 више Липара и Дреноваче, па преко коте 171 на месту званом Ћоше до тромеђе између бив. општине Жељезник и општина Остружница и Сремчица.

Уредбом Министра унутрашњих послова могу се од поменутих до сада постојећих општина образovati нарочити одељци за свршавање појединих управних и општинских послова. Састав, делокруг и начин пословања ових одељака прописује се истом Уредбом.

II — Члан 3 Закона о изменама и допунама Закона о општинама од 12 фебруара 1929 год. мења се и гласи:

Управу општине града Београда чине претседник, два потпретседника, кмет правник, са свршеним правним факултетом и 75 одборника.

Суд општине града Београда чине претседник и два потпретседника. Претседника у случају остваривања или спречености замењују наредни потпретседници, а потпретседнике кмет правник и одборници са факултетском спремом по реду који утврди општински суд почетком године.

За суђење по грађанском судском поступку, Уредби о убрзавању рада, као и за иступна дела која спадају у надлежност општинског суда надлежан је кмет правник или појединце општински чиновници са свршеним правним факултетом и положеним судијским или политичко-управним испитом, које одређује претседник.

Послове, које су до сада по закону вршили чланови општинског суда (кметови) може у општини града Београда претседник општине пренети на поједине општинске службенике.

Претседник општине града Београда и суд општине града Београда могу поједине послове и своје надлежности преносити на општинске чиновнике са факултетском спремом који су на челу појединих грана општинске службе. Ово преношење надлежности важи, кад га одобри Министар унутрашњих послова.

Буџетска година општине града Београда поклапа се са буџетском годином државног буџета.

III — Ради упрошћења и изједначења управне и судске власти на подручју општине града Београда, отклањања разлике постојећих законских прописа, као и ради уређења свих других односа, овлашћује се Министар унутрашњих послова, да у споразуму са ресорним Министрима донесе уредбе, по потреби са законском снагом, о свима питањима која се буду појавила по ступању на снагу ових измена и допуна.

§ 336 тач. 6

Рок за приказивање пријава по § 23 односно § 25 Закона о ликвидацији аграрних односа у Далмацији продужује се до 1 јуна 1934 године закључно.

§ 38г

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да у споразуму са Министром провде пропише Правилник о извршењу одредаба Уредбе о новинарима, које се односе на пензионо осигурање новинара, и да тим Правилником регулише питање професионалних новинара.

Никаква плаћања по овој Уредби не могу пасти на терет државе.

§ нов

Овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да у сагласности са Министром финансија а по одобрењу финансијских одбора Народног претставништва пропише Уредбу о величини и облику припадности редовних чиновника и дневничара исељеничке службе у иностранству на терет Исељеничког фонда.

Исто тако овлашћује се Министар социјалне политике и народног здравља да у сагласности са Министром финансија а по одобрењу финансијских одбора Народног претставништва овом Уредбом регулише и неисплаћене припадности овом особљу.

Финансијски одбор има част замолити Народну скупштину да изволи усвојити овај извештај.

За известиоце одређени су г.г. Ото Гавриловић и др. Анте Кунтарић.

Претседник
Финансијског одбора,
Др. Нинко Перић, с. р.

Секретар
Др. Анте Кунтарић, с. р.
одваја се.

Чланови:

Мих. Живанчевић, с. р., Салих Баљић, с. р., др. Бура Остојић, с. р., Влад. Милетић, с. р., Иван Мохо-рић, с. р., одваја се, Милан Добровић, с. р., одваја се код чл. 48ш/1, Урош Недељковић, с. р., И. Михаиловић, с. р., др. Марко Кожул, с. р., одваја се, Јован Аранђеловић с. р., Милутин Јевтић с. р., Милоје Сокић, с. р., др. Светислав Поповић с. р., одваја се, инж. Добра Јовичић, с. р., Стеван Ђирић, с. р., др. Филип Лазаревић, с. р., др. Вјекослав Милетић, с. р., Никола Соколовић, с. р., одваја се код чл. 48ш/1, Влада Спахић, с. р., одваја се код чл. 48ш/1, др. М. Стојадиновић, с. р., Милан Р. Степановић, с. р., др. Никола Никић, с. р., одваја се, Милан Грубановић, с. р.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

Односно предлога Финансијског одбора по чл. 48ш/1 Финансијског закона подносимо ово:

ОДВОЈЕНО МИШЉЕЊЕ

Предлажемо, да се поменути предлог одбије.

Спајање нових општина са општином београдском пре доношења закона о градским општинама односно закона о престоничкој општини а без претходног саслушања заинтересованих општина о питањима административне и имовинске природе у противности је са начелима садржаним у основним правним прописима. Укидање општина као правних лица и сопственика имовине не

може бити добро примљено, а искључивање дотичних општина из сваке претходне сарадње може бити политички штетно.

Предлагачи:

Др. Светислав Поповић, с. р., Иван Мохорич, с. р., Милан Добровић с. р., Никола Соколовић с. р., Владо Спахић с. р.

НАРОДНА СКУПШТИНА

Краљевине Југославије

Финансијски одбор

Бр. 1230

13 марта 1934 године

Београд.

НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ

У вези штампаног извештаја Финансијског одбора Бр. 1212 од 22 фебруара 1934 године, накнадног извештаја Бр. 1224 од 11 марта 1934 године и накнадног извештаја Финансијског одбора Бр. 1229 од 12 марта 1934 године, Финансијском одбору је част поднети Народној скупштини на решење и одобрење овај извештај о допунама у предлогу Финансијског закона за 1934/35 годину.

§ 33 б тач. 6

Који говори о приказивању пријава у Далмацији повлачи се и неће ући у Финансијски закон.

§ 34 г/2

Уноси се нов став 3 који гласи: »Овлашћује се Министар трговине и индустрије да може по сагласности Министарског савета мењати Уредбу о привредним коморама донетим на основу § 393 и 394 Зак. о радњама«.

§ нов

Овлашћује се Министарски савет да може до-

носити уредбе са законском снагом у циљу сређивања и олакшања економских прилика у земљи као и уопште унапређивања привредне делатности.

Ове уредбе ступају на снагу са даном обнародовања и имају се одмах поднети на сагласност Народном претставништву.

Ступањем на снагу овог закона престаје важити чл. 6 Закона о продужењу важности Закона о заштити земљорадника и о стављању на снагу појединих прописа Закона о извршењу и обезбеђењу од 19 децембра 1932 године.

Финансијски одбор има част замолити Народну скупштину, да изволи усвојити овај извештај. За известице одређени су г. г. Ото Гавриловић и Др. Анте Кунтарић.

Претседник

Финансијског одбора,
Др. Нинко Перић, с. р.

Секретар,

Др. Анте Кунтарић, с. р.

Чланови:

Ото Гавриловић с. р., Антон Крејчи с. р., одваја се, Ловро Петовар с. р., Игњат Стефановић с. р., Богољуб Кујунџић с. р., Салих Баљић с. р., Милоје М. Сокић с. р., Др. Бура Остојић с. р., Урош П. Недељковић с. р., И. Мохорич с. р., одваја се, Др. Светислав Поповић с. р., Антон Церер с. р., Виктор Погачник с. р., Никола Соколовић с. р., Др. Г. Тадић с. р., Др. Филип Лазаревић с. р., Милан Р. Степановић с. р., Јован Аранђеловић с. р., Милан Грубановић с. р., Добра Јовичић с. р., Влад. Милетић с. р., Илија П. Михаиловић с. р.

Секретаријат Скупштине
Југославије

Штампарске погрешке

На страни 1016 у § 34 г (нов), у првом реду место „тач. 8“ ставити „тач. 3“, а у четвртом реду истог параграфа место: „§ 438“ треба ставити „§ 439“.

На страни 1017, тац. 17, у претпоследњем реду испред речи: „тацци“ треба ставити слово „б“.

